

Nina Turunen ja Jenna Ylikauppila

KAUKOVAINION METSÄLÄHIÖN PIHA-ALUEIDEN INVENTOINTI

KAUKOVAINION METSÄLÄHIÖN PIHA-ALUEIDEN INVENTOINTI

Nina Turunen ja Jenna Ylikauppila
Opinnäytetyö
Kevät 2015
Maisemasuunnittelun koulutusohjelma
Oulun ammattikorkeakoulu

TIIVISTELMÄ

Oulun ammattikorkeakoulu
Maisemasuunnittelun koulutusohjelma

Tekijät: Nina Turunen ja Jenna Ylikauppila

Opinnäytetyön nimi: Kaukovainion metsälähiön piha-alueiden inventointi

Työn ohjaajat: Pirjo Siipola ja Merja O'Rourke

Työn valmistumislukukausi ja -vuosi: Kevät 2015

Sivumäärä: 61 + 47

Tämän opinnäytetyön taustalla on tarve kehittää Kaukovainion lähiön piha-alueita, koska lähiön parantaminen on ajankohtaista ja lähiöön on suunnitteilla täydennysrakentamista. Opinnäytetyön aiheena on inventoida Oulussa sijaitsevan Kaukovainion lähiön piha-alueiden tämänhetkistä tilaa sekä antaa piha-alueille kunnostusohjeita ja kehitysideoita. 12 korttelipihaa ja omakotitaloalue on inventoitu tarkemmin. Tärkeä osa opinnäytetyötä on inventointien kirjaus KIOSKI 2.0 –sovellukseen ja nykytilaa kuvaavien karttojen teko. Työ on tehty Oulun ammattikorkeakoulun Kaketsu-hankkeelle, joka on osa Oulun kaupungin Tulevaisuuden Kaukovainio-hanketta.

Työn tavoitteena on ollut Kaukovainion kehittämishankkeita tukeva piha-alueiden inventointi. Tärkeitä työn tuloksia ovat myös kunnostusohjeet ja kehitysideat Kaukovainion piha-alueille. Kunnostusohjeet ja kehitysideat on laadittu niin, että Kaukovainiolle ominainen 1960–1970 -luvun metsälähiön tunnelma säilyisi sekä Kaukovainion ilme kohentuisi.

Viitekehyksessä perehdyttiin 1960–1970 -lukujen lähiörakentamiseen keskittyen piha-alueisiin. Tehtyjä piha- ja viheralueiden inventointeja tutkittiin. Tärkeä osa teoriaa on Kaukovainion historian tarkastelu. Työssä käytettyjä menetelmiä ovat inventointi ja valokuvaus, jotka suoritettiin maastotyönä huhti – lokakuussa 2014. Inventoinnin avuksi tehtiin inventointilomake. Lisäksi inventointitiedot koottiin KIOSKI 2.0 -sovellukseen inventointikorteiksi. Työn tuloksia on havainnollistettu piha-alueista tehtyjen nykytilakarttojen muodossa, jotka ovat raportissa liitteinä.

Tämä opinnäytetyö tarjoaa monipuolisesti tietoa Kaukovainion piha-alueista ja niiden kunnosta sekä antaa ohjeistusta piha-alueiden kunnostukseen ja lähiön kauaskantoiseen kehittämiseen. Opinnäytetyötä voidaan kokonaisuudessaan hyödyntää Kaukovainion piha-alueiden kehittämisessä. Työtä voidaan hyödyntää myös muissa samana ajankohtana rakennetuissa lähiöissä, joissa kunnostus on aiheellinen.

Asiasanat: inventointi, KIOSKI 2.0 –sovellus, Kaukovainio, metsälähiö, pihojen kunnostus

ABSTRACT

Oulu University of Applied Sciences
Degree programme in Landscape planning, Option of landscape design

Authors: Nina Turunen and Jenna Ylikauppila

Title of thesis: Inventory of block courtyards in wooded suburb of Kaukovainio

Supervisors: Pirjo Siipola and Merja O'Rourke

Term and year when the thesis was submitted: Spring 2015 Number of pages: 61 + 47

The background of this thesis is the need to improve block courtyards in Kaukovainio. Improving this suburb is current and there are plans of complementary construction. The topic of the thesis is to inventory the current state of block courtyards in Kaukovainio and to give improvement guidelines and development ideas for courtyards. 12 block courtyards and the single-family house area of Kaukovainio have been inventoried more specifically in this thesis. An important part of thesis is to save inventory information to KIOSKI 2.0 application and to make maps which illustrate the present state of the yards. This thesis has been made to Kaketsu-project of Oulu University of Applied Sciences, which is a part of Tulevaisuuden Kaukovainio -project of the city of Oulu.

The aim of this thesis has been the yard inventory which supports the developing projects of Kaukovainio. The important results of thesis are also improvement guidelines and development ideas for courtyards. Improvement guidelines and development ideas have been made so that the atmosphere of 1960-1970s wooded suburb of Kaukovainio would remain and so that the appearance of the suburb would improve.

1960-1970s suburb construction has been studied in the framework for this thesis and the main focus in framework has been the 1960-1970s planning of court yards. Previous suburb, courtyard and green area inventories have been inspected. The important part of the framework is to explore the history of Kaukovainio. The methods that have been used in this thesis are inventory and photographing, which were done in April and October 2014. An inventory form was made to support the groundwork. The results of this thesis have been demonstrated with the help of the present state maps of the courtyards. Maps are attached to the report.

This thesis gives versatile information about the courtyards of Kaukovainio. It also gives information about the state of the yards. It gives guidelines to improve the yards and to develop the suburb in its entirety. This thesis can be used in the developing of the courtyards of Kaukovainio. This work can also be utilized in other suburbs where the yard renewal is needed and which were built at the same time as Kaukovainio.

Keywords: inventory, KIOSKI 2.0 application, Kaukovainio, wooded suburb, yard renewal

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	6
2	LÄHIÖRAKENTAMINEN JA METSÄLÄHIÖT	8
3	ESIMERKKEJÄ LÄHIÖIDEN PIHA-ALUEIDEN JA VIHERALUEIDEN INVENTOINNISTA .	12
4	TOIMINTAYMPÄRISTÖN KUVAUS	14
4.1	Kaukovainion yleiskuvaus	14
4.2	Kaukovainion kaavoitus.....	16
4.3	Kaukovainion kortteleita koskevat asemakaavat, -piirrokset ja istutussuunnitelmat .	18
5	AINEISTO JA MENETELMÄT	20
5.1	Inventointi.....	20
5.2	KIOSKI 2.0 -sovellus	21
5.3	Karttojen teko	22
6	INVENTOINNIN TULOKSET	23
6.1	Piha-alueiden sijainti Kaukovainiolla	23
6.2	Piha-alueiden alkuperäisyys ja kunto	24
6.3	Piha-alueiden tarkastelu kortteleiden asemapiirrosten ja istutussuunnitelmien avulla.....	27
6.4	Inventoidut piha-alueet KIOSKI 2.0 -sovelluksessa.....	30
6.5	Kaukovainion piha-alueiden tyypittely	33
6.5.1	Rajaamattomuus.....	34
6.5.2	Kasvillisuus	39
6.5.3	Pihatilan muodostuminen.....	41
7	JOHTOPÄÄTÖKSET	45
7.1	Kaukovainion tyypilliset piha-alueet.....	45
7.2	Kaukovainion piha-alueiden kunnostusohjeita ja kehitysideoita	47
7.2.1	Kunnostusohjeistus.....	47
7.2.2	Kehitysideat	54
8	POHDINTA.....	56
	LÄHTEET.....	58
	LIITTEET	61

1 JOHDANTO

Kaukovainiolle suunnitellun täydennysrakentamisen vuoksi maankäyttöä tiivistetään alueella. Koska alue on rakentunut vuosina 1965–1975, alkaa piha-alueiden kunnostus olla aiheellinen. Pihon kunnostettaessa täytyisi Kaukovainion metsälähiön ilme pyrkiä säilyttämään. Tämä opinnäytetyö tehdään, jotta tiedetään, millaisia piha-alueita Kaukovainiolla on ja miten niiden kunnostusta voitaisiin ohjata. Työn tavoitteena on kerätä hyödyllistä, myöhemmin mahdollisissa pihon kunnostuksissa ja uudelleenrakentamisessa käytettävää tietoa Oulun kaupungin Tulevaisuuden Kaukovainio – hankkeelle. Hankkeen tavoitteena on elävöittää lähiötä, edistää sen yhteisöllisyyttä ja väestöryhmien tasa-arvoa sekä houkutelua alueelle uusia asukkaita. Esteettömyyden huomioiminen on tärkeä osa hanketta. (Oulun kaupunki, viitattu 18.2.2015.)

Opinnäytetyön tavoitteena on inventoida Kaukovainion piha-alueita, analysoida saatuja tuloksia ja antaa yleisiä kunnostusohjeita ja kehitysideoita piha-alueille. Kaukovainion piha-alueisiin tutustuttiin ennen inventointien aloittamista. Tarkemmin inventoitaviksi valittiin 12 korttelipihaa ja omakotitaloalue. Kohteet valikoituivat niiden kiinnostavuuden, kehitettävyyden sekä Kaukovainiolle tyyppillisyyden ja toisaalta epätyypillisyyden perusteella. Maastossa tehtävässä inventoinnissa kiinnitetään huomiota piha-alueiden yleisilmeeseen sekä niiden eri osa-alueisiin, esimerkiksi kalusteisiin ja kasvillisuuteen sekä niiden kuntoon. Inventoinnin yhteydessä piha-alueita arvioidaan alkuperäisyyden, hoitotason, yleisilmeen ja tyylipiirteiden osalta.

Opinnäytetyössä tarkemmin inventoidut piha-alueet kootaan Pohjois-Pohjanmaan liiton hallinnoimaan KIOSKI 2.0 -sovellukseen. Sovelluksen tarkoituksena on säilyttää rakennetusta ympäristöstä kerättyä inventointitietoa. Opinnäytetyön tulokset kirjataan sovellukseen niin sanotuiksi inventointikorteiksi, jotka ovat tässä työssä liitteenä. Seitsemästä korttelipihasta tehdään nykytilakartat, joissa annetaan pihon kehitysideoita. Tämän lisäksi kaikki Kaukovainion piha-alueet tyyppitellään rajaamattomuuden, avoimuuden ja kasvillisuuden osalta. Tuloksia havainnollistetaan Kaukovainion korttelipihojen ja omakotitaloalueen tyyppitelykartan avulla.

Opinnäytetyön tuloksia pohditaan pihon tyyppitelykartan ja tarkempien inventointitietojen pohjalta. Piha-alueiden alkuperäisyys ja kunto ovat myös tarkastelun kohteena. Tulosten avulla pyritään selvittämään, mikä on tyyppistä Kaukovainion pihon kehitysideoita, arvioidaan pihon alkuperäisyyttä sekä pohdi-

taan, mikä on säilyttämisen arvoista. Opinnäytetyön tuloksena syntyy yleispiirteisiä kunnostusohjeita ja kehitysideoita Kaukovainion korttelipihoille ja omakotitaloalueelle. Piha-alueita korjattaessa ja uudistettaessa varjellaan rakennusajan pihojen henkeä. On tärkeää, että Kaukovainion metsälähiön ilme säilyy mahdollisuuksien mukaan.

Opinnäytetyön tilaaja on Oulun ammattikorkeakoulun Kaukovainion kestävä tulevaisuus –hanke (lyhyesti Kaketsu–hanke). Se on osaltaan kehittämässä asuinaluetta: hanke vastaa asuinympäristön ja infrastruktuurin suunnitteluun liittyviin haasteisiin sekä osallistamismenetelmien kehittämistarpeisiin. Oulun kaupungin Tulevaisuuden Kaukovainio –hanke ja Oulun ammattikorkeakoulun Kaketsu-hanke ovat osa Ympäristöministeriön Asuinalueiden kehittämissuunnitelmaa, joka toteutetaan vuosina 2013–2015. Hanke keskittyy viheraluesuunnitteluun, huomioiden etenkin asukaslähtöisyyden, ekologisuuden sekä monikäyttöisiin ja yhteisöllisiin viheralueisiin. (Oulun ammattikorkeakoulu 2015, viitattu 16.2.2015.) Opinnäytetyön ohjausryhmään kuuluvat Oulun kaupungin maisema-arkkitehti Johanna Jylhä sekä Pirjo Siipola ja Merja O'Rourke Oulun ammattikorkeakoulusta.

2 LÄHIÖRAKENTAMINEN JA METSÄLÄHIÖT

1960-luvulla maaseuduilta alkoi voimakas muuttoliike taajamiin, jolloin tarvittiin nopeasti lisää asuntoja. Teollinen rakentamistapa betonielementtien avulla johti hyvin pelkistettyihin ja karuihin lähiöihin asunto- ja talotyyppeineen. 1960-luvun lopulla ja 1970-luvulla rakennettujen lähiöiden arkkitehtuuriin on yleensä panostettu vähän ja tästä syystä esimerkiksi erilaisia talotyyppejä on käytetty niukasti. Ylipäätään rakennussuunnitteluun ei ole kiinnitetty huomiota. Lähiöiden rakentuessa luonnonympäristöä ei ole erityisesti huomioitu suunnittelussa. Myöskään pihojen viherrakentamiseen ei ole panostettu. (Jalkanen, Kajaste, Kauppinen & Pakkala 1988, 23, 24, 28, 29.) Nopeasti rakennetuissa lähiöissä usein ainoa paikkaan sitova elementti oli luonnonmaisema, jos sitä säästy. 60-luvun lopun ja 70-luvun lähiöiden korttelipihat perustuvat suurelta osin avoimeen tiläkäsitykseen, jossa rakennukset sijaitsevat irrallaan toisistaan ja kadusta. Pihat avautuvat yleensä kaikkiin suuntiin ja niissä ei ole selkeästi toisistaan rajautuvia yksityisiä ja julkisia tiloja. Tilaa on usein hajotettu kaikkialle eikä sitä ole jäsennelty. Usein korttelipihat muokattiin standardisoitujen leikkipaikka- ja ulkoilupuistonormien mukaisiksi. (Wegelius 1996, 35, 44.)

Keuhkokaavio on eräänlainen kaupunkisuunnittelun muoto. Siinä ajoneuvoliikenne kiertää esimerkiksi lähiötä ja sen keskiosat on varattu jalankululle. Ajoneuvoliikenne erotetaan siis jalankulkuliikenteestä. Keuhkokaaviossa yleiset rakennukset sijoittuvat lähiön puistovyöhykkeen läheisyyteen. (Hirvensalo 2006, 147, 148.) Vuonna 1957 arkkitehdit Mika Erno ja Olli Kivinen esittivät keuhkokaaviomallin Hämeenlinnan yleiskaavatyön ohessa. Kaaviosta tuli malli suomalaisen lähiösuunnittelun tueksi 1960-luvulla. Suomessa tuon ajan lähiöiden rakentamistavasta voidaan havaita keuhkokaavion perusmalli. (Melkas, Tarumaa & Ukkola 1981, 8.)

1960-luvun lopulla kehitettiin järjestelmä, jonka avulla kaavoituksissa viheralueita luokiteltiin erilaisien toimintojen perusteella. Kaavoituksessa 2/1975, jonka sisäasiainministeriö on tehnyt, asuinalueiden viheralueet on luokiteltu seuraavasti neljään eri kategoriaan; tonttikohtaiset leikki- ja oleskelualueet, korttelikohtaiset virkistysalueet, asuinaluekohtaiset virkistysalueet ja virkistysreitit. (Jalkanen ym. 1988, 117.) 1960-1970 -luvuilla ei asuinalueiden viheralueita eikä asuinrakennusten valmistuksessa ympäristövaikutuksia ole huomioitu nopean elementtirakentamisen lomassa. Viheralueiden määrätietoinen kehitys on alkanut Suomessa vasta 1980-luvulla. (Holm, Katila & Tikkanen 1987, 15.)

1960-luvulta lähtien viheralueiden suunnitteluperiaatteet paransivat niiden käyttömahdollisuuksia ulkoiluun, leikkiin ja urheiluun. Funktionalistinen viheralueiden suunnittelu kuitenkin korvasi esteettiset periaatteet toiminnallisilla. Koska viheralueiden suunnitteluun ei ollut paljon rahaa, koostuivat alueet usein steriileistä nurmikentistä ja hajanaisista pensasryhmistä. Viheralueet olivat laajoja, mutta laadullisesti heikkoja: suunnittelussa kokonaisuus usein unohdettiin ja tilaa ei suunniteltu tarkoituksenmukaisesti. Alueita leimasi jäsentymättömyys ja yksitoikkoisuus. 1970-luvulla ryhdyttiin tällaisia alueita virikkeistämään leikkivälineillä ja oleskelukalusteilla. Syynä tähän oli odotettu, yhä lisääntyvä vapaa-aika. (Hirvensalo 2006, 145, 149.) Funktionalismin tunnuslauseena on ollut valoa, ilmaa ja aurinkoa. Suunnittelussa haluttiin panostaa auringonvalon saantiin asuntojen sisätiloihin. 1970-luvun puoliväliin asti suomalaisissa lähiöissä on ollut funktionalismin periaatteisiin nojautuva avoin tyyli rakentaa. (Melkas ym. 1981, 9, 15, 93.)

Hirvensalo kertoo väitöskirjassaan, että sotien jälkeisenä modernina ja rationaalisena aikakautena viheraluesuunnittelussa kasvitietoudessa oli paljon puutteita. Tehtiin laajoja nurmikenttiä, joilla oli vain vähän tuulelta ja sateilta suojaavia puita ja pensaita. Viheralueita reunustavaa, katujen melulta ja pölyltä suojaavaa kasvillisuutta oli vähän ja laajat, vain yhtä, yleensä matalaa, pensaslajia olevat istutukset olivat yleisiä. Tuon ajan rakentaminen hävitti suomalaisen maiseman pienimuotoisuuden sekä jatkuvan ekologisen ja tilallisen vaihtelun. Maisemasta hävisi luontainen ryhti ja rytmi. Monissa lähiöissä tavoitteena oli puuston säilyttäminen rakennusten ympärillä. Puiden juuristoa ja elintointintoja ei kuitenkaan usein turvattu. (Hirvensalo 2006, 148-149, 168.) Kun pihoilta jätettiin harvaan suuria puita eikä kenttä- ja pensaskerroksia säästetty ja tilalle istutettiin nurmi, ei luonnonläheisyys ainakaan ekologisessa mielessä toteutunut. Toki viheralueille jätetyt puut yhdistivät alueita niiden ympärille mahdollisesti jätettyihin metsiin. Tällaista modernin ajan viheraluesuunnittelua on toteutettu myös sen ajan korttelipihoilla, esimerkiksi Kaukovainiolla.

Piha-alueiden pintana on yleensä ollut 1960-luvulla leikattava nurmi, ja tavoitteena pihojen reuna-alueilla on ollut sen vähittäinen vaihtuminen luonnonkasvillisuudeksi. Ajan puutarhakasvillisuudelle tyypillistä olivat lehdistöltään voimakkaan väriset lajikkeet, kuten happomarjat, koristeelliset pikkupuut ja melko suurikasvuiset perennat. Poikkeavan värisillä puutarhakasveilla pyrittiin tuomaan metsäluonnon leimaamille pihoilta vaihtelua. Tyypillisiä, yleisesti 1960-luvulla piha-alueilla käytettyjä puita ovat koristeomenapuu, poppeli, sembramänty, pihtakuusi, jalava, vaahtera, serbiankuusi, pihlaja ja lehtikuusi. Aikakaudelle tyypillisiä pensaita ovat syreeni, happomarja, tuhka-pensas, marjaomenapensas, hortensia, onnenpensas, pähkinäpensas, pensasmainen vaahtera, tuomipihlaja, pensasruusu, atsalea ja alppiruusu, vihma, kanukka, kataja, vuorimänty, hanhikki,

siperianhernepensas, kultasadepensas ja marjakuusi. Tyypillisiä perennoja tuona aikana olivat talvio, ukonhattu, nauhus, kimikki, vuorenkilpi, kuunlilja, taponlehti ja saippo. Köynnöksistä käytettiin tuolloin kärhää, köynnösruusua, köynnöskuusamaa ja villiviiniä. (Hellman & Orrenmaa 2010, 59, 85, viitattu 16.2.2015.)

Suunnittelussa, myös viheraluesuunnittelussa, romanttinen aikakausi katkaisi sodan jälkeen aloitetun rationaalisen suunnittelun linjan. 1970-luvun vaihteessa alkoivat puhaltaa toisenlaiset ja uudet ympäristöajattelun sekä ekologisuuden tuulet. Hiljalleen 80-luvulle siirryttäessä suunnittelussa alettiin kiinnittää huomiota ekologisesti kestävään suunnitteluun, jossa myös ympäristön laatu otetaan paremmin huomioon. Ympäristöä alettiin suunnitella pienipiirteisemmin kuin ennen. Postmodernismi toi runsaasti luontomerkityksiä arkkitehtuuriin. Esimerkiksi ympäristössä olevien paikkojen merkityksiä selvitettiin ja tärkeitä paikkoja pyrittiin huomioimaan suunnittelussa. Suunnittelussa alettiin siis kiinnittää huomiota niin sanottuun paikan henkeen. Luonnon käyttöarvo alkoi lisääntyä ja ihmisen hyvinvoinnin lisääminen otettiin keskeiseksi tavoitteeksi. Rationaalinen, moderni viher-suunnittelu ei kuitenkaan kokonaan kadonnut postmodernismin noustua suosioon. (Hirvensalo 2006, 168, 225, 229.)

1950-luvulta lähtien rakennetut metsälähiöt ovat suomalainen sovellus modernin kauden keskeisestä suunnitteluideasta, funktionalismista, ja sosiologisemmin painottuvasta Clarence Perryn lähiöteoriasta. Metsälähiöt täytyi rakentaa varsinaisen kaupungin ulkopuolelle ja niihin rakennettavat rakennukset sirotella luonnon keskelle. (Hirvensalo 2006, 71.)

Suomessa 1970-luvulla vahvistuneessa ja jo aikaisemmin toteutetussa maisemasuunnittelun suuntauksessa tavoiteltiin mahdollisimman suurta luonnonläheisyyttä: suunnittelun tuli olla huomaamaton ja ihanteena oli luonnonmukaisesti syntynyt ja kehittyvä alue. Tämän aikakauden alueilla loi villiä vaikutelmaa se, että näillä metsäisillä alueilla (muun muassa metsälähiöt) asuinalueiden rajat hävisivät ympäröiviin metsiin. (Hirvensalo 2006, 151.) Esimerkiksi Kaukovainio on toteutettu suurelta osin metsälähiö-periaatteella. Metsälähiössä luonto yleensä korvaa rakennetusta ympäristöstä usein puuttuvan monimuotoisuuden (Wegelius 1996, 50).

Espoossa sijaitseva Tapiolan lähiö on esimerkki suomalaisesta metsäkaupungista. Sen rakentaminen aloitettiin vuonna 1952. Aluetta on kuvailtu myöhäisen puutarhakaupunkiperiaatteen sovellukseksi. Tapiolan rakentamisen keskeisiä piirteitä ovat laajat vapaa-alueet kerrostalojen välissä,

sekä rakennusten sijoittaminen ryhmiin niin, että ne seuraavat luonnon muotoja. (Jalkanen ym. 1988, 23.)

Keski-Vuosaari on 1960-luvulla rakennettu kerros- ja rivitaloasunnoista koostuva metsäkaupunki Helsingissä. Keski-Vuosaaren ihanteena on pidetty väljää ja luonnonläheistä ympäristöä, jossa piha-alueet on pyritty mahdollisimman luontevasti yhdistämään ympäröivään maastoon. Alkuperäisten puiden säilytys on ollut tärkeää. Nurmialueita ja puustoa on monipuolistettu istutuksilla. Ajatuksena suunnittelussa on ollut huomaamaton vaihtuminen nurmialueista luonnonkasvillisuudeksi. Myös näkymät korttelista toiseen ovat olleet tärkeitä tavoitteita. (Weckman, Susi-Wolff, Rönkä & Timonen 2006, 34, 68, viitattu 16.2.2015.)

3 ESIMERKKEJÄ LÄHIÖIDEN PIHA-ALUEIDEN JA VIHERALUEIDEN INVENTOINNISTA

Lähiörakentamisen historiasta löytyvä tieto perustuu lähinnä sen ajan rakennusmateriaalien uudistuksiin sekä arkkitehtuuriin ihanteisiin ja merkittäviin suunnittelijoihin. Piha-alueiden suunnitteluun ei ole siihen aikaan juuri panostettu ja asuntojen rakentaminen on ollut nopeaa, jolloin ympäristöön on kiinnitetty vähän huomiota. Tämä näkyy siinä, että tietoa tuon ajan ympäristörakentamisesta on niukasti. 1960–1970-lukujen rakennuskanta alkaa hiljalleen nousta suojelun piiriin, ja myös piha-alueisiin on ryhdytty kiinnittämään enemmän huomiota esimerkiksi inventointien avulla. Esimerkkejä inventoiduista lähiöistä ovat Helsingissä sijaitsevat Keski-Vuosaari ja Siltämäki. Oulussakin on aloitettu lähiöiden ja viheralueiden tarkempi inventointi. Niitä on tehty muun muassa Karjasillalle, Puolivälinkankaalle ja Kaukovainiolle.

Keski-Vuosaaren rakennusten nykytilainventoinnit on tehty maastotyönä heinä-syyskuussa 2005. Samalla on inventoitu ja tehty korjaustapaohjeet alueen piha-alueille. Inventoinnin tulokset on kirjattu muistiin inventointilomakkeille. Maastotyössä erityistä huomiota on kiinnitetty arkkitehtuuriin seikkoihin, kuten näkymiin, maisema- ja kaupunkitilaan, luonnonmuodostelmiin sekä tilallisiin ja toiminnallisiin ongelmiin. Selvitystyötä on tehty käymällä läpi vanhoja valokuvia, asiakirjoja ja alueen alkuperäisiä suunnitteludokumentteja. Alueen historian kartoittamiseksi on lisäksi tehty haastatteluja. (Weckman ym. 2006, 6, 11, viitattu 16.2.2015.) Keski-Vuosaaren korjaustapaohjeissa on ehdotettu säilytettäväksi alueen 1960-luvulle tyypilliset metalliset tomutus- ja pyykkilineet. Putkirunkoisia penkkejä on myös, ja niiden säilyttämistä suositellaan. Alkuperäisiä metallisia leikkivälineitä alueella on jonkin verran. Puiset ja värikkäät leikkivälineet ovat kuitenkin tulleet metallisten tilalle. Leikkivälineiden värimaailmasta sanotaan, ettei se sovi yhteen arkkitehtuurin kanssa. Myös jätekatoksia ja roskakori- sekä valaisinmalleja kommentoidaan värikyksen, materiaalin, muotokielen ja yhteneväisyyden kannalta. (Hellman & Orrenmaa 2010, 66, 67, viitattu 16.2.2015.)

Siltämäen kompakti betonilähiö on rakennettu 1970-luvulla. Se eroaa suuresti 1960-luvun metsälähiöistä. Mutta koska inventointeja tuon ajan lähiöihin on tehty vain vähän, ovat tämänkin lähiön piha-alueiden inventointi ja korjaustapaohjeet hyödyllistä tietoa aiheesta. Siltämäki rakennettiin muutosvaiheessa, jolloin metsäkaupunki-ideologian kritiikki lisääntyi ja idea kompaktikaupungista

sai kannatusta. Siltämäki rakennettiin peltoalueelle, joten pihat ja viheralueet rakennettiin alusta alkaen. (Salastie, Fogdell, Karisto & Tiainen 2009, 11.)

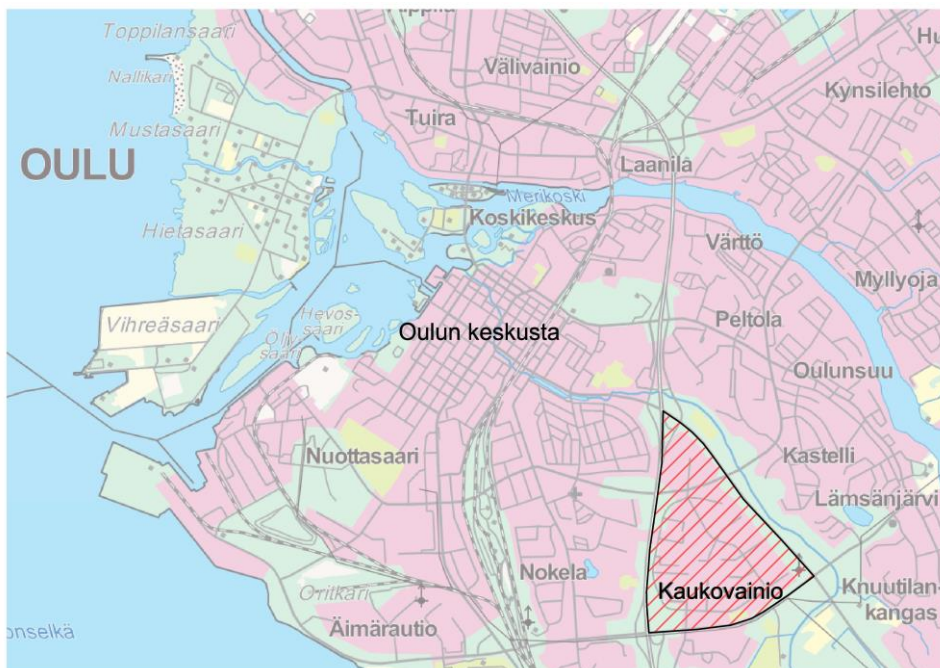
Siltämäen inventoinnissa pihojen ja viheralueiden osalta tarkasteltiin eritoten säilyneisyyttä. Alkuperäisiä piha- ja puistosuunnitelmia tutkittiin ja verrattiin nykytilaan. Havainnointi suoritettiin maastossa, jossa inventoitiin viheralueiden säilytettävät ominaisuudet. Inventoinnin apuna käytettiin myös esimerkiksi isännöitsijöiden ja asukkaiden muistitietoa. Mahdolliset muutos- tai palauttamistarpeet arvioitiin alueen ilmeen korottamiseksi, alkuperäisten arvojen palauttamiseksi ja toimintojen monipuolistamiseksi. Piha-alueiden korjaustapaohjeessa yhden pihan mallisuunnitelman avulla on havainnollistettu pihojen kunnostustoimenpiteitä. Pihojen puuistutuksia on vertailtu alkuperäisiin piha- ja istutussuunnitelmiin. Korttelipihoille on inventoinnin ja suunnitelmien perustella laadittu puuistutussuunnitelmat. Pihojen kunnostusohjeissa ja mahdollisissa palautustoimenpiteissä on nojaututtu ensisijaisesti alkuperäisten suunnitelmien ideoihin (esimerkiksi pihojen suorakulmainen jäsenys, puiden sijainti, pinnoitteet). Kunnostusohjeissa on huomioitu myös nykypäivän tarpeita: leikkikenttiä tulisi pienentää ja oleskelupaikkoja lisätä. Esimerkiksi 1970-luvun kiipeilytelineet suositellaan säilytettäväksi ja kunnostettaviksi. (Salastie ym. 2009, 12-13, 110, 112.)

Oulussa sijaitsevan Karjasillan lähiön viheralueiden inventointi on tehty kesän 2014 aikana. KIOSKI 2.0 -sovellukseen ei ole kirjattu tarkemmin, kuinka inventointi on käytännössä suoritettu. Esimerkiksi siitä ei ole tietoa, onko inventoinnissa käytetty tietynlaista inventointilomaketta. Karjasillan viheralueet on inventoitu puistokohtaisesti. Puistojen inventoinneissa on kiinnitetty huomiota kaavoitus- ja suojelutilanteeseen, sijaintiin, puistojen keskeisiin piirteisiin, rakennettuihin elementteihin, kasvillisuuteen, puiston kuntoon, mahdollisiin häiriötekijöihin sekä historiaan. Puistojen sijainnista on sovellukseen lisätty aluekohtaiset ilmakuvat sekä havainnollistavia valokuvia. (Backman, Lepänen & Sanaksenaho 2014, viitattu 16.2.2015.)

4 TOIMINTAYMPÄRISTÖN KUVAUS

4.1 Kaukovainion yleiskuvaus

Kaukovainion lähiö sijaitsee noin kolmen kilometrin päässä Oulun keskustasta kaakkoon (KUVIO 1). Alue rajoittuu kaikilta reunoiltaan merkittäviin liikenneväyliin: alueen eteläosaa rajaa Poikki- maantie, idässä Kainuuntie, pohjoisessa Joutsentie ja lännessä E4 (Pohjantie). (Paikkatietoikkuna 2010, viitattu 18.1.2015.) Kaukovainio on rakennettu vuosina 1965–1975. Vuonna 2013 Kaukovainion asukasmäärä on ollut noin 4700 henkilöä. Kaukovainiolle suunnitellulla täydennysrakentamisella asukasmäärää haluttaisiin nostaa 2000 henkilöllä. Vuosina 1990–2010 asukasmäärä Kaukovainiolla on ollut laskussa. Työikäisten ja lasten määrä on vähentynyt, kun taas samalla eläkeläisten ja nuorten aikuisten määrä on lisääntynyt. (Uusimäki 2013, viitattu 16.2.2015.)

KUVIO 1. Kaukovainion sijaintikartta (Paikkatietoikkuna 2010, viitattu 4.2.2015)

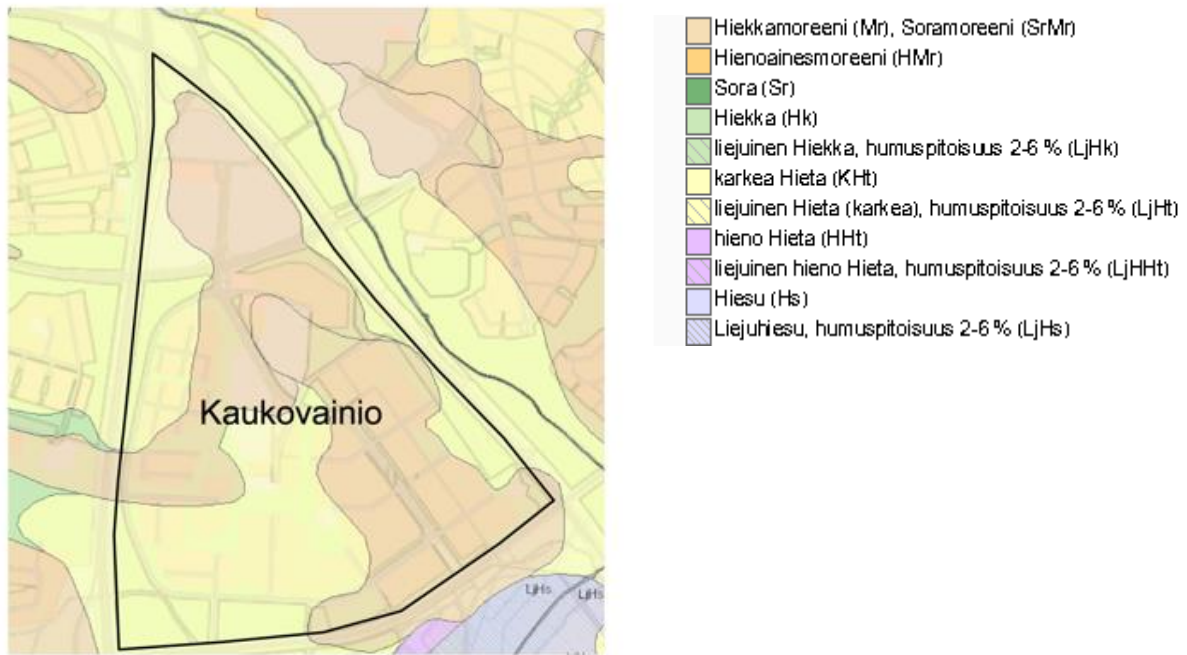
Kaukovainion asuinalueet koostuvat kerros-, rivi- ja omakotitaloista. Asuintalojen suunnitteluvaiheessa alue mitoitettiin noin 6000 asukkaalle. Asuinalueiden läheisyydessä on keskus, jossa on mm. asukastupa, päivittäistavarakauppa sekä apteekki. Kaukovainiolla on myös Hirosen vanhainkoti, kolme päiväkotia ja vanhusten palvelu- sekä vuokra-asuntoja. (Karjalainen & Savolainen 2011, 6, 8, 10, viitattu 16.2.2015.) Kaukovainion alueella ovat kaupat, kirjasto sekä muut kaupalliset

palvelut sijaitsevat keskeisellä paikalla alueen ytimessä. Palvelut on helppo saavuttaa useiden kevyenliikenteenväylien avulla. Kaukovainion pohjoisosasta palveluiden läheisyyteen pääsee pohjois- ja itäosassa kulkevan Merikotkantien kautta.

Kaukovainiolla on vaihtelevat maastonmuodot. Kaukovainion itäosan selännealue poikkeaa ympäröivästä tasaisesta maastosta. Hiekkamoreeniselänne kulkee alueella kaakko-luode -suuntaisesti. Ennen alueen lähiörakentamista Kaukovainio on ollut metsäistä hiekka- ja sorakangasta ja sen pohjois- ja länsiosassa on ennen ollut peltomaata. Alueen etelälaidalla oli hakkuualue ja sorakuoppia. (Karjalainen & Savolainen 2011, 16, 59, viitattu 16.1.2015.) Ennen Kaukovainion lähiön rakentamista sen maasto oli kaupunginpuutarhuri Toivosen mukaan erittäin edullista puutarhurin kannalta: alueella oli kaunis, luonnollinen metsikkö ja paksu ruokamultakerros (Hirvensalo 2006, 131-132).

Kaukovainion itäosassa oleva selännealue vaikuttaa alueen kasvillisuuteen sekä maastonmuotoihin. Tehdyssä Kaukovainion korttelipihojen ja omakotitaloalueen tyypittelykartassa (liite 3) selänneen lakialue näkyy selkeästi. Sen muodostamat korkoerot tuovat vaihtelua Kaukovainion maisemaan. Mäntyjen maisema-arvot korostuvat, koska ne sijaitsevat korkeammalla maastossa. Selännealueen ja Kaukovainion alavimpien alueiden välillä havaitaan selkeitä eroja myös kasvillisuuden suhteen. Mitä enemmän maaperä sitoo ravinteita, sitä runsaampaa on alueen kasvillisuus. Selänneen hiekkaisella moreenimaalla (*KUVIO 2*) vesi ja sen mukana ravinteet valuvat nopeasti syvemmälle maahan, jolloin ne ovat monien kasvien ulottumattomissa. Mänty on selänteellä valtapuu, koska sen syvälle ulottuvat juuret pääsevät helpommin käsiksi veteen ja ravinteisiin. Mänty ja pihlaja ovat vaatimattomia puita ravinteiden ja kasvualustan suhteen ja ne menestyvät hiekkamoreenimaassa. Selännealueella kasvaa myös muita lehtipuita ja –pensaita. Selännealueilla maaperä on hapanta, mikä näkyy esimerkiksi sammaloituneesta nurmikosta.

Kaukovainion alavammassa maastossa maaperä on kasvillisuudelle hieman suotuisampaa, jolloin suurempi määrä kasvilajeja viihtyy siellä. Alavan maaston maaperä koostuu karkeasta hiedasta ja osin myös hiekkamoreenista (*KUVIO 2*). Omakotitaloalue sijaitsee vanhalla peltoalueella, joka on ravintorikasta ja hyvin vettä sitovaa, joten siellä kasvaa ja viihtyy runsaasti eri kasvilajeja.

KUVIO 2. Kaukovainion maaperäkarta 1:20 000 (Paikkatietoikkuna 2010, viitattu 18.2.2010)

Kaukovainiolla on paljon leikattavaa numikkoa, mikä lisää modernille lähiölle ominaista kontrollin mielikuvaa. Viheralueilla kasvillisuuden välikerros puuttuu monesta kohtaa melkein kokonaan, mikä tekee lähiöstä avaran ja hoidetun näköisen, mutta samalla myös steriilin oloisen modernin lähiön. (Hirvensalo 2006, 153.) Viheralueilla pääpuulajit ovat mänty ja koivu. Mäntyä ja pihlajaa on eniten myös muilla kuin selännealueen pihoilla. Koivukin on yleinen puu pihoilla. Muitakin puulajeja pihoilla on, mutta niitä on vähän. Kaukovainion korttelipihoilla on useita 1960-luvulle tunnusomaisia kasveja (Hellman & Orrenmaa, 2010, viitattu 16.2.2015, 85). Syreenipensaat ovat erittäin kookkaita niillä Kaukovainion korttelipihoilla, joilla niitä on. Tyypillisiä, muita pensaita Kaukovainiolla ovat pensasruusut, erilaiset angervot, hanhikit, siperianhernepensaat, tuhkapensaat ja tuomipihlajat. Laajoja perennaistutuksia Kaukovainiolla on jonkin verran ja pienempiä melkein joka korttelipihalla.

4.2 Kaukovainion kaavoitus

Hirvensalo kertoo väitöskirjassaan, että Kaukovainio perustuu 1950-luvulla kehitettyyn metsälähiö-ajatukseseen ja lähiö on tehty myös keuhkokaaviomallin mukaisesti. Oulun yleiskaava viimeisteltiin 1950-luvun alussa O.-I. Meurmanin ja Aarne Ervin toimesta. Yleiskaavassa viheralueet on korostettu mustalla värillä, mikä tuo esiin Kaukovainion modernin puistolähiön piirteen, jossa rakennuk-

set on sijoitettu vapaamuotoisesti laajoille puistokentille. Yleiskaavaa ei koskaan vahvistettu virallisesti, mutta silti lähiöiden, myös Kaukovainion, kaavoittaminen noudatti seuraavina vuosina yleiskaavan antamia periaatteita. Arkkitehtuuritoimisto Pentti Ahola on tehnyt Kaukovainion lähiötä koskevan asemakaavan, joka valmistui vuonna 1964. Asemakaavassa näkyy muutosvaihe rakenteellisen ruutukaavan ja väljän metsäkaupungin välillä. (Hirvensalo 2006, 129, 130, 153.) Täydentäviä kaavoja tehtiin Kaukovainiolla vuosina 1970 ja 1974. Kaavat laati arkkitehti Anna-Maria Kantola. Kaukovainion itäosan selänteen lakialueen yleisten rakennusten alue muutettiin asuinkerrostalojen alueeksi vuonna 1970 ja Kaukovainion kaakkoisosaan kaavoitettiin kerrostalokortteleita vuonna 1974. (Karjalainen & Savolainen 2011, 12, 13, viitattu 15.2.2015.)

Lähiötä ryhdyttiin rakentamaan vuonna 1965 ja viiden vuoden kuluttua alue oli miltei valmis. Kaukovainiota päätettiin laajentaa vuonna 1970 siten, että asukasmäärä olisi noin 10 000 asukasta. Laajentaminen oli mahdollista, koska itäosan (selänteen lakialue) yleisiksi alueiksi varatut tontit olivat rakentamattomia ja koska yleisiksi alueiksi pystyttiin osoittamaan Kaukovainion eteläpuolen alueita. Lähiön itäpuolen lisäasuntoalue saatiin valmiiksi vuonna 1973. Kaukovainion asuinkorttelit ovat kerrostalo-, rivitalo- ja pientalokortteleita. (Hirvensalo 2006, 130.)

Hirvensalo (2006, 130, 131) kertoo, että koska Kaukovainio on suunniteltu keuhkokaavion mukaisesti, ovat alueen tilalliset ratkaisut siihen perustuvat: lähiötä ympäröi vihervyöhyke ja laaja Keskuspuisto ympäröi lähiön keskellä sijaitsevaa ostoskeskusta. Autoliikenne on ohjattu pääasiassa kiertämään lähiötä ja vain kevyt liikenne pääsee kulkemaan Keskuspuistossa ja sen läpi. Kortteleissa parkkialueet ja autotallit sekä –katokset on rakennettu lähimmäksi katualueita ja korttelipihat sijaitsevat yleensä keskellä kortteleita suojassa autoliikenteeltä. Kortteleiden tonttien leikki- ja oleskelualueet avautuvat yleensä länteen tai etelään liittyen suurelta osin jalankulkuverkostoon.

Kaukovainion alkuperäisellä kaava-alueella piha-alueet on toteutettu funktionalismille tyypillisen avoimen tilaihanteen mukaan. Kaukovainiolla alkuperäinen yleisilme on väljää, luonnonläheistä ja avointa. Tämä yleisilme perustuu O.-I. Meurmanin esittämään lähiömalliin. Oulun yliopiston arkkitehtuurin osaston ja sosiologian laitoksen tekemän tutkimuksen tuloksissa on havaittu, että pihatilojen kokemiseen vaikuttaa sulkeutumisaste. Kaukovainion lisäalueiden, eli myöhemmin rakennettujen alueiden, rakentua niiden muodostamat suljetut korttelipihat on koettu myönteisemmiksi kuin alkuperäiset avoimet piha-alueet. Kaukovainion alkuperäisellä kaava-alueella voidaan havaita funktionalismin vaikutukset pihatilojen muodostumisessa. Pihatilat ovat rakennuksien osalta rajaa-

mattomia ja avoimia. Lisäalueen rakentuessa myöhemmin pihatilojen tunnelmat ovat huomattavasti suljetumpia kuin alkuperäisellä kaava-alueella. Kaukovainion myöhemmin rakennetuilla alueilla on niiden rakennusvaiheessa osittain luovuttu avoimen tilan periaatteesta. Lisäalueilla voidaan myös huomata kuinka korttelipihat sekä katualueet on erotettu toisistaan. (Melkas, Tarumaa & Ukola 1981, 8,15, 28.)

4.3 Kaukovainion kortteleita koskevat asemakaavat, -piirrokset ja istutussuunnitelmat

Kaukovainion voimassa olevista asemakaavoista osa on alkuperäisiä. Kaukovainion asemakaavoissa on annettu kortteleiden pihoihin ja rakennuksiin liittyviä määräyksiä muun muassa tonttien aitaamisesta, pihojen hoitotasosta, puiden kaadon luvanvaraisuudesta, autopaikkojen määrästä sekä leikki- ja oleskelualueiden koosta ja määrästä suhteutettuna asuinhuoneistojen lukumäärään. Asemapiirrokset ovat korttelikohtaisia, joissa eri toiminnot näkyvät asemakaavoja tarkemmin. Istutuksia on asemapiirrokseen merkitty jonkin verran. Asemapiirrosten tueksi vain harvoille korttelipihoille on tehty istutussuunnitelma.

Osassa voimassa olevissa asemakaavoissa kielletään korttelialueilla tonttien aitaaminen tai korttelin sisäisten tonttirajojen aitaaminen. Esimerkiksi alkuperäistä asemakaavaa täydentävissä vuosien 1970 ja 1974 kaavojen määräyksissä kielletään aitaaminen. Määräykset aitojen osalta ovat vaikeaselkoisia, koska täyttä varmuutta ei ole siitä, voiko esimerkiksi korttelia rajata, jos sen sisäisille tonttirajoille on aitaaminen kielletty. Kaikissa tarkasteltavissa asemakaavoissa määrätään, että rakentamatta jäävät tontin osat, joita ei käytetä ajoteinä eikä pysäköintiin, on hoidettava puistomaisessa kunnossa. Useissa asemakaavoissa on määräyksiin kirjattu myös se, että tonteilta saadaan kaataa puita vain rakennustarkastustoimiston luvalla. Joissain asemakaavoissa määrätään, että kerrostalotonteilla on varattava yhtenäistä leikki- ja oleskelualueita vähintään 10m² kutakin asuinhuoneistoa kohti. Asemakaavan määräyksissä esimerkiksi kortteliin 26 (Haulitie 2, 4, 6, 8 ja 10) on jokaiselle asunnolle varattava 10m² yhtenäistä pihamaata. Kyseisessä korttelissa on suuret yksityispihat. Kolmeen Kaukovainion (sijaitsevat Maakotkan- ja Ampuhaukantiellä) kerrostalokortteliin on asemakaavassa määrätty, että leikki- ja oleskelualueilta täytyy olla suora sisäänkäynti porrashuoneisiin. Osassa Kaukovainiota koskevissa asemakaavoissa määrätään, että kutakin asuinhuoneistoa kohden tulee varata yksi autopaikka. Lisäksi mainitaan, että autopaikoista rakennetaan 70% välittömästi asuinrakennusten rakennusajankohtana. Lisäparkkipaikoista on maininta, että

niitä rakennetaan lisää autoistumistarpeen vaatiessa. (Oulun kaupunki. Asemakaavoitus. Kaukovainion voimassa olevat asemakaavat 382, 541 ja 673 sekä asemakaavamuutokset 435, 504, 573 ja 1902.)

Asemakaavoihin ei ole merkitty korttelipihojen osalta yksityiskohtaisia huomioita viheralueista. Kortteleissa on näkyvissä rakennukset, autotallit/katokset ja parkkialueet. Osalle Kaukovainion se-
lännealueella osittain tai kokonaan sijaitsevista kortteleista on asemakaavaan merkitty korttelialueen yhteinen puistomaisesti hoidettava piha-alue, jolla pysäköinti ja ajoneuvoliikenne on välttämättömä huoltoajoa lukuun ottamatta kielletty. (Oulun kaupunki. Asemakaavoitus. Voimassa oleva asemakaava 541 ja voimassa oleva asemakaavamuutos 1902).

Kortteleista tehtyjä asemapiirroksia on melkein joka korttelista, mutta niiden piha-alueita on jäsen-
nely asemapiirrokseen vain tarpeellisten toimintojen osalta. Osaan asemapiirroksista on osoitettu leikki- ja parkkialueet, jätteenlajittelu sekä pyykinkuivaus- ja tomutustelineiden paikat. (Oulun kau-
punki. Rakennusvalvonta. Kaukovainion kortteleiden 33, 50, 53 ja 55 asemapiirrokset.) Varsinaisia istutussuunnitelmia Kaukovainion korttelipihoille on tehty vähän. Niitä on tehty kortteleille 60 ja 61 sekä korttelin 62 kiinteistöosakeyhtiö Mustikkakankaan tontille. Suunnitelmissa pihan viheralueet ja toiminnot ovat tarkemmin esillä ja niiden istutussuunnitelmissa on näkyvissä pihan jäsentyminen. Suunnitelmiin on merkitty kortteleissa käytetty kasvillisuus sekä mahdolliset hoito- ja kunnostusoh-
jeet korttelin kasvillisuudelle ja maaperälle. (Arkkitehtitoimisto Risto Harju 1979; Suutari 1976.)

5 AINEISTO JA MENETELMÄT

Opinnäytetyön aineistoa on kerätty monipuolisesti eri lähteistä. Kirjallisuudesta ja Internetistä tutkittiin Kaukovainion historiaa ja metsälähiöiden rakentumista Suomessa. 1960-1970 -lukujen vihersuunnittelua tutkittiin myös kirjallisuuden ja Internetistä löytyvien lähteiden avulla. Aiempia selvityksiä Kaukovainion alueelta, esimerkiksi Kaketsu-hankkeelle tehtyjä raportteja, on hyödynnetty teorian kokoamisessa. KIOSKI 2.0 -sovelluksesta on saatu tarkempia korttelikohtaisia tietoja esimerkiksi rakennusajankohdasta.

Oulun Ympäristötalon käsikirjastossa Oulun kaupungin asemakaavoista selvitettiin perusteellisesti Kaukovainion piha-alueita ja omakotitaloaluetta koskevat määräykset ja rakennettujen aitojen asemakaavojen vastaisuus. Asemapiirroksista ja istutussuunnitelmista tarkasteltiin korttelipihojen aluperäisiä suunnitteluratkaisuja sekä sitä, kuinka ne mahdollisesti poikkeavat nykytilasta.

5.1 Inventointi

Pihojen inventointi on suoritettu maastotyönä ja se perustuu tämän opinnäytetyön tekijöiden vuoden 2014 keväällä, kesällä ja syksyllä keräämiin tietoihin. Ennen inventoitavien piha-alueiden valintaa tehtiin maastokäynti keväällä 2014, jossa käytiin kaikilla Kaukovainion korttelipihoilla ja omakotitaloalueella. Kaikkia piha-alueita ei voitu valita tarkemmin tarkasteltaviksi kohteiksi opinnäytetyöhön, koska työmäärä olisi ollut liian suuri. Tarkemmin inventoitaviksi kohteiksi valittiin 13 kohdetta. Inventoitavien pihojen määrä päätettiin yhdessä opinnäytetyön ohjaaja Pirjo Siipolan kanssa.

Inventoitavien kohteiden valintaan vaikutti aiemmin tehty ja lähteissäkin mainittu selvitys Kaukovainio - Metsälähiön moderni rakennusperintö, jossa eri aikakaudella rakennetut kortteleiden rakennukset sekä viheralueet on inventoitu. Inventoitaviksi pyrittiin valitsemaan kohteet niin, että niiden rakennusajankohta vaihtelee, jotta piha-alueita saataisiin inventoitua mahdollisimman monipuolisesti sekä tutkittua sitä, vaihteleeko pihan tyyli rakennusajankohdan mukaisesti. Maastokäynnin yhteydessä pyrittiin alustavasti havaitsemaan, minkälaiset piha-alueet ovat Kaukovainiolle tyypillisiä. Tarkempaan inventointiin valittiin niin tyypillisiä kuin epätyypillisiäkin piha-alueita. Kohteiden valintaan vaikutti myös pihojen kunto: jos piha oli erityisen huonossa kunnossa mutta kuitenkin

kehityskykyinen, valittiin piha tarkemmin inventoitavaksi. Jos jokin piha-alue kiinnosti paljon esimerkiksi hoitotasonsa, mielenkiintoisten yksityiskohtiensa tai kasvillisuutensa vuoksi, se myös valittiin. Kerrostalokortteleita on Kaukovainiolla enemmän kuin rivitalokortteleita, joten tarkempaan inventointiin valittiin enemmän kerrostalokortteleita. Omakotitaloalue valittiin automaattisesti, koska Kaukovainiolla on vain yksi tällainen. Valintaan vaikutti myös omakotitaloalueen erilaisuus verrattuna kerrostalovaltaiseen Kaukovainioon. Siellä rakennukset ovat matalia ja sijaitsevat tiiviimmin, ja korkeita puita on vähän.

Kun inventoitavat pihat oli valittu, tehtiin inventointilomake, mikä on tässä opinnäytetyössä liitteenä (liite 4). Sen teossa käytettiin apuna Ronja Hautamäen kirjaa Portti Puutarhaan. Kirja on opas historiallisten puutarhojen inventointiin. Vaikka opinnäytetyössä ei inventoitu historiallisia puutarhoja, antoi kirja hyvää tietoa siitä, mihin asioihin pihojen inventoinnissa kannattaa kiinnittää huomiota. Inventointilomakkeen teon jälkeen alkoi piha-alueiden inventointi: pihoja kuvattiin ja lomakkeisiin merkittiin kaikki tarvittava tieto pihoista. Jos pihoista oli jotain erityistä mainittavaa, kuten suurien luonnonkivien käyttö, korkea hoidon taso tai sen puuttuminen, huomiot kirjattiin lomakkeeseen. Jokainen piha-alue on inventoitu inventointilomakkeen avulla, johon on kerätty samat tiedot kaikista inventointikohteista. Inventointien jälkeen lomakkeet purettiin raportin muotoon, jotta inventointitiedot pihoista olisi helpompaa kirjata KIOSKI 2.0 -sovellukseen. Sovellukseen tuleva teksti pyrittiin muotoilemaan niin, että se on mahdollisimman neutraalia eikä sisällä inventoijien omia mielipiteitä.

5.2 KIOSKI 2.0 -sovellus

Opinnäytetyössä tarkemmin inventoitujen 12 korttelipihan ja omakotitaloalueen inventointitiedot on kirjattu valtakunnalliseen Pohjois-Pohjanmaan liiton hallinnoimaan KIOSKI 2.0 -sovellukseen. Sovellus on suunniteltu kulttuuriympäristöalalla toimivien tahojen, kuten museoiden ja kuntien käyttöön. Sovelluksen tarkoitus on säilyttää rakennetusta ympäristöstä kerättyä inventointitietoa (Tmi Hilla Tarjanne 2015, viitattu 20.2.2015). Sovellus on maksullinen ja vaatii käyttäjältään käyttäjätunnukset. Sovelluksessa on viheralueista jonkin verran inventointitietoja, mutta piha-alueista inventointitietoja sovelluksessa on todella vähän. Opinnäytetyön tulokset kirjattiin niin sanotuiksi inventointikorteiksi (liite 1) KIOSKI 2.0 -sovellukseen Modernin inventointi – Kaukovainion lähiö -hankkeen alle korttelikohtaisesti. Kortit liitettiin kohteiksi Kaukovainion piha-alueiden inventointi Oamkin Kaketsu-hankkeessa –inventointihankkeeseen.

5.3 Karttojen teko

Inventointien ja KIOSKI 2.0 -sovellukseen tietojen kirjauksen jälkeen Kaukovainion kaikki korttelipihat ja omakotitaloalue luokiteltiin kasvillisuuden, rajaamattomuuden ja avoimuuden osalta. Jotta kaikki piha-alueet pystyttiin luokittelemaan, täytyi osassa korttelipihoista käydä vielä kerran paikan päällä. Luokittelun avulla tehtiin Kaukovainion korttelipihojen ja omakotitaloalueen tyypittelykartta (liite 3). Tyypittelykartan lisäksi tarkemmin inventoiduista 13 piha-alueesta seitsemästä tehtiin nykytilakartat (liite 2). Nykytilan lisäksi karttoihin merkittiin inventointien pohjalta pohditut piha-alueiden kehitysideat. Osa karttojen pohjista on saatu valmiina aiemmista ja meneillään olevista Kaukovainiota koskevista opinnäyte- tai kurssitöistä ja osa kartoista on tehty kokonaan itse. Kartat on piirretty ja muokattu Autocad-piirustusohjelmalla. Osa kartoista on väritetty M-color -ohjelmalla.

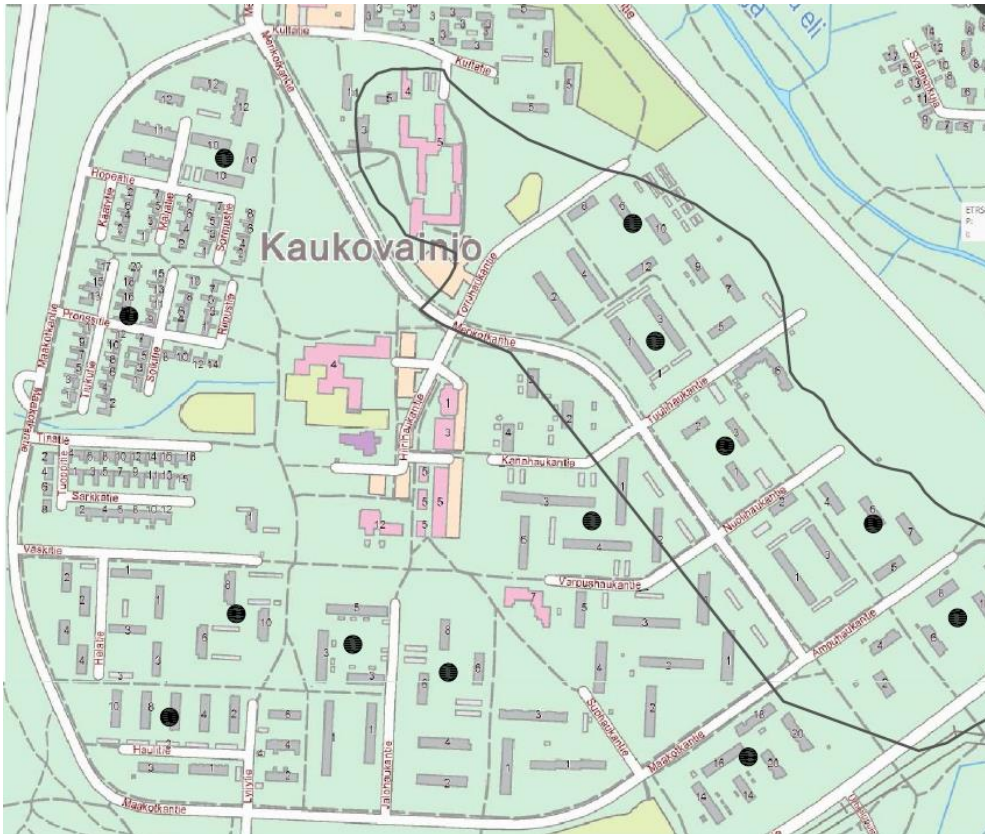
6 INVENTOINNIN TULOKSET

Kaukovainiolta inventoitiin tarkemmin kymmenen kerrostalokorttelipihaa (kortteli 50: Tornihaukantie 6, 8, 10 ja 12, kortteli 53: Tuulihaukantie 1 ja 3, kortteli 55: Tuulihaukantie 2 – Nuolihaukantie 1 ja 3, kortteli 56: Nuolihaukantie 4 ja 6 – Ampuhaukantie 5 ja 7, kortteli 60: Ampuhaukantie 6,8 ja 10, kortteli 62: Maakotkantie 14,16,18 ja 20, kortteli 39: Kanahaukantie 1 ja 3 – Varpushaukantie 2, 4 ja 6, kortteli 36: Jalohaukantie 6 ja 8, kortteli 33: Jalohaukantie 3 ja 5 ja kortteli 29: Vaskitie 6, 8 ja 10), kaksi rivitalokorttelipihaa (kortteli 26: Haulitie 2 ja kortteli 9: Maljatie 10) ja omakotitaloalue (korttelit 12 – 23). Näiden piha-alueiden inventoinnin pohjalta pohditaan niiden alkuperäisyyttä ja kuntoa. Seitsemästä korttelipihasta on myös tehty nykytilakartat (liite 2). Kartat käsitellään johtopäätöksissä, koska niissä on kehitysideoita korttelipihoille.

Kaikkia Kaukovainion pihoja tarkasteltiin yleisesti rajaamattomuuden, kasvillisuuden ja avoimuuden osalta ja näiden käsitteiden pohjalta tehtiin Kaukovainion korttelipihojen ja omakotitaloalueen tyypittelykartta (liite 3). Tässä raportissa tarkemmin inventoiduista 13 piha-alueesta kerrotaan yleisellä tasolla niin, että pihoista muodostuisi hyvä yleiskuva. Tarkemmat inventoinnit niin sanottujen kioskikorttien muodossa ovat KIOSKI 2.0 –sovelluksessa. Kioskikortit ovat liitteenä raportin lopussa (liite 1).

6.1 Piha-alueiden sijainti Kaukovainiolla

Tarkemmin inventoidut piha-alueet näkyvät kuviosta 3. Kerrostalokorttelipihoista viisi sijaitsee kokonaan selännealueella Kaukovainion itäpuolella. Kaksi kerrostalokorttelia, korttelit 39 ja 62, sijaitsee osittain selännealueella. Kaukovainion keskiosissa tasaisessa maastossa sijaitsee kolme kerrostalokorttelia. Lähiön lounaiskulmassa on rivitalokorttelipiha (Haulitie 2) ja luoteiskulmassa toinen (Maljatie 10). Omakotitaloalue on rakennettu vanhalle peltoalueelle Kaukovainion itäpuolelle.

KUVIO 3. Mustalla ympyrällä on merkitty inventoidut piha-alueet ja musta viiva rajaa selänteen lakialuetta

6.2 Piha-alueiden alkuperäisyys ja kunto

Alkuperäisessä tai melkein alkuperäisessä kunnossa olevia tarkemmin inventoituja pihvoja on neljä kerrostalokorttelipihaa (Tornihaukantie 6, 8, 10 ja 12, Tuulihaukantie 1 ja 3, Ampuhaukantie 6, 8 ja 10 sekä Jalohaukantie 6 ja 8) ja kaksi rivitalokorttelipihaa (Haulitie 2, 4, 6, 8 ja 10 sekä Maljatie 10). Neljästä kerrostalopihaista kolme (Torni-, Tuuli- ja Ampuhaukantien korttelipiha) sijaitsee selännealueella. Edellä mainittuja kuutta piha-aluetta ei juuri ole peruskorjattu tai uusittu (KUVIO 4). Pihoja on voitu uudistaa pienimuotoisesti esimerkiksi lisäämällä valaistusta ja aitoja. Nämä melkein alkuperäisessä asussaan säilyneet pihat ovat peruskorjauksen tarpeessa, koska suurta osaa pihojen elementeistä, esimerkiksi kasvillisuutta, varusteita ja pinnoitteita, ei ole huollettu, hoidettu eikä uusittu.

KUVIO 4. Tuulihaukantie 1 ja 3:n alkuperäisessä kunnossa oleva korttelipiha

Osittain alkuperäisessä kunnossa olevia inventoituja piha-alueita on viisi ja ne ovat kerrostalokorttelipihoja. Näitä pihoja on uudistettu niin, että vain yksi tai osa jokaisen korttelin asunto-osake- ja kiinteistöosakeyhtiöistä on peruskorjannut tai uusinnut pihan oman tonttinsa alueelta. Peruskorjauksen ja uudistusten taso ja tyyli vaihtelee tonteittain. Joissain tapauksissa uusimisten ja korjausten ohella tonttien rajoille on tehty myös aitoja, joista osa on asemakaavan vastaisia.

Monet uudistukset, esimerkiksi pyörä- ja grillikatokset, kortteleissa poikkeavat huomattavasti tyylistään, väreiltään tai materiaaleiltaan alkuperäisistä piha-alueista ja rakenteista. Muun muassa korttelissa 39 Varpushaukantie 6:n (As Oy Kotivarpunen) tonttia on uudistettu siten, että uudistukset poikkeavat korttelin olemassa olevasta tyylistä. Suurten betonilaattojen sijaan tontilla on käytetty punaista, pientä ja aaltomaista kiveä, penkit ovat erilaisia verrattuna alkuperäisiin kalusteisiin ja istutukset ovat osin erilaisia verrattuna 60–70 -luvulla korttelipihoilla käytettyihin kasveihin (KUVIO 5).

KUVIO 5. As Oy Kotivarpusen uusi oleskelualue poikkeaa korttelin modernin aikakauden tyylistä

Yksi kerrostalokorttelipiha (Jalohaukantie 3 ja 5) on uudistettu melkein kokonaan (KUVIO 6). Piha-alueetta on muokattu paljon. Pinnoitteet, kasvillisuus, leikkivälineet, kulkuväylät sekä roska- ja pyöräkatokset on uusittu. Korttelipihaalla on tehty maamassojen vaihtoa, jotta kulkuväylät on saatu kestäviksi. Massojen vaihdossa jäänyttä maa-ainesta on käytetty pihalla olevan maakummun rakentamiseen. Jalohaukantien kortteli on yksi eniten uudistetuista korttelipihoista Kaukovainiolla. Tiedot Jalohaukantie 3 ja 5:n uudistamisesta saatiin isännöitsijältä puhelinkeskustelun kautta.

KUVIO 6. Uudistettu korttelipiha

Omakotitaloalueen katu ympäristö on osaksi alkuperäisessä asussaan ja hoidollisesti hyvässä kunnossa. Katualueilla kasvaa enimmäkseen suuria koivuja. Joitain uusia pilvikirsikkaistutuksiakin alueilla on. Katualueen viherkaistat ovat nurmikkoa. Omakotitalojen yksityispihojen alkuperäisyyteen ja kuntoon ei ole otettu kantaa.

6.3 Piha-alueiden tarkastelu kortteleiden asemapiirrosten ja istutussuunnitelmien avulla

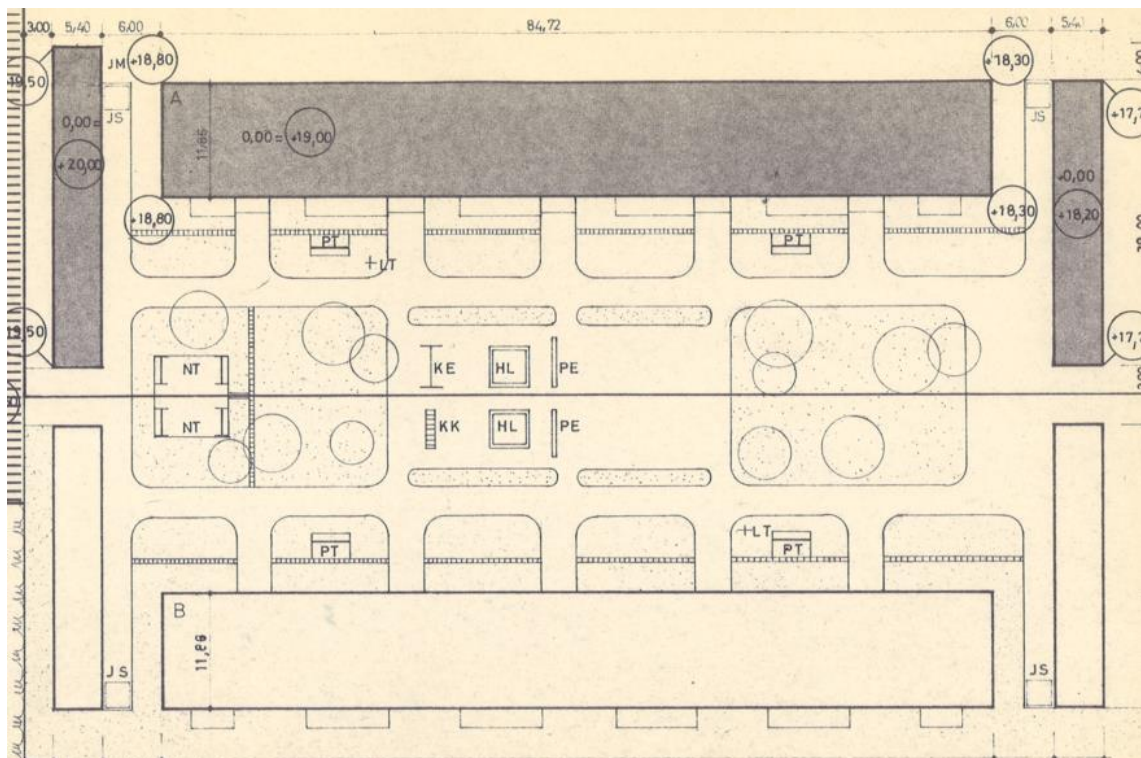
Korttelipihoja on jäsennellyt useimpiin asemapiirroksiin vain tarpeellisten toimintojen osalta. Esimerkiksi kortteleiden 33 (Jalohaukantie 3 ja 5), 50 (Tornihaukantie 6, 8, 10 ja 12), 53 (Tuulihaukantie 1 ja 3) ja 55 (Tuulihaukantie 2 – Nuolihaukantie 1 ja 3) asemapiirroksiin on osoitettu kulkuväylät, leikki- ja parkkialueet, jätteenlajittelu sekä pyykinkuivaus- ja tomutustelineiden paikat. Osaan korttelia 62 (Maakotkantie 14, 16, 18 ja 20) on tehty tarkempi asemapiirros. Siihen on kulkuväylien, leikki- ja parkkialueiden, jätteenlajittelun sekä pyykinkuivaus- ja tomutustelineiden lisäksi merkitty kasvillisuutta. (Oulun kaupunki. Rakennusvalvonta. Kaukovainion kortteleiden 33, 50, 53, 55 ja 62 asemapiirroksset.)

Koska korttelin 33 piha-alue on uudistettu melkein kokonaan, eroaa piha nykytilassaan paljon asemapiirroksesta. Korttelissa leikkialue on pienempi kuin asemapiirroksen osoittama alue, ja asemapiirroksessa alue on osoitettu nuorille. Leikkialue on edelleen samalla paikalla rakennusten muodostamalla sisäpihalla hiekalla ja siellä on leikkivälineitä pienemmillekin lapsille. Asemapiirrokseseen merkittyä pienten lasten omaa leikkialuetta ei ole pihalla, vaan siinä kohden on nykyään maamäki. Koska pihaan on lisätty istutus- ja nurmialueita, kulkuväylät poikkeavat alkuperäisestä piirustuksesta. Korttelin itäosaan rakennettu portti ja roskakatokset sekä uudet kulkuväylät ovat muovanneet korttelin sisääntuloa, kulkuväyliä sekä parkkialueita alkuperäisestä piirroksesta poikkeavaksi. Pihaan on myöhemmin rakennettu myös pyöräkatoksia. (Oulun kaupunki. Rakennusvalvonta. Kaukovainion korttelin 33 asemapiirros.)

Korttelin 50 asemapiirros poikkeaa osittain nykytilasta. Piirrokseseen on merkitty paljon kulkuväyliä, mutta korttelipihalla niitä ei ole läheskään niin paljon. Niitä on pihalla ollut joskus enemmänkin, koska pihalla on nykyään jonkin verran asfalttikulkuväylien pätkiä, jotka eivät näytä vievän minnekään. Nykytilassaan korttelissa ei ole leikkialuetta, vaikka asemapiirrokseseen sellainen on suunniteltu. Myöskään suunniteltua lentopallokenttää ei ole pihalla. Pihaan on suunniteltu laajat nurmialueet ja niitä on nykyiselläkin pihalla. Myös parkkialueet sekä pyykinkuivaus- ja tomutustelineet ovat

piirroksessa samoilla paikoilla kuin nykyään. (Oulun kaupunki. Rakennusvalvonta. Kaukovainion korttelin 50 asemapiirros.)

Korttelin 53 asemapiirrokseseen (KUVIO 7) on merkitty muutamia jätettäviä puita korttelipihalle. Piha on nykytilassaan miltei samanlainen kuin asemapiirroksessa. Kulkuväylät sijaitsevat samassa kohden kuin asemapiirrokseseen on merkitty. Nurmialueet ovat nykyään hieman erilaiset kuin piirroksessa. Kun ne on piirrokseseen merkitty neliön mallisiksi, ne ovat pihalla pyöreämpiä. Melkein kaikki suunnitellut laatoitusalueet ovat säilyneet nykypäivään saakka. Suurin muutos nykytilan ja asemapiirroksen välillä on leikkialueella. Alun perin alue on suunniteltu niin, että pihan keskellä olisi pelialue ja leikkialue vierekkäin. Nykyään pelialuetta ei ole ja leikkikenttä ei ole niin säännöllisen muotoinen kuin oli alun perin suunniteltu. Myöskään leikkivälineet eivät ole samoja kuin asemapiirroksessa. Leikkialue on nykyään nurmella, mutta piirroksessa se on suunniteltu toiselle alustalle. Leikkialue kuitenkin sijaitsee samalla paikalla kuin piirroksessa. (Oulun kaupunki. Rakennusvalvonta. Kaukovainion korttelin 53 asemapiirros.)

KUVIO 7. Ote korttelin 53 asemapiirroksesta (Oulun kaupunki. Rakennusvalvonta)

Korttelissa 55 on joitain muutoksia asemapiirroksen ja nykytilan välillä. Kulkuväyliä on piirroksessa enemmän kuin piha-alueella nykyään. Leikkialue on asemapiirroksen osoittamalla paikalla, mutta

piirroksessa alue on paljon suurempi. Nykyään leikkialue on nurmella, mutta piirrokseen se on merkitty jollekin muulle alustalle. Leikkialueen eteläosassa olevaa pelialuetta ei pihalla enää ole, vaan nykytilassa kentän kohdalla on avoin nurmialue. Suunnitellut laatoitetut kulkureitit ovat osin säilyneet nykypäivään. Pyykinhuu- ja tomutustelineet ovat suurelta osin samoilla paikoilla kuin piirroksessa. Suurimmat erot piirroksen ja nykytilan välillä ovat leikkialueen ympäristö ja lisäksi talon 3 tontti, koska tontille on tehty uudistuksia. (Oulun kaupunki. Rakennusvalvonta. Kaukovainion korttelin 55 asemapiirros.)

Kortteliin 62 osittain tehdyssä tarkemmassa asemapiirroksessa on eroja verrattuna korttelin nykytilaan. Pääkulkureitit piirroksessa ovat samassa kohden kuin nykyäänkin, mutta muita reittejä on piirroksessa paljon enemmän kuin piha-alueella nykyään. Esimerkiksi asuinkerrostalojen taakse, korttelipihan puolelle, on merkitty kulkureittejä taloon ja muualle kortteliin, mutta niitä ei pihalla ole. Piirrokseen on merkitty jokaiselle neljällä tontille yksi tai useampi leikkialue, mutta nykytilassa korttelissa on kaksi leikkialuetta. Korttelissa on piirrokseen merkitty päiväkotikoti, ja se on vielä nykyäänkin olemassa samassa talossa. Päiväkodin leikkikenttäkin on samalla paikalla ja samankokoinen. Asemapiirroksessa ei ole suunniteltu aitoja tonttirajoille kaavamääräyksissä olevan kiellon vuoksi, mutta nykytilassa korttelissa on asemakaavan vastaisia aitoja. Pyykinhuu- ja tomutustelineet sijaitsevat piirroksessa kutakuinkin samoilla paikoilla kuin nykyään. (Oulun kaupunki. Rakennusvalvonta. Kaukovainion korttelin 62 asemapiirros.)

Korttelin 62 asemapiirros poikkeaa muista Kaukovainion asemapiirroksista niin, että piirrokseen on merkitty kasveja ja kasvilajejakin on määritelty. Pihalla on edelleen koivukujannetta, joka rajaa korttelia Maakotkantiestä. Piirrokseen on merkitty olemassa olevia puita, esimerkiksi mäntyjä. Pensaita on piirroksessa jonkin verran ja joihinkin pensaisiin tai pensasryhmiin on kirjattu lajiejakin, tuhkapensaita ja syreeneitä. (Oulun kaupunki. Rakennusvalvonta. Kaukovainion korttelin 62 asemapiirros.) Syy asemapiirroksen tarkkuuteen on varmasti osaksi se, että Maakotkantien kerrostalot on rakennettu myöhemmin kuin monet muut Kaukovainion kerrostalot.

Kortteleille 60 ja 61 sekä korttelin 62 Kiint. Oy Mustikkakankaan tontille on tehty piha-alueita koskevia, tarkempia istutussuunnitelmia, joiden tarkkuus vaihtelee. Korttelin 62 suunnitelmaan on merkitty kasvilajit, istutusalueet, ohjeet pihan maanparannuksesta ja nurmikön kylvöstä sekä puiden istutuksesta. Korttelin 62 istutussuunnitelman on tehnyt Arkkitehtitoimisto Risto Harju vuonna 1979. Kortteleiden 60 ja 61 istutussuunnitelmaan on merkitty ainoastaan kasvilajit sekä niiden paikat.

Tämän suunnitelman on tehnyt hortonomi Veikko Suutari vuonna 1976. (Arkkitehtitoimisto Risto Harju 1979; Suutari 1976.) Kortteli 61 ei kuulunut tarkemmin inventoitaviin piha-alueisiin.

Korttelin 60 istutussuunnitelmassa olevat kasvit poikkeavat nykytilanteesta. Esimerkiksi kortteliin suunniteltuja pensaita on osin korvattu syreeneillä. Monia pensasalueita ei ole toteutettu pihalle tai ne on poistettu. Puut sijaitsevat osin eri paikoilla kuin suunnitelmaan on merkitty. Vaahteraa, pylväshaapaa, imukärhivilliiniä ja tervaleppää on merkitty suunnitelmaan, mutta niitä ei ole kortteli-
pihalla. Laatoitukset eivät myöskään ole enää pihalla niille osoitetuissa kohdissa. Pyykinkuivaustelineiden paikka on nykyään eri kuin suunnitelmasta näkyy. Korttelissa 62 kasvillisuus ei tue alkuperäistä suunnitelmaa, jossa istutettavaksi on osoitettu pensasalueita esimerkiksi punalehtiruususta, korallikanukasta ja kurtulehtiruususta. Useat pensasalueet eivät joko ole toteutuneet pihalle tai ne on ajan saatossa poistettu. Vaahteraa on jonkin verran istutettu pihalle, mutta istutussuunnitelmassa sitä on paljon enemmän. (Arkkitehtitoimisto Risto Harju 1979; Suutari 1976.)

6.4 Inventoidut piha-alueet KIOSKI 2.0 -sovelluksessa

Tarkemmin inventoitavat piha-alueet tässä opinnäytetyössä ovat kaksitoista korttelipihaa ja omakotitaloalue. Jokaisesta piha-alueesta on KIOSKI 2.0 -sovelluksessa oma kioskikortti (liite 1). Kuviossa 8 näkyy esimerkinomaisesti kortin ulkonäkö sovelluksessa. Kortti on hieman erinäköinen siellä kuin PDF-muotoon tallennettuna. Sovellukseen kirjatut tiedot perustuvat inventointilomakkeen (liite 4) avulla tehtyyn inventointiin maastossa.

Kioskikorteissa on jokaisesta inventoidusta piha-alueesta ja sen ympäristöstä yleiskuvaus, jossa on otettu huomioon korttelin sijainti Kaukovainiolla, kohteen maastonmuodot, näkymät, avoimuus ja ympäröivä lähimaasto. Muita kortteihin kirjattuja asioita ovat kalusteet, varusteet ja rakenteet, pinnoitteet, kasvillisuus ja pihan yleinen kunto. Lisäksi piha-alueiden hoitotasoa, alkuperäisyyttä, maisemallisia arvoja, moderneja piirteitä ja niin sanottua kaukovainiomaisuutta on arvioitu. Kaukovainiomaisuus tarkoittaa Kaukovainion tyypillisiä piirteitä. Kaikkea inventointitietoa ei voitu kirjoittaa sovellukseen, koska sinne voi kirjoittaa vain rajallisen määrän tekstiä. Jokainen sovellukseen kirjattu kohde sisältää samat perustiedot sekä maastokäynneillä otettuja havainnollistavia korttelikoh-
taisia kuvia. Korteissa voi olla pihoista myös lisätietoja, joita ovat esimerkiksi merkittävät maisemalliset arvot tai piha-alueen puutteet.

- ▶ alue 100121 Tuulihaukantie ja Nuolihaukantie kerrostalot (suun. Risto Harju)
- ▶ alue 101089 Kaukovainion moderni metsälähiö
- ▶ kohde 201967 Kiint.Oy Sato-Martta, Kiint. Oy Tenaakkeli ja As Oy Säästölantti
- ▼ rakennus 309839 Korttelin 53 (Kiint. Oy Sato-Martta ja Kiint. Oy Tenaakkeli) piha-alue

ydintiedot kuvat liitteet

rakennustunnus:
 rakennustyyppi: ei täytetty
 alkup. käyttö: ei täytetty
 nyk. käyttö: ei täytetty
 ajoitus: ei täytetty
 suunnittelija: ei täytetty
 kerrosluku: ei täytetty
 perustus: ei täytetty
 runko: ei täytetty
 vuoraus: ei täytetty
 ulkoväri: ei täytetty
 kattomuoto: ei täytetty
 kate: ei täytetty
 ikkunat: ei täytetty
 arvottamisvaihe: ei määritelty
 näkyvyys: näytetään selaajille

luotu: 27.11.2014 pp_turun viimeinen muutos: 15.01.2015 pp_turun

[muokkaa](#)

ilmiöt

[lisää tekstiä](#)

kuvaus

[muokkaa](#)

KORTTELIN PIHAN JA SEN YMPÄRISTÖN YLEISKUVAUS

Kortteli 53 on korkeampien kerrostalojen ja mäntujen ympäröimä. Aluetta rajaa kaakossa Tuulihaukantie ja lounaassa on vilkasliikenteinen Merikotkantie mäntypuuvyöhykkeen takana. Korttelia ympäröivä maasto on hieman muuta Kaukovainiota korkeammalla, koska kortteli sijaitsee selännealueella. Tonttien aitaaminen korttelissa on asemakaavassa kielletty (Asemakaava 541. Asemakaavoitus. Oulun kaupunki).

Korttelin piharatkaisu on useimpiin Kaukovainion kerrostalokorttelipihoihin verrattuna poikkeuksellinen. Korttelin kahden kerrostalon väliin jäävä niha on voimakkaasti suljettu tila, koska se on rajattu

KUVIO 8. Ote yhdestä kioskikortista KIOSKI 2.0 -sovelluksessa

Rakenteiden osalta inventointikortteihin on kirjattu piha-alueelle rakennetut pienimuotoiset rakennukset, kuten leikkimökit, sekä pyörä-, auto-, grilli- ja roskakatokset. Kalusteiden ja varusteiden osalta korteissa on huomioitu piha-alueilla olevat pyörä-, pyykinkuivaus- ja tomutustelineet, leikkivälineet ja -alueet, penkit ja oleskelualueet, aidat sekä valaistus. Jos inventoidulla piha-alueella on asemakaavan vastaisia aitoja, tämäkin tärkeä tieto on kerrottu korteissa. Inventointikorteissa pinnoitteet – otsikon alla on kerrottu muun muassa kulkuväylistä ja niiden sijainnista, pelastusteistä ja luiskista. Lisäksi on huomioitu piha-alueella olevat mahdolliset kiveysalueet ja muut päällysteet.

Inventointikorteissa kasvillisuudesta kerrotaan esimerkiksi sen rehevyys ja runsaus tai niukkuus, nurmialueet, mahdolliset puukujanteet ja pensasaidanteet sekä piha-alueen valtalajit sekä muut tärkeimmät ja mainittavan arvoiset kasvilajit. Piha-alueiden kasvillisuudesta on kerrottu niin, että selännealueen mäntyvaltainen kasvillisuus tulisi selkeästi tekstistä esiin niillä alueilla, joilla sitä on. Koska mänty on Kaukovainiolle tunnusomainen puu, mainittiin myös sen puuttuminen tai vähäisyys.

Jokaisesta piha-alueesta on pyritty määrittelemään pihan alkuperäiset ja vanhat elementit sekä pihan uusitut ja peruskorjatut elementit. Jos piha-alueella on paljon uusia ja peruskorjattuja elementtejä, ne on koottu oman otsikon alle. Muutoin nämä elementit on kerrottu niihin viittaavien otsikoiden alla. Esimerkiksi uusi kasvillisuus on Kasvillisuus-otsikon ja korjattu asfaltointi Pinnoitteet-otsikon alla.

Korttelipihan kunnan osalta on kortteihin kirjattu piha-alueilla olevat puutteet, epäkohdat ja turvallisuutta vaarantavat asiat, esimerkiksi leikkialueen ja –välineiden mahdollinen vaarallisuus. Kalusteiden, varusteiden, rakenteiden sekä pinnoitteiden kunto ja esteettömyys on arvioitu. Kasvillisuuden mahdollisten kuntotarkastusten tai hoitoleikkausten tarve on arvioitu inventointien yhteydessä, mutta kioskikorteissa on kerrottu kasvillisuuden kunto ehdottamatta minkäänlaisia toimenpiteitä. Joissain tapauksissa toimenpiteitä on ehdotettu, jos se on koettu tarpeelliseksi.

Jokaisesta piha-alueesta on tehty yleistason arviointi kortteihin. Siinä on otettu huomioon pihan alkuperäisyys, maisemalliset arvot, piha-alueen merkittävyys Kaukovainion metsälähiön ja piha-alueiden rakennusajan modernien piirteiden (muun muassa rajattomuus sekä laajat nurmikentät ja pensasryhmät) ilmentäjänä sekä pihan hoidon taso. Pihan alkuperäisyyttä on arvioitu kasvillisuuden, kalusteiden, varusteiden, pinnoitteiden ja pienten piharakennusten osalta. Mikäli pihojen alkuperäisyydestä ei ollut varmaa tietoa, käytettiin kioskikorteissa sanaa 'vanha'.

6.5 Kaukovainion piha-alueiden tyypittely

Kaukovainion korttelipihojen ja omakotitaloalueen tyypittelykartta (liite 3) tehtiin ottaen huomioon lähiön kaikkien piha-alueiden rajaamattomuus, kasvillisuus ja avoimuus. Koska tarkemmin inventoitiin 13 piha-aluetta, myös tarkempi rajaamattomuuden, kasvillisuuden ja avoimuuden sekä piha-tilan tarkastelu tehdään näiden piha-alueiden osalta.

Tonttien rajaukset valittiin yhdeksi kriteeriksi karttaan, koska tonttiaidat ovat keskeinen asia tutkitessa sitä, miten alkuperäinen idea Kaukovainiosta on säilynyt nykypäivään. Lähiön rakentamisaikaan keskeinen idea oli se, että pihatonteilta on luonteva siirtyminen toisille tonteille ja muille alueille. Rajaamattomuutta oli mielenkiintoista tutkia, koska useilla pihoilla on asemakaavassa kielletty aitaaminen. Kasvillisuuden osalta tyypittelykarttaan selvitettiin, onko selännealueen piha-alueilla Kaukovainion selänteelle tyypillistä mäntyvaltaista kasvillisuutta. Selännealueen ulkopuolistenkin kortteleiden valtakasvillisuus selvitettiin. Koska mänty on Kaukovainiolle tunnusomainen puu, myös sen puuttumiseen kiinnitettiin huomiota. Jos kasvillisuus piha-alueella on vehreää, se mainittiin. Avoimuus valittiin kolmanneksi kriteeriksi karttaan, koska se on hyvä lähtötieto tutkittaessa tarkemmin inventoitujen pihojen pihatilaa. Avoimuuden osalta keskityttiin tyypittelykartassa tarkastelemaan rakennusten ja kasvillisuuden rajaamia tiloja: sulkeeko esimerkiksi rakennusten sijoittelu ja kasvillisuuden runsaus näkyviä korttelin sisällä.

Kuviossa 9 on ote tyypittelykartasta, jossa näkyvät mustat, pienet ympyrät ovat tarkemmin inventoituja piha-alueita, joista on tehty kioskikortit. Kaikki Kaukovainion piha-alueet on määritelty tyypittelykarttaan rajaamattomuuden, kasvillisuuden ja avoimuuden osalta. Pohdittiin, mitkä piha-alueet ovat edellä mainittujen kriteerien osalta samankaltaisia ja karttoihin ne merkittiin samanvärisellä rasterilla. Kerros- ja luhtitalokorttelit on merkitty karttaan viivarasterilla: vinoilla viivoilla kerrostaloja vaakaviivoilla luhtitalokorttelit. Siksak-muotoisella rasterilla on merkitty rivitalokorttelit ja ruudullisella omakotitaloalue. Karttaotteessa näkyvä mustalla rajattu alue on Kaukovainion selänteen la-
kialue.

KUVIO 9. Ote Kaukovainion korttelipihojen ja omakotitaloalueen tyypittelykartasta

6.5.1 Rajaamattomuus

Kaukovainion piha-alueiden rajaamattomuuden tutkiminen tarkoittaa käytännössä sitä, onko piha-alueilla aitoja tai muita vastaavia rakenteita tonttirajoilla, ja ovatko ne asemakaavamääräyksissä kiellettyjä. Aidat ovat alkuperäisten ideoiden ja suunnitelmien, sekä täydennysalueilla myös asemakaavan, vastaisia. Keskeinen idea Kaukovainiolla on ollut rajaamattomuus ympäröivän luonnon ja asuin ympäristön välillä, jolla saatiin pihat ja puistot yhdistettyä luontevasti toisiinsa. Myös siirtyminen piha-alueelta toiselle haluttiin luontevaksi, ja tällöin rajaamattomaksi. Aitojen rakentaminen ei tue ajatusta pihojen ja puistojen rajaamattomuudesta. (Karjalainen & Savolainen 2010, 18, 22, 58, 60, 62.)

Inventoidusta kymmenestä kerrostalokorttelipihosta viisi (Tornihaukantie 6, 8, 10 ja 12; Tuulihaukantie 2, Nuolihaukantie 1 ja 3; Kanahaukantie 1 ja 3, Varpushaukantie 2, 4 ja 6; Jalohaukantie 6 ja 8 sekä Vaskitie 6, 8 ja 10) on täysin tai melkein aidattomia. Näillä pihoilla aidat ja rakennukset rajaavat vain hieman korttelia ja rajaamattomuuden periaate käytännössä toteutuu. Näistä viidestä

pihasta yhdellä (Tornihaukantie 6, 8, 10 ja 12) on yksi asemakaavan vastainen aita korttelirajalla (Oulun kaupunki. Asemakaavoitus. Kaukovainion voimassa oleva asemakaava 541).

Tarkemmin inventoiduista piha-alueista kerrostalokorttelipiha (Nuolihaukantie 4 ja 6, Ampuhaukantie 5 ja 7) on osittain rajattu korttelia rajaavalla, asemakaavan vastaisella aidalla ja korttelin sisällä on tonttirajalla yksi asemakaavan vastainen aita (*KUVIO 10*). Korttelissa 60 (Ampuhaukantie 6, 8 ja 10) on samaten asemakaavan vastaisia aitoja korttelin rajalla sekä korttelin sisäisellä tonttirajalla. (Oulun kaupunki. Asemakaavoitus. Kaukovainion voimassa olevat asemakaavat 541 ja 673.)

KUVIO 10. Tonttirajalla oleva asemakaavan vastainen aita korttelissa 56

Kymmenestä kerrostalokorttelista kolmessa on voimakkaampia rajauksia. Yksi kerrostalokorttelipiha, Tuulihaukantie 1 ja 3, on rajattu voimakkaasti rakennuksilla ja aidoilla. Asemakaavassa määrätään, että tonttien aitaaminen on kielletty. Pihan osin rikkinäiset aidat eivät kuitenkaan ole tonttirajoilla, joten aidat eivät luultavasti ole asemakaavan vastaisia. Tuulihaukantie 1 ja 3:n kortteli onkin hyvä esimerkki siitä, kuinka tulkinnanvaraisia asemakaavamääräykset aitojen osalta ovat. Jalohaukantie 3 ja 5:n kerrostalokorttelipiha on rajattu voimakkaasti korttelin itärajalta. Pihaan tultaessa massiivinen portti ja aita rajaavat korttelia kevyenliikenteenväylästä (*KUVIO 11*), mutta muilta korttelin rajoilta on esteetön pääsy korttelin sisälle. Kyseisen korttelin sisäisiä tonttirajoja ei ole aidattu. Jalohaukantie 3 ja 5:ssä aitaamista ei ole asemakaavamääräyksissä kielletty. Kortteli 61 (Maakotkantie 14, 16, 18 & 20) on voimakkaasti rajattua aluetta korttelin tonttien välisten aitojen vuoksi

(KUVIO 12). (Oulun kaupunki. Asemakaavoitus. Kaukovainion voimassa olevat asemakaavat 382, 541 ja 673.)

KUVIO 11. Jalohaukantie 3 ja 5:n massiivinen portti

KUVIO 12. Asemakaavan vastaisia aitoja tonttirajoilla korttelissa 62

Korttelissa 55 (Tuulihaukantie 2, Nuulihaukantie 1 ja 3) on asemakaavassa tonttien aitaaminen kielletty. Korttelipihalla ei ole aitoja ollenkaan. Aitojen rakentaminen korttelin sisäisille tonttirajoille

on kielletty korttelissa 29 (Vaskitie 6, 8 ja 10) ja korttelin 36 (Jalohaukantie 6 ja 8) asuinkerrostalo 8:n tontilla. Korttelissa 29 ei ole aitoja korttelin tai sen sisäisten tonttien rajoilla. Korttelissa 36 aita rajaa lyhyttä osaa korttelin ulkorajasta (*KUVIO 13*) ja se ei siis ole asemakaavan vastainen. (Oulun kaupunki. Asemakaavoitus. Kaukovainion voimassa olevat asemakaavat 382 ja 541 sekä asemakaavamuutokset 504 ja 573.)

KUVIO 13. Aita Jalohaukantien 6 ja 8:n korttelin ulkorajalla

Tarkemmin inventoidut kaksi rivitalokorttelipihaa on voimakkaasti rajattu: puolijulkisia ja yksityisiä pihoja on rajattu Haulitie 2, 4, 6, 8 ja 10:ssä puuaidoin ja muurein (*KUVIO 14*), ja Maljatie 10:ssä puuaidoin ja pensain. Haulitiellä parkkialue jää autokatosten rajaamalle alueelle korttelin sisään. Maljatiellä parkkialuetta rajaavat osittain autotalit. Suuri osa omakotitaloalueen tonteista on aidattu pensas- tai puuaidalla (*KUVIO 15*). Rivitalokortteleissa ja omakotitaloalueella aidat ja muurit eivät ole asemakaavamääräyksissä kiellettyjä (Oulun kaupunki. Asemakaavoitus. Kaukovainion voimassa oleva asemakaava 382 ja asemakaavamuutos 435).

KUVIO 14. Haulitiellä puolijulkinen piha on rajattu korkein aidoin ja muurein

KUVIO 15. Omakotitaloalueen yksityispihoja rajaavia pensas- ja puuaitoja

6.5.2 Kasvillisuus

Inventoitujen kahdentoista korttelipiha ja omakotitaloalueen kasvillisuuden osalta tarkastellaan selännealueen vaikutusta kasvillisuuteen. Pohditaan, eroaako piha-alueiden hiekkamoreeniselänteiden kasvillisuus muusta, alavammalla alueella olevasta piha-alueiden kasvillisuudesta. Piha-alueiden kasvillisuus kerrotaan pääpiirteittäin. Tarkemmat kuvaukset kasvillisuudesta ovat kioskikortteissa (liite 1).

Kaikilla inventoiduilla piha-alueilla on pääosin nurmea niillä alueilla, missä pinnoitteita ei ole. Joillain piha-alueilla on metsänpohjaa esimerkiksi kortteleiden reunoilla, mutta sen määrä on vähäistä. Yhdellä kerrostalokorttelipiha (Tuulihaukantie 1 ja 3) selännealueella rakennusten rajaamalla sisäpihalla kasvaa vain piha-alueen alkuperäistä kasvillisuutta, eli mäntyjä avoimella nurmikentällä. Kuudella kerrostalokorttelipiha mänty on valtalajina (KUVIO 16). Näillä pihoilla kasvaa myös muita puita. Lehtipuista on eniten pihlajaa. Näillä mäntyvaltaisilla pihoilla on myös joitain kuusia ja lehtipensaita. Nämä korttelit sijaitsevat kaikki kokonaan tai osittain selänteiden lakialueella. Selännealueen kasvillisuus siis näkyy selkeästi myös selännealueen korttelipihoilla.

KUVIO 16. Tornihaukantie 6, 8, 10 ja 12:n korttelipiha mäntyvaltaista kasvillisuutta

Kerrostalokorttelipihoja, joissa on niin havu- kuin lehtikasvillisuutta, mutta mänty ei ole pääasemassa, on kolme (Jalohaukantie 6 ja 8, Jalohaukantie 3 ja 5 sekä Vaskitie 6, 8 ja 10). Esimerkiksi kuviossa 17 on Jalohaukantie 3 ja 5:n korttelipihaa, jonka puusto koostuu lähinnä koivuista, mäntyistä ja pihlajista. Yhden rivitalokorttelipihan (Haulitie 2, 4, 6, 8 ja 10) puolijulkisilla ja julkisilla piha-alueilla merkittävin kasvillisuuden osa ovat suuret koivut, pihlajat ja männyt. Haulitien korttelipihalla on myös jonkin verran muita puulajeja ja pensaita. Tämä rivitalokortteli ja kolme edellä mainittua kerrostalokortteliä sijaitsevat alavammassa maastossa selänteen lakialueen ulkopuolella.

KUVIO 17. Ei mäntyvaltainen korttelipiha

Toisen rivitalokorttelin, Maljatie 10:n, kasvillisuus poikkeaa tyypillisestä kaukovainiomaisesta mäntyvaltaisesta kasvillisuudesta. Korttelin kasvillisuus on vehreää ja muodostuu pääasiassa lehtipensaista ja -puista. Yksityisten pihojen ja julkisten alueiden kasvillisuuksien välillä ei ole selkeää rajaa, joten on vaikeaa selvittää, mikä kasvillisuus on julkisella alueella. Korttelissa on runsas lajikirjo. Kasvillisuus Maljatie 10:ssä on matalampaa kuin esimerkiksi selännealueen kortteleissa, joissa korkeat männyt ovat valtalajina.

Omakotitaloalueella tiealueiden kasvillisuutta ovat puut, lähinnä koivut ja pilvikirsikat. Ainakin pilvikirsikat ovat myöhemmin istutettuja. Koivut ovat vanhoja, koska ne ovat hyvin suurikokoisia. Omakotitaloja rajaavat pensasaidat ovat enimmäkseen orapihlajaa. Osin omakotitaloalue rajoittuu avoimiin alueisiin, joiden kasvillisuutta ovat lehtipuut ja nurmi. Kasvillisuutensa vuoksi omakotitaloalue

erottuu voimakkaasti muusta Kaukovainiosta. Puusto on vähäistä verrattuna muuhun Kaukovainioon ja mäntyjä ei alueella ole. Koska omakotitaloalue sijaitsee vanhalla peltoalueella, ovat kasvuolosuhteet kasveille siellä erityisen suotuisat.

6.5.3 Pihatilan muodostuminen

Kymmenestä inventoidusta kerrostalokorttelipihasta yhdeksän pihaa (korttelit 50, 53, 55, 56, 62, 39, 36, 33 ja 29) ovat suurelta osin puoliavointa tilaa. Niistä viisi sijaitsee kokonaan tai osittain selännealueella Kaukovainion itäpuolella. Piha-alueilla on myös avointa ja suljettua tilaa. Näillä piha-alueilla on joitain linjamaisia näkymiä, esimerkiksi suorat näkymät kortteleiden sisäpihojen päästä päähän ja ulos kortteleista (KUVIO 18). Näkymiä kortteleissa rajaavat rakennukset ja kasvillisuus.

KUVIO 18. Korttelissa 55 linjamaisista näkymää rajaavat kerrostalot

Kahta puoliavointa kerrostalokorttelipihaa on rajattu voimakkaasti korttelien reunoilta. Selännealueella sijaitsevan korttelin 53 (Tuulihaukantie 1 ja 3) sisäpiha on niin avointa, että sen päästä päähän näkee hyvin. Kuitenkaan näkymiä sisäpihan ulkopuolelle ei juuri ole, koska rakennukset rajaavat pihaa niin voimakkaasti (KUVIO 19). Kaukovainion ostoskeskuksen eteläpuolella sijaitsevan kort-

telin 33 (Jalohaukantie 3 ja 5) sisäpiha on rajattu rakennuksilla niin, että näkymiä korttelin ulkopuolelle on vähemmän kuin muilla, inventoiduilla puoliavoimilla kerrostalokorttelipihoilla. Korttelin 33 sisäpihalla tila on suurelta osin puoliavoiminta, osin kuitenkin myös suljettua.

KUVIO 19. Korttelin 53 sisäpihalta näkee sen päästä päähän, mutta korttelin ulkopuolelle ei ole näkymiä

Kymmenestä kerrostalokorttelipihosta vain yksi on suljetumpi. Korttelin 60 (Ampuhaukantie 6, 8 ja 10) pihalta on näkymiä korttelin ulkopuolelle, mutta itse korttelipiha on osittain suljettua tilaa pihan metsittyneisyyden takia (KUVIO 20). Rivitalokorttelit ovat suurimmaksi osaksi suljettua tilaa. Korttelin 26 (Haulitie 2, 4, 6, 8 ja 10) julkisilla ja puolijulkisilla alueilla näkymät ovat osittain myös puoliavoimia ja näkymiä on parkkialueelta ulos korttelista. Kortteli on kuitenkin suurelta osin suljettua tilaa rakennusten sijoittelun sekä aitojen ja muurien takia. Maljatie 10:ssä suurin syy suljetun tilan tuntuun on aitojen ja rakennusten lisäksi runsas, peittävä ja voimakkaasti rajaava kasvillisuus. Korttelin julkiset alueet, kuten parkkipaikat ja kulkuväylät, ovat puoliavoimia.

KUVIO 20. Korttelin 60 metsittyynyt piha

Omakotitaloalueen katunäkymät ovat avoimia. Näkymien avoimuutta rajoittavat yksityispihojen pensas- ja lauta-aidat sekä rakennukset, jotka luovat näkymät linjamaisiksi. Alueella on vähemmän korkeaa kasvillisuutta, joten näkymiä on kauaskin matalien rakennusten ylitse. Omakotitaloalueen yksityispihojen pihatiloja ei ole tarkasteltu.

Tarkemmin inventoiduista kerrostalokorttelipihoista suurimmalla osalla on yhteinen, oleskeluun ja leikkiin tarkoitettu pihatila pienempien, tonttikohtaisten oleskelu- ja leikkialueiden lisäksi (KUVIO 21). Leikkialueet ovat näissä yhteisissä tiloissa kuitenkin pääosassa ja niiden oleskelualueet koostuvat usein vain penkeistä ja istuinryhmistä. Nämä aidoilla rajaamattomat yhteiset tilat sijaitsevat asuinkerrostalojen keskellä olevalla alueella. Osa yhteisistä pihatiloista on selkeästi nähtävillä ja niitä ei ole rajattu kasvillisuudella. Osa on rajattu pensasistutuksin.

KUVIO 21. Korttelin 56 yhteistä oleskelu- ja leikkialuetta

Kolmella kerrostalokorttelilla ei ole selkeää ja yhteistä pihatilaa. Korttelissa 62 (Maakotkantie 14, 16, 18 ja 20) kerrostalot sijaitsevat niin, että yhtä suurta aluetta niiden keskelle ei muodostu. Näin ollen on kortteliin syntynyt useita, usein tonttikohtaisia oleskelu- ja leikkialueita. Tonttirajoilla olevat asemakaavan vastaiset aidat korostavat sitä, että korttelin piha ei ole sen asukkaille yhteinen. Korttelissa 39 (Kanhaukantie 1 ja 3, Varpushaukantie 2, 4 ja 6) kerrostalojen sijainnilla on pienempi vaikutus yhteisen pihatilan puuttumiseen. Korttelin keskellä on selkeä iso piha-alue, mutta kaikilta kerrostaloilta sinne ei ole luontevaa kulkua. Myös se, että kaikilla korttelin taloyhtiöillä on omat oleskelualueensa, on vaikuttanut siihen, että yhteistä pihatilaa ei ole kehitetty. Kerrostalojen keskellä olevassa tilassa on ollut leikkialue, mutta se on vastikään poistettu. Korttelissa 29 (Vaskitie 6, 8 ja 10) kerrostalojen sijoittelu luo laajan piha-alueen niiden keskelle, mutta tällä alueella on valittavasti suuri parkkialue. Tämän vuoksi korttelissa ei ole ollut mahdollisuutta yhteisen pihatilan kehittämiseen ja taloyhtiöillä on vain omilla tonteillaan olevia leikki- ja oleskelualueita.

Kahdella rivitalokorttelilla kummallakin on korttelin yhteinen leikkialue, mutta muuta yhtenäistä, selkeästi esimerkiksi oleskeluun tarkoitettua pihatilaa ei ole. Kortteleissa ei ole juuri tilaakaan kaikkien asuintalojen yhteiselle piha-alueelle. Tämän vuoksi myös olemassa olevat leikkialueet sijaitsevat syrjäisissä ja epäkäytännöllisissä paikoissa. Omakotitaloalueella ei ole yhteistä pihatilaa, vaan alue koostuu yksityispihoista ja tiealueista.

7 JOHTOPÄÄTÖKSET

Opinnäytetyön tulosten perusteella tehdään johtopäätöksiä Kaukovainion piha-alueiden tyypillisyyden osalta. Kaikkien inventointitietojen pohjalta pohditaan, minkälainen piha-alue on Kaukovainiolla tyypillinen tai onko niitä useita. Tutkitaan esimerkiksi sitä, millainen on tyypillisen pihan kasvillisuus, pihatila ja toiminnot sekä sitä, noudattavatko korttelipihat ideaa rajaamattomista piha-alueista.

Piha-alueiden nykytilan inventoinnista juontuvat myös yleispiirteiset kunnostusohjeet ja kehitys-ideat piha-alueille. Kunnostusohjeissa annetaan yleisiä ohjeita kunnostukseen. Ohjeistusta on esimerkiksi kalusteiden, kiveysten ja kasvillisuuden osalta. Pihoja kunnostettaessa tai uudistettaessa on tärkeää kunnioittaa Kaukovainion moderneja piirteitä esimerkiksi säästämällä lähiön rakennusajan yleisiä ja tyypillisiä elementtejä mahdollisuuksien mukaan. Tärkeää on pohtia myös sitä, mikä on pihoilla säilyttämisen arvoista. Esimerkiksi pihan alkuperäisyys ja sen kunto, pihan uudistukset, ja kasvillisuuden sopivuus Kaukovainiolla vaikuttavat siihen, mitä ehdotetaan säilytettäväksi. Tulevaisuudessa piha-alueiden suunnittelussa tulisi ottaa huomioon muun muassa eri-ikäiset käyttäjät, pihan monikäyttöisyys, esteettömyys sekä Kaukovainion ilmeen säilyttäminen ja kohentaminen.

7.1 Kaukovainion tyypilliset piha-alueet

Inventointien avulla Kaukovainiolla on havaittu tietynlaisia pihatyyppejä. Kaukovainion piha-alueiden tyypillisyyteen vaikuttavat esimerkiksi alkuperäisyys, toiminnot, kasvillisuus, ulkonäkö ja rajaamattomuus. Inventoinnin perusteella ei Kaukovainiolla voi luokitella yhtä selkeää, koko aluetta kuvaavaa pihatyyppiä. Pihoilla on kuitenkin nähtävillä tyypillinen kerrostalokorttelipiha sekä tyypillinen rivitalokorttelipiha. Omakotitaloalue on selkeästi oma alueensa ja sitä ei tarkasteltu tyypillisyyden osalta. 1960–1970 -lukujen tyyliset suunnitteluratkaisut ovat hyvin olennainen osa Kaukovainion metsälähiön piha-alueiden ilmettä.

Pihan alkuperäisyyden osalta tyypillinen kerrostalokorttelipiha on osittain tai miltei kokonaan alkuperäinen. Inventoitavista piha-alueista osittain alkuperäisiä on viisi ja melkein kokonaan alkuperäisiä neljä. Alkuperäisessä kunnossa olevat kerrostalokortteleiden tontit ovat peruskorjauksen tarpeessa. Myös rivitalokorttelipiha sen julkisten ja puolijulkisten alueiden osalta on Kaukovainiolla tyypillisesti alkuperäisessä asussaan ja tällöin myös peruskorjauksen tarpeessa.

Tyypillinen Kaukovainion kerrostalokortteli on aitojen suhteen rajaamaton tai miltei rajaamaton. Kymmenestä tarkemmin inventoidusta kerrostalokorttelista kolmessa ei ole ollenkaan aitoja tonttirajoilla ja neljässä korttelipihasa on vain yksi pieni pätkä aita joko korttelin rajalla tai tonttien sisäisillä rajoilla. Näillä korttelipihoilla aitaaminen on niin vähäistä, ettei se juuri vaikuta liikkumiseen korttelissa tai korttelista ulos. Tarkemmin inventoiduista piha-alueista siis seitsemän kerrostalokorttelipihaa noudattaa suurelta osin ideaa rajaamattomista piha-alueista. Omakotitaloalueella ja rivitalokortteleissa pihat ovat yksityisiä ja näin ollen voimakkaasti rajattuja. Rajaamattomuuden suhteen tyyppihoja on siis kaksi, ei rajattu kerrostalokorttelipiha ja voimakkaasti rajattu rivitalokorttelipiha.

Tyypillisesti Kaukovainion kerrostalokorttelin piha on rakennusten osittain rajaama suojaisa korttelipiha. Tyypillinen kerrostalokorttelipiha on puoliavoin ja näkymälinjoja on niin korttelipihaalla kuin korttelista uloskin. Kerrostalokorttelipihoilla on yhteinen oleskeluun ja leikkiin tarkoitettu pihatila asuinrakennusten keskellä tonttikohtaisten oleskelu- ja leikkialueiden lisäksi. Tyypillinen rivitalokortteli taas on osaksi suljettua, osaksi puoliavointa tilaa. Suljetun tilan rivitalopihoille luovat aidat, muurit, rakennusten sijoittuminen ja kasvillisuus. Tyypillisellä Kaukovainion rivitalokorttelipihaalla ei ole kaikille korttelin asukkaille yhteistä pihatilaa leikkiin ja oleskeluun.

Kaukovainiolle tyypillinen piha on kasvillisuuden osalta pelkistetty. Selännealueella tyypillinen kerrostalokorttelipiha on mäntyvaltainen, jolla on niukasti muuta kasvillisuutta ja viherrakentamisen osuus on jäänyt vähäiseksi. Mäntyjen lisäksi pihoilla on lehtipuita ja joitain pensaita. Laajoja nurmi-alueita on paljon selännealueella, koska siellä korttelipihat ovat tyypillisesti huomattavan isoja. Selännealueelta poistuttaessa pihojen kasvillisuus muuttuu runsaammaksi ja enemmän lehtipuuvalliseksi. Mäntyjä on pihoilla edelleen, mutta ne eivät ole kasvillisuudessa pääasemassa. Nurmialueitakin pihoilla on, mutta ne eivät ole tyypillisesti niin laajoja kuin selännealueella. Rivitalopihojen kasvillisuus on tyypillisesti runsaampaa ja monilajisempaa kuin kerrostalokortteleiden.

Tyypillisimmillään Kaukovainion korttelipiha on toiminnoiltaan yksinkertainen. Korttelipihaalla on yleensä leikkialue, yksi tai usea pelkistetty oleskelualue, pyykinkuivaus- ja tomutustelineet sekä parkkipaikat ja autokatokset. Tavallisesti leikkialue on sijoitettu korttelin sisäpihalle keskeiselle paikalle. Leikkivälineiden kunto vaihtelee, mutta yleisesti ottaen ne kaipaavat kunnostusta ja uudistusta useimmissa kortteleissa. Oleskelualueet on piha-alueilla yleensä sijoitettu leikkialueiden yhteyteen. Parkkipaikat ja autokatokset on usein sijoitettu loogisesti kortteleiden sisääntulojen luo kortteleiden reuna-alueille.

7.2 Kaukovainion piha-alueiden kunnostusohjeita ja kehitysideoita

Opinnäytetyön tulosten pohjalta Kaukovainion korttelipihoille ja omakotitaloalueelle esitetään yleisiä kunnostusohjeita ja kehitysideoita. Niiden avulla pyritään ennen kaikkea yhtenäistämään piha-alueita ja luomaan alueista viihtyisämpiä sekä parantamaan turvallisuutta ja esteettömyyttä. Annettavat kehitysideat Kaukovainiolle ovat pitkän tähtäimen suunnittelua varten ja ohjaavat suunnittelua hyvin yleisellä tasolla. Kunnostusohjeet ja kehitysideat tehdään niin, että kaukovainiomainen 1960-1970-luvun metsälähiön tunnelma säilyisi sekä Kaukovainion ilme kohentuisi. Toivon mukaan lähiö olisi tällöin houkuttelevampi ja kiinnostus lähiötä kohtaan asuinalueena nousisi.

7.2.1 Kunnostusohjeistus

Jos Kaukovainion korttelipihoja on uusittu, ne on lähinnä kunnostettu pienipiirteisesti ja tonttikohteisesti ilman, että muutoksissa olisi huomioitu kokonaisvaltaisesti korttelipiha. Monissa kortteleissa taloyhtiöittäin vaihtuva valaistus, kalusteet, varusteet ja kasvillisuus luovat korttelipihalle sekavan tunnelman. Tärkeä muistettava asia pihoja kunnostaessa onkin se, että koko kortteli pyrittäisiin kunnostamaan esimerkiksi yhdessä muiden taloyhtiöiden kanssa mieluummin kuin vain tonttikohteisesti. Näin korttelipihoista saataisiin yhtenäisemmät.

Nykypäivän vaatimukset muun muassa turvallisuuden ja esteettömyyden osalta ovat tiukentuneet Kaukovainion korttelipihojen rakentamisajan jälkeen. Kunnostusohjeistuksessa siis huomioidaan yleisellä tasolla turvallisuus ja kortteleissa näkyvä esteettömyyden puute. Kunnostusohjeita annetaan myös esimerkiksi kalusteiden, varusteiden ja kasvillisuuden osalta. Kaukovainiolla selkeästi havaittavat väljyys ja luonnonläheisyys ovat tärkeitä, säilytettäviä elementtejä. Täydennysrakentamisen paineessa se voi kuitenkin olla haastavaa. Kaukovainiolle suunnitellun täydennysrakentamisen vuoksi kortteleiden piha-alueet muotoutuvat osaksi uudelleen. Esimerkiksi parkkipaikkojen lisääminen tulee viemään tilaa muulta korttelipihalta.

Kaukovainion korttelipihoilla on vaihtelevasti sekä uusia että vanhoja kalusteita, varusteita, pinnoitteita, rakenteita, leikkivälineitä ja kasvillisuutta. Pihojen materiaalit tulisi yhtenäistää niiden osalta kortteleittain ja hyvin mielellään niin, että koko Kaukovainiolla käytettäisiin esimerkiksi samantyyliä leikkiväline- ja kalustemalleja. Kunnostus tulisi tehdä 1960-1970 –luvun suunnitteluideoita kun-

nioittaen, eli käytännössä valita pihaille sellaisia suunnitteluratkaisuja ja elementtejä, jotka vastaavat esimerkiksi 1960-70 –luvuilla Kaukovainiolla käytettyjä. Ihanteellista olisi, jos vanhat 60-70 –lukujen elementit pystyttäisiin ajan henkeä kunnioittaen kunnostamaan.

Korttelipihoille tehtävät uudistukset riippuvat vahvasti siitä, millainen piha tällä hetkellä on. Piha voi olla todella avoin tai hyvin suljettu ja voimakkaasti rajattu esimerkiksi rakennuksin. Kasvillisuus voi olla todella niukkaa tai hyvinkin runsasta. Jos esimerkiksi olemassa oleva kasvillisuus koostuu vain männyistä, voidaan pihaa hieman elävöittää esimerkiksi pensaille, mutta pihalle ei kannata tuoda runsaasti kasvillisuutta, jotta sen ilme säilyisi. Korttelikohtaisesti kannattaa siis tarkastella, mitkä toimenpiteet säilyttäisivät pihan olemassa olevan ilmeen. Jos piha ei ole millään tavalla viihtyisä eikä houkutteleva, silloin kannattaa miettiä, onko pihan olemassa oleva ilme säilyttämisen arvoisen.

Kasvillisuuden hoitotaso vaihtelee Kaukovainiolla kortteli- ja taloyhtiökohtaisesti. Pihojen puusto on yleisesti ottaen vanhaa koko Kaukovainiolla ja sen kuntotarkastus olisi useissa kortteleissa suositeltavaa. Vanha puusto, eritoten vanhat männyt, tulee mahdollisuuksien mukaan säilyttää, koska ne ilmentävät Kaukovainion metsälähiötä. Liian lähellä toisiaan kasvavia puita tulisi harventaa ja liian lähellä rakenteita, pinnoitteita ja rakennusten seiniä sijaitsevat puut poistaa. Alkuperäistä, Kaukovainion rakennusaikana Suomessa käytettyä kasvillisuutta tulisi suosia, koska ne kuuluvat rakennusajan pihojen tyyliin. Uusia puita istutettaessa täytyy muistaa istutusetaisyudet niin muista puista kuin pinnoitteista, rakenteista ja rakennuksista. Korttelipihoille voi istuttaa yleisesti 1960- ja 1970 –luvuilla käytettyjä puita sekä puita, joista Kaukovainio on tunnettu: mänty, koivu, pihlaja, koristeomenapuu, sembramänty, jalava, tervaleppä ja vaahtera.

Pensaiden ja perennojen sijoittelua ja yhtenäistämistä tulisi harkita. Istutusten sijainnit ovat tällä hetkellä monessa pihassa sattumanvaraisia ja vailla järjestystä. Istutusalueet ovat myös paikoin huonossa kunnossa. Aikakaudelle tyypilliset laajat ja yhtä lajia olevat pensasistutukset sopivat suurille korttelipihoille, mutta ne tarvitsevat hoitoleikkausta tai uusimista. Useita pensas- ja perennalajeja sisältävät pienet istutusryhmät sopivat paremmin yksityisille pihaille kuin yleisille korttelipihoille. Niiden suunnittelua korttelipihoille tulisi välttää ja jo olemassa olevat istutusryhmät poistaa siinä tapauksessa, jos niiden hoitoon ei ole aikaa. Jos piha-alueille suunnitellaan uusia pensasalueita tai aidanteita, tulisi niiden olla laajahkoja ja mahdollisesti samaa lajia olevia. 60- ja 70 –luvuilla

käytettyjä ja Kaukovainiolla yleisiä pensaita täytyisi suosia istutuksissa: syreeni, happomarja, tuhkapensas, orapihlaja, hortensia, pensasmainen vaahtera, tuomipihlaja, pensas- ja alppiruusu, kanukka, kataja, vuorimänty, hanhikki, angervo ja siperianhernepensas.

Alkuperäinen idea rajattomuudesta luonnon ja rakennettujen pihatilojen välillä ei täysin toteudu Kaukovainion kerrostalokorttelipihoilla. Aitojen poistaminen tonttirajoilta sekä kortteleiden sisäisiltä rajoilta vahvistaisi alkuperäistä rajaamattomuuden ideaa. Aitojen poistamisella saataisiin yhdistettyä tontteja toisiinsa ja mahdollisesti myös lisättyä korttelin asukkaiden yhteenkuuluvuuden tunnetta. Turvallisuussyistä aitoja voitaisiin jättää esimerkiksi tontin ja ajotien välille. Rivitalokortteleiden aidat ja muurit ehdotetaan säästettäväksi sekä kunnostettaviksi ja mahdollisuuksien mukaan yhtenäistettäväksi, koska ne rajaavat asukkaiden yksityispihoja. Omakotitaloalueen pensasaidat ovat tärkeä maisemallinen elementti. Alueen muutamia puuaita voitaisiin vaihtaa pensasaidaksi. Pensasaitojen ja -aidanteiden kasvilajeina suositellaan käytettävän omakotitaloalueelle tyypillisiä lajeja: orapihlaja, tuomipihlaja, pihlaja, hernepensas, syreeni ja kuusi.

Korttelipihojen kulkuväylät ovat kunnostuksen tarpeessa, ja myös niiden jäsentelyä tulisi selkeyttää. Kaukovainion korttelipihoilla on paljon asfalttikulkuväyliä ja ne ovat paikoin huonossa kunnossa. Väylät ovat osin liian leveitä ja niitä on myös tarpeettomissa paikoissa. Asfalttia uusittaessa kannattaakin miettiä, kuinka leveitä väylien tarvitsee olla ja onko väylän sijainti järkevä tai tuleeko se olemaan käytössä. Jokaisessa korttelissa täytyisi olla pelastustie ja sen olemassaolo kannattaa tarkistaa. Jos sitä ei ole, se täytyy mahdollisuuksien mukaan tehdä mitä pikimmin. Kortteleiden pääkulkuväyliä voisi kehittää kiinnostavammiksi esimerkiksi Kaukovainiolla paljon käytetyillä maisemakivillä ja istutuksilla. Sisäänkäynnit asuinrakennuksiin ovat useimmiten pelkistettyjä ja vaatimattomia, jopa tylsiäkin. Niiden viihtyisyyteen voitaisiin panostaa esimerkiksi laatoituksilla ja istutuksilla.

Useilla piha-alueilla kiveysalueet ovat huonossa kunnossa tai rikki. Niitä tulisikin mahdollisuuksien mukaan huoltaa ja tarpeen vaatiessa uusida. Uusittaessa kiveyksiä täytyy muistaa, että kaikki laatta- tai kivimallit eivät sovi Kaukovainion pihojen pelkistettyyn tyyliin. Turvallisin tapa on valita uusi kiveys käyttäen alkuperäisen tyyliä laattoja, Kaukovainion tapauksessa suuria, harmaita betonilaattoja. Pienempiä, toissijaisia kulkuväyliä kannattaa päällystää mieluummin esimerkiksi betonilaatoilla kuin asfaltilla. Näin kiveyksillä luodaan pihaan lisää vaihtelua.

Kaukovainion korttelipihojen leikkialueet kaipaavat suurelta osin kunnostusta ja päivitystä nykypäivään. Leikkivälineissä on rikkiäisiä tai lahonneita osia, jotka tulisi korjata tai välineet uusia kokonaan. Leikkialueiden turvastandardit eivät monissa kortteleissa täyty. Esimerkiksi nykypäivänä vaadittuja, riittäviä turva-alueita ei kaikilla leikkialueilla ole. Leikkivälineiden osalta olisi hyvä suosia samankaltaisia malleja, joita on käytetty silloin, kun Kaukovainion lähiö rakennettiin. Nykyajan puiset ja värikkäät leikkivälineet ja leikkialueiden kalusteet eivät sovi vanhojen, alkuperäisten välineiden tyyliin ja niiden käyttöä korttelipihoilla tulisikin välttää. Piholla olemassa olevia, alkuperäisiä välineitä kannattaakin mahdollisuuksien mukaan kunnostaa. Leikkivälineiden värit voi maalata asuintaloissa käytetyillä tehosteväreillä (KUVIO 22).

KUVIO 22. Rakennusten tehosteväriä on käytetty keinoissa korttelissa 55

Tänä päivänä Kaukovainion kortteleissa on useita taloyhtiökohtaisia leikkialueita. Leikkialueet ovat olleet alun perin useissa kortteleissa kaikkien asukkaiden yhteisiä alueita ja tähän voitaisiin pyrkiä. Leikkialueita voisi myös kehittää niin, että vapaalle leikille on myös mahdollisuuksia. Tämä tarkoittaa käytännössä sitä, että varsinaisia leikkivälineitä ei tuotaisi paljoa alueelle, vaan luotaisiin enemmänkin virikkeellisiä vapaan leikin alueita, joissa olisi esimerkiksi vaihtelevaa kasvillisuutta, värejä, pintoja ja maastonmuotoja, luonnollisia kipeilypaikkoja ynnä muita leikkiin kannustavia materiaaleja. Vapaa leikki kehittää lasten luovuutta, mielikuvitusta ja kekseliäisyyttä enemmän kuin sellaiset leikkivälineet, joissa leikkimisen malli on ennalta määrätty.

Kaukovainion korttelipihojen oleskelualueet kaipaavat suurelta osin kunnostusta ja päivitystä nykypäivään. Monilla korttelipihoilla ei ole lainkaan oleskelualueita, vain penkkejä sijoiteltuna satunnaisesti piha-alueille. Oleskelualueiden viihtyisyyteen kannattaa panostaa esimerkiksi lisäämällä istutuksia. Näin alueet houkuttelisivat muitakin kuin lapsia käyttämään korttelipihoja. Nykyajan piha-kalusteet eivät sovi Kaukovainion rakennusajan tyyliin. Suositeltavaa olisikin käyttää ajan henkeä ilmentäviä, esimerkiksi metallirunkoisia, kalusteita (KUVIO 23). Kalusteiden väri voisi olla sama kuin rakennusten tehosteväri. Kaukovainiolla on useita korttelin asuinrakennuksiin sopimattomia piharakennuksia, esimerkiksi huvimajoja, pyöräkatoksia ja grillikotia. Piharakennukset kannattaisi yhtenäistää muihin rakennuksiin sopiviksi esimerkiksi värin ja materiaalivalintojen avulla.

KUVIO 23. Alkuperäinen metallirunkoinen penkki

Metallirunkoiset, usein myös rakennusten tehostevärillä maalatut, pyykinkuivaus- ja tomutustelineet kertovat 1960- ja 1970 -lukujen alkuperäisistä suunnitteluratkaisuista. Nämä varusteet olisi hyvä säilyttää ja esimerkiksi maalata uudelleen, mikäli niiden kunto on hyvä. Varusteita uusiessa tulisi suosia samaa tyyliä kuin alkuperäiset kalusteet edustavat. Pyörätelineet ovat Kaukovainion useilla korttelipihoilla osin huonokuntoisia ja ne voitaisiin uusia.

Tällä hetkellä osa Kaukovainion piha-alueista on huonosti valaistu, ja pihalle sopivia valaisimia tulisi lisätä sinne, missä niitä tarvitaan. Osassa kortteleista valaistus on ainakin osittain vaihdettu uusiin pylväsvalaisimiin. Valaistus on uusittu usein niin, että vain yksi tai osa korttelin taloyhtiöistä on vaihtanut pylväsvalaisimensa. Kaukovainiolla valaistusta uusittaessa on käytetty paljon samaa valaisinmallia. Valaisin on muotokieleltään moderni ja eroaa huomattavasti vanhoista alkuperäisistä valaisimista (KUVIO 24). Myös muita valaisinmalleja on käytetty. Valaisimet tulisi yhtenäistää korttelikohtaisesti, mutta esimerkiksi valaisimen väri voisi olla sama kuin tonttien rakennusten tehosteväri. Valaisimien väri voisi siis vaihdella korttelissa tontilta tontille, mutta malli olisi sama. Olisi

hyvä, jos kortteleiden alkuperäiset valaisimet voitaisiin uusida. Kannattaa kuitenkin tutkia, onko niiden valoteho tarpeeksi hyvä ja kuinka paljon ne tuottavat niin kutsuttua hukkavaloa, joka häviää taivaalle eikä valaise pihaa. Jos vanhojen valaisimien uusiminen ei ole järkevää, kannattaa kortteliin valita uudeksi valaisinmalliksi alkuperäisten valaisimien tyylinen malli tai käyttää esimerkiksi Kaukovainiolla yleisesti käytettyä mallia, mikä näkyy kuvioista 24.

KUVIO 24. Kaukovainion korttelipihoilla yleisesti käytetty valaisinmalli

Esteettömyys ei toteudu useilla Kaukovainion korttelipihoilla. Esimerkiksi kulkuväylät ovat paikoitellen huonossa kunnossa, liian jyrkkiä tai kaiteet puuttuvat. Esteettömyyden parantamisella huomioidaisiin kaikkien korttelipihan käyttäjien, myös liikuntarajoitteisten, vaivaton liikkuminen alueella. Pihalla liikkuminen on tärkeää esimerkiksi vanhuksille, jotka eivät pääse kauas kodistaan. Vanhusten määrä onkin lisääntynyt Kaukovainiolla vuosien saatossa (Uusimäki 2013, viitattu 16.2.2015). Kun esteettömyys huomioidaan piha-alueilla, myös niiden käyttöaste nousee. Myös riittävä valaistus tukee esteettömyyttä sekä turvallisuuden tunnetta piha-alueilla.

Tarkemmin inventoiduista 13 piha-alueesta seitsemän korttelipihan nykytila tehtiin myös kartan muotoon (liite 2) tukemaan pihojen nykytilan havainnointia. Ne korttelipihat, joista nykytilakartta tehtiin, pyrittiin valitsemaan kaikista tarkemmin inventoiduista pihosta niin, että kartat tehtäisiin keskenään mahdollisimman erilaisista piha-alueista. Yksi kartoista on tehty rivitalokorttelipihasta ja

muut kerrostalokorttelipihoista. Karttoihin on merkitty muun muassa leikki- ja oleskelualueet, metsänpohja-, nurmi-, asfaltti- ja kiveysalueet, aidat sekä kasvillisuus pääpiirteittäin. Myös pihojen positiivisia näkymiä on merkitty karttoihin, jos niitä on. Nykytilan lisäksi jokaiseen seitsemään karttaan on merkitty korttelikohtaiset kehitettävät kohteet ja ne on kartassa myös lyhyesti selitetty.

Esimerkinomaisesti esitellään korttelin 56 (Nuolihaukantie 4 ja 6, Ampuhaukantie 5 ja 7) nykytilakartan kehitettävät kohteet. Karttaotteessa (KUVIO 25) näkyy korttelipihalle merkittyjä kolmioita, mitkä ovat kehitettävien kohteiden karttamerkkejä. Kolmioiden sisällä on juokseva numero, ja kartan sivulle (ei näy karttaotteessa) on numerojärjestyksessä lueteltu korttelipihan kehitettävät kohteet. Korttelin 56 kehitettäviä kohteita ovat esimerkiksi kuluneet kulkuväylät, pelikenttä, melkein kaikki oleskelualueet ja leikkialue.

KUVIO 25. Ote korttelin 56 nykytilakartasta

7.2.2 Kehitysideat

Kaukovainion korttelipihoja kehitettäessä tulisi huomioida pihojen toimintojen tarpeellisuus ja esimerkiksi se, mitä pihoilla tehdään nykyään erilailla kuin ennen. Esimerkiksi leikkialueet ovat osin todella suuria Kaukovainiolla ja kannattaakin pohtia korttelikohtaisesti alueiden tarpeellisuutta ja kokoa. Lasten määrä Kaukovainiolla on tasaisesti vähentynyt vuodesta 1990 (Uusimäki 2013, viitattu 16.2.2015). Samalla tulisi huomioida pihan eri-ikäiset käyttäjät sekä monikulttuurisista taustoista tulevien henkilöiden viihtyvyys suomalaisessa ympäristössä. Monikäyttöiset alueet korttelipihoilla saattavat eri-ikäisiä ja -taustaisia ihmisiä yhteen. Luonto ja oma tila ovat ihmisille, varsinkin suomalaisille, tärkeitä. Nykyään, kun rakentaminen on yhä tiiviimpää, kaupunkilaiset arvostavat Kaukovainiollakin toteutuvaa väljyyttä ja luonnonläheisyyttä aivan toisella tapaa kuin ennen.

Kaukovainion rivitalokortteleiden ja omakotitaloalueen luonne ja suunnittelun tavoitteet ovat olleet aivan erilaiset kuin avoimilla, yhteisillä kerrostalokorttelipihoilla. Kerrostaloasukkailla ei ole omia, yksityistä pihoja kun taas rivi- ja omakotitaloasukkailla on yksityispihat. Tämän vuoksi yhteinen pihatila ei ole niin tärkeää rivi- ja omakotitaloasukkaille kuin se voi olla kerrostaloasukkaille. Rivitalokorttelipihoille ja omakotitaloalueelle voidaan kaavailla asukkaiden yhteisessä käytössä olevaa pihatilaa, jos sille on tarvetta. Sellaisille kerrostalokorttelipihoille, joissa ei ole korttelin asukkaille yhteistä pihatilaa, kannattaa harkita yhteisen oleskelualueen rakentamista.

Useat Kaukovainion korttelit ovat julkisia, avoimia alueita ilman rajoituksia. Monet korttelit toimivat myös ohikulkureittinä, ja usein aitoja on rakennettu senkin takia jopa asemakaavan vastaisesti, jotta läpikulku korttelissa saataisiin pysäytettyä. Ihmiset kaipaavat myös yksityisyyttä, joten pihoille voisi luoda myös suljettuja ja suojaisia alueita esimerkiksi oleskeluun. Hyvä yksityisyyden luoja on suojaava kasvillisuus. Tällaista katseilta suojattua aluetta ei kannata rakentaa keskelle avointa pihaa, vaan mieluummin sinne, missä jo muutenkin on jonkin verran suojaisaa tilaa.

Monissa Kaukovainion kortteleissa on unohdettu inhimillinen mittakaava: todella korkeat rakennukset ja puut sijaitsevat laajoilla nurmialueilla. Kun ihminen tuntee korkeiden rakennusten ja puiden varjossa itsensä pieneksi, piha usein koetaan myös epäviihtyisäksi. Tällaisille piha-alueille olisi hyvä suunnitella ja istuttaa joihinkin kohden, esimerkiksi oleskelualueiden yhteyteen, pienikasvuisempia puita ja pensaita. Pihoille voisi tuoda myös muita pienipiirteisempiä elementtejä pehmentämään pelkistetyn, modernin pihan vaikutelmaa. Näin korkeat rakennukset ja puut eivät tunnu enää niin suurilta verrattuna ihmisen kokoon.

Modernin ajan funktionalististen lähiöiden, myös Kaukovainion, yhtenä ongelmana on, että korttelipihat ovat usein jäsentymättömiä ja satunnainen kohtaaminen piha-alueilla tapahtuu vain ohikulutilanteessa. Korttelipihoille olisikin hyvä suunnitella ja luoda kohtauspaikkoja, niin sanottuja solmukohtia, joihin erilaiset toiminnot, esimerkiksi oleskelu tai vaikka jätteiden lajittelu, kohdentuisivat. Näin saataisiin kortteliin satunnaisten kohtaamisten paikkoja, joissa ihmiset toisiaan tapaisivat. Ympäristön solmukohdat ovat myös tärkeitä suunniteltaessa alueella sekä paikan identiteetin luoja. Olisi myös tärkeää, että eri ikäryhmät ja erilaiset toiminnot saataisiin limitettyä yhteen. Käytännössä se onnistuisi suunnittelemalla monikäyttöisiä alueita, joiden käyttöaste olisi suuri. Tällaisilla alueilla erilaisten ihmisten kohtaaminen satunnaisesti olisi mahdollista. (Wegelius 1996, 85-86.) Kun piha suunnitellaan niin, että ihmiset kohtaavat toisiaan muuallakin kuin ohi kävellessä tai parkkipaikalla, he saavat enemmän mahdollisuuksia tutustua naapureihinsa.

Monet piha-alueet Kaukovainiolla ovat varsin monotonisia. Onkin tärkeää, että pihoilla olisi vaihtelua niin kasvillisuuden, materiaalien, avoimuuden kuin tilojen jäsentelyn osalta. Näin pihoille luotaisiin mielenkiintoa eikä sitä olisi yhdellä vilkaisulla nähty. Kaukovainion luonnonläheisyys, väljyys ja tietynlainen yksinkertaisuus ovat kuitenkin säästämisen arvoisia. Kun pihoja kunnostetaan ja uudistetaan, täytyy muistaa, että läheskään kaikki suunnitteluvalinnat eivät tue Kaukovainion alkuperäistä ja yhä pihoilla näkyvää ilmettä. Valinnoissa täytyy olla tarkkana ja valita pihoille sellaisia elementtejä, jotka tukevat 60- ja 70 -lukujen modernin lähiön ilmettä. Hyvin herkästi yksinkertaisesti ja minimalistisesti toteutettu alkuperäinen piha-alue muuttuu sekavaksi kokonaisuudeksi, jos pihalle suunnitellaan liikaa toisistaan tyylillisesti poikkeavia alueita tai elementtejä.

Paikan henkeä tulisi siis suunnittelussa kunnioittaa, ja pohtia, miten se saataisiin säilytettyä peruskorjauspaineen alla. Asukkaiden osallistaminen olisi tärkeää, jotta piha-alueilta löytyisivät ne ominaisuudet, joita itse asukkaat pitävät arvossa. Tällaiset elementit tulisi pyrkiä säilyttämään ja pihasuunnittelunkin kannattaisi pohjautua niihin. Kaikkein tärkeintähän on muistaa se, että pihat kunnostetaan ja uudistetaan asukkaita varten.

8 POHDINTA

Opinnäytetyön aihe on erittäin ajankohtainen, koska Kaukovainion yleisilmettä halutaan nostaa edustavammaksi useiden hankkeiden avulla ja asukasmäärää lisätä täydennysrakentamisella. Viheralueet ja näin ollen myös piha-alueet ovat ihmisille yhä tärkeämpiä tiivistyvässä kaupunkikuvassa. Korttelipihojen väljyys ja luonnonläheisyys Kaukovainiolla onkin olennainen, säilytettävä ominaisuus. Rakennusten julkisivuremonttien ja täydennysrakentamisen yhteydessä myös piha-alueiden päivittäminen tämän päivän normien mukaiseksi on tärkeää. Kaukovainion viheralueita on inventoitu, mutta piha-alueista ei ole tehty tarkempia selvityksiä ennen tätä opinnäytetyötä.

Työn tavoitteena oli Kaukovainion kehittämishankkeita tukeva Kaukovainion piha-alueiden inventointi. Annetut yleiset piha-alueiden korjausohjeet ja kehitysideoita antavat lisäarvon opinnäytetyölle. Tarkoituksena oli tuottaa hyödyllistä materiaalia Tulevaisuuden Kaukovainio - ja Kaketsu -hankkeille. Kaketsu-hankkeelle tehdään useita opinnäytetöitä ja niistä tätä opinnäytetyötä täydentävät työt käsittelevät esimerkiksi korttelipihojen ryhmäkorjaushankkeita ja monikulttuurista osallistamista viheraluesuunnittelussa. Yhteistyötä tehtiin Oulun kaupungin ja Oulun ammattikorkeakoulun kanssa.

Tällä opinnäytetyöllä voidaan tulevaisuudessa vaikuttaa siihen, miten Kaukovainion metsälähiön piha-alueita kunnostetaan ja kehitetään. Työtä voivat hyödyntää suunnittelu- ja kunnostustöitä tekevät tahot, esimerkiksi suunnittelutoimistot sekä talo- ja vuokratyöyhtiöt. Tänä päivänä vihersuunnitteluun kiinnitetään yhä enemmän huomiota. Jotta Kaukovainio olisi tulevaisuudessa houkutteleva asuinalue, täytyy lähiön ongelmakohtia pyrkiä ratkaisemaan. Kaukovainion yksi kehityskohde on piha-alueiden viihtyisyyden lisääminen.

Opinnäytetyö on ollut tekijöilleen hyödyllinen, koska inventointityö kokonaisuudessaan oli uuden oppimista. Maisemasuunnitteluopinnot ovat tukeneet opinnäytetyön tekemistä. Suuri apu on ollut esimerkiksi se, että suunnitteluohjelmien käyttö oli jo ennestään tuttua. Tämä opinnäytetyö koostuu niin monesta osa-alueesta, että kokonaisuutta oli vaikea hahmottaa. Työn määrä yllätti ja aikataulussa pysyminen on ollut haastavaa. Inventointiin käytettiin paljon aikaa ja inventointilomakkeet kirjoitettiin myös raportin muotoon. Kioskikortit ovat hyvin tiivistetty versio inventoinnin raportista. Kaikki materiaali ei siis päätynyt opinnäytetyöhön. Työ tuntui myös laajenevan alkuperäisestä suunnitelmasta. Ideaali tilanne olisi ollut, jos kaikki piha-alueet olisi inventoitu tarkemmin ja esimerkiksi

nykytilakarttojakin olisi tehty enemmän. Mutta se ollut mahdollista, koska työmäärä olisi noussut liian suureksi.

Tätä opinnäytetyötä voidaan käyttää pohjamateriaalina suunniteltaessa Kaukovainion sekä muiden 1960–1970 -lukujen lähiöiden piha-alueiden kunnostusta ja uudistamista. Tämä työ on laaja, koska siinä käsiteltiin monipuolisesti historiaa, Kaukovainiota sekä sen piha-alueiden nykytilaa ja kunnostusta. Laajuuden vuoksi käsitellyt aiheet ovat osin jääneet pintapuolisiksi. Esimerkiksi kunnostusohjeita voitaisiin tarkentaa pihakohtaisesti varsinaisiksi suunnitelmiksi.

LÄHTEET

Arkkitehtitoimisto Risto Harju. 1979. Kaukovainion korttelissa 62 sijaitsevan Kiint. Oy Mustikkakankaan tontille tehty istutussuunnitelma. Oulun kaupunki. Rakennusvalvonta.

Backman, L., Leppänen, V. & Sanaksenaho, V. 2014. Karjasillan inventointi – Karjasillan viheralueet. KIOSKI 2.0-sovellus. Pohjois-Pohjanmaan liitto. Viitattu 16.2.2015, https://www.kulttuuriymparisto.fi/netsovellus/pp/pp_default.aspx.

Hirvensalo, V. 2006. Modernin kaupungin luonto muutoksessa – Kahdeksan esimerkkiä suomalaisesta asuinalue suunnittelusta. Turku: Turun yliopisto.

Holm, C., Katila, P. & Tikkanen, T. 1987. Kaupunkien viheralueet. Espoo: Otakustantamo.

Hellman, P. & Orrenmaa, P-L. 2010. Keski-Vuosaari – Korjaustapaohjeet. Viitattu 16.2.2015, http://lahioprojekti.hel.fi/sites/default/files/files/Korjaustapaohjeet/keskivuosaari_korj-tapa-ohjeet_2010-3.pdf.

Jalkanen, R., Kajaste, T., Kauppinen, T. & Pakkala, P. 1988. Asuinalue suunnittelu. Jyväskylä: Rakentajain Kustannus Oy.

Karjalainen, S. & Savolainen, V. 2010. Kaukovainio – Metsälähiön moderni rakennusperintö. Viitattu 8.1.2015, http://www.ouka.fi/c/document_library/get_file?uuid=50b2f038-633e-479c-8c24-e155f15e73f8&groupId=64220.

Melkas, T., Tarumaa, A. & Ukkola, O. 1981. Oulun Kaukovainio – Tutkimus 1960-luvun lähiöstä asukkaiden kokemana. Oulun yliopisto.

Oulun ammattikorkeakoulu 2015. KAKETSU – KAukovainion KEstävä TulevaiSUus. Viitattu 16.2.2015, <http://www.oamk.fi/hankkeet/kaketsu/>.

Oulun kaupunki. Asemakaavoitus. Kaukovainion voimassa olevat asemakaavat 382, 541 ja 673 sekä voimassa olevat asemakaavamuutokset 435, 504, 573 ja 1902.

Oulun kaupunki. Rakennusvalvonta. Kaukovainion kortteleiden 33, 50, 53 ja 55 asemapiirroksat.

Oulun kaupunki 2015. Esite: Tulevaisuuden Kaukovainio: Vihreä lähiö kutsuu. Viitattu 18.2.2015, http://www.ouka.fi/c/document_library/get_file?uuid=117d623d-18b9-4b90-baac-9cce62350b7c&groupId=64220.

Paikkatietoikkuna. 2010. Maanmittauslaitos. Viitattu 18.1.2015, <http://www.paikkatietoikkuna.fi/web/fi/kartta;jsessionid=6CF532D93EFAD5803C201A76E6A8648F>.

Paikkatietoikkuna. 2010. Geologian tutkimuskeskus. Viitattu 18.2.2015, <http://www.paikkatietoikkuna.fi/web/fi/kartta>.

Salastie, R., Fogdell, M., Karisto, M. & Tiainen, P. 2009. Siltamäen kontaktikaupunki. Inventointi. Arvotus. Kehittämissperiaatteet. Korjaustapaohjeet. Helsingin kaupunkisuunnitteluviraston julkaisuja 2009:3.

Suutari, V. 1976. Kaukovainion kortteleille 60 ja 61 tehdyt istutussuunnitelmat. Oulun kaupunki. Rakennusvalvonta.

Tmi Hilla Tarjanne. 2015. KIOSKI 2.0 - vuokrasovellus rakennetun ympäristön inventointiin. Viitattu 20.2.2015, <http://www.kulttuuriymparisto.fi/kioski.htm>.

Uusimäki, M. 2013. Tulevaisuuden Kaukovainio. Viitattu 16.2.2015, <http://www.ara.fi/download/noname/%7BFD73DFB2-A6FF-403C-B9ED-22847261D92E%7D/44816>.

Weckman, E., Susi-Wolff, K., Rönkä, T. & Timonen, H. 2006. Keski-Vuosaari-maisema- ja kaupunkivallinen selvitys. Helsingin kaupunkisuunnitteluvirasto. Viitattu 16.2.2015, http://www.hel.fi/hel2/ksv/julkaisut/julk_2006-4.pdf.

Wegelius S. 1996. Yhdenmukaisuus ja ainutlaatuisuus. Paikan identiteetti lähiöparannuksen lähtökohtana. Teknillisen korkeakoulun arkkitehtiosasto.

LIITTEET

LIITE 1 KIOSKIKORTIT

- Korttelin 26 (As Oy Haulitien rivitalot) piha-alue
- Korttelin 50 (As Oy Hiirostorni ja As Oy Tornihaukka) piha-alue
- Korttelin 36 (As Oy Kaukovainion Sato ja As Oy Sato-Vainio) piha-alue
- Korttelin 29 (As Oy Kotkanpoika, As Oy Helatorni ja As Oy Vaskikotka) piha-alue
- Maljatie 10:n (As Oy Maljatie) piha-alue
- Korttelin 33 (Jalohaukantie 3 ja 5) piha-alue
- Korttelin 53 (Kiint. Oy Sato-Martta ja Kiint. Oy Tenaakkeli) piha-alue
- Korttelin 56 (As Oy Hiekka-Salpa, As Oy Hiirosten Salpa, As Oy Santa-Salpa ja Kaukovainion salpa) piha-alue
- Korttelin 39 piha-alue
- Korttelin 55 (As Oy Hiirosharju, As Oy Nuoliharju ja As Oy Kotkanpolku) piha-alue
- Korttelin 60 (As Oy Metsälinna, As Oy Viherkangas ja Ampuhaukantie 10) piha-alue
- Korttelin 62 piha-alue
- Omakotitaloalueen viherympäristö

LIITE 2 NYKYTILAKARTAT SEITSEMÄSTÄ KORTTELIPIHASTA

- Haulitie 2, 4, 6, 8 ja 10 – rivitalokortteli
- Jalohaukantie 3 ja 5 – kerrostalokortteli
- Jalohaukantie 6 ja 8 – kerrostalokortteli
- Kanahaukantie 1 ja 3, Varpushaukantie 2, 4 ja 6 – kerrostalokortteli
- Nuolihaukantie 4 ja 6, Ampuhaukantie 5 ja 7 – kerrostalokortteli
- Tuulihaukantie 1 ja 3 – kerrostalokortteli
- Tuulihaukantie 2, Nuolihaukantie 1 ja 3 – kerrostalokortteli

LIITE 3 KAUKOVAINION KORTTELIPHOJEN JA OMAKOTITALOALUEEN TYYPITTELYKARTTA

LIITE 4 INVENTOINTILOMAKE

rakennusraportti

Pohjois-Pohjanmaan liitto

Kaukovainion piha-alueiden inventointi Oamkin KakeTsu-hankkessa

Modernin inventointi - Kaukovainion lähiö

Pohjois-Pohjanmaan rakennettu kulttuuriympäristö 2015

OULU

KAUKOVAINIO

AS OY HAULITIEN RIVITALOT

KORTTELIN 26 (AS OY HAULITIEN RIVITALOT) PIHA-ALUE

Parkkialue (Nina Turunen 7.10.2014)

Yhden rivitalon puolijulkinen piha (Nina Turunen 7.10.2014)

id:	309845
kunta:	Oulu
kylä:	Kaukovainio
kohde:	As Oy Haulitien rivitalot
rakennustyyppi:	ei täytetty
alkup. käyttö:	ei täytetty
nyk. käyttö:	ei täytetty
ajoitus:	ei täytetty
suunnittelija:	ei täytetty
kerrosluku:	ei täytetty
perustus:	ei täytetty
runko:	ei täytetty
vuoraus:	ei täytetty
ulkoväri:	ei täytetty
kattomuoto:	ei täytetty
kate:	ei täytetty
ikkunat:	ei täytetty

kuvaus:

KORTTELIN PIHAN JA YMPÄRISTÖN YLEISKUVAUS

As Oy Haulitien rivitalot (talot 2, 4, 6, 8 ja 10) sijaitsevat tasaisessa maastossa Kaukovainion lounaiskulmassa. Korttelin pohjoispuolella Vihanninpuiston takana on kaksi- ja seitsemänkerroksisia rakennuksia. Korttelin itä- ja eteläpuolella on yksikerroksisia rivitaloja. Korttelia ympäröivää maisemaa hallitsevat männyt ja lehtipuut. Korttelia rajaa pohjoisessa kevyenliikenteenväylä, idässä Lyijytie ja etelässä Haulitie. Lännessä suojametsän takana ja etelässä rivitalojen takana on Merikotkantie. Korttelin

länsipuolisessa metsässä on kevyenliikenteenväylän vieressä tenniskenttä.

Kaukovainion monista muista piha-alueista tämä kortteli eroaa niin, että korttelin pihat (parkkialue, puolijulkiset sisääntulopihat ja yksityispihat) ovat voimakkaasti rajattuja, ja täten hyvin suljettuja. Autokatokset rajaavat parkkialuetta ja antavat sille näkösuojaa. Korkeat muurit rajaavat jokaisen viiden rivitalon omaa sisääntulopihaa ja asuntojen yksityispihoja. Jokaisella on asunnolla on oma aidalla rajattu piha. Muurit ja aidat ovat niin korkeita, ettei niiden yli näe. Parkkialueelta on jonkin verran näkymiä korttelista ulos, mutta puolijulkisilta sisääntulopihoilta ja yksityispihoilta näkee vain korttelia ympäröivät korkeat männyt. Korttelin näyttävimpää kasvillisuutta ovat suuret ja vanhat lehti- ja havupuut.

KALUSTEET, VARUSTEET JA RAKENTEET

Korttelipihalla ei ole oleskelualueita, penkkejä, grillikatoksia eikä pyykinkuivaus- tai tomutustelineitä, vaan nämä toiminnot sijoittuvat kaikki oletettavasti yksityispihoille. Pyörätelineet ovat talojen sisääntulopihoilla osin taivasalla ja osin asuntojen sisäänkäyntien luona katoksen alla. Pyörätelineet ovat osin alkuperäisiä, osin uusia ja niille ei ole laatoitettuja alustoja. Roska-astiat sijaitsevat parkkialueen keskellä. Suurin osa kierrätysastioista on siroteltu autokatoksiin, joten roskien kierrätysalue korttelissa on hajallaan pitkin parkkialuetta.

Parkkialueella on neljä nurmialuetta rivitalojen puolella, joilla on leikkialue, koripalloteline ja lipputanko. Leikkialueella on vanha keinu, tasapainoilupuomi ja uusi jousieläin. Keinulla on turva-alusta. Parkkialue on valaistu rivitalojen seinissä olevilla, kirkailla valaisimilla ja autokatokset on valaistu. Sisääntulopihoja valaisee jonkin verran asuntojen ulko-ovien edustan valot.

Korttelin muurit ovat rapattua, valkoiseksi maalattua betonia. Sisääntulopihoille parkkialueelta ja korttelin pohjoispuolen kevyenliikenteenväylältä pääsee korkeista, puisista ja vihreiksi maalatuista porteista. Parkkialueen puolella on jokaiselle sisääntulopihalle kapean portin lisäksi kaksiovinen portti, josta pihaan pääse ajamaan autolla. Asuntojen yksityispihoille pääsee sisääntulopihoilta vain rivitalojen läpi joko ulko- tai sisäkautta. Yksityispihojen puiset aidat on maalattu samalla vihreän sävyllä kuin sisääntulopihoille johtavat portit. Yksityispihojen aidoissa ei ole portteja.

PINNOITTEET

Kortteliin ei ole merkattu liikennemerkillä pelastusteitä. Parkkialueen päällyste on asfalttia. Sisääntulopihojen läpi kulkee kivituhkaväylät. Talojen vieressä sisääntulopihoilla on alkuperäiset betonilaatoitukset, jotka on rajattu laudoilla. Ne sijaitsevat kuitenkin hieman väärässä kohdassa, koska kovasta kulutuksesta kertova polku on päässyt muodostumaan niiden viereen kivituhkaväylän kohdalle. Betonilaattoja on uusittu erilaisilla laatoilla joidenkin asuntojen sisäänkäyntien kohdalla.

KASVILLISUUS

Suurimmat puut korttelissa ovat vanhat pihlajat, koivut ja männyt. Puita on paljon niin sisääntulopihoilla, yksityispihoilla kuin parkkialueellakin. Yksityispihoilla on uutta ja vanhaa, ja paljon erilaisia puita, pensaita ja perennoja. Yksityispihoja ei tarkasteltu tarkemmin. Sisääntulopihoilla on muun muassa angervoja, tuhkapensasta ja erilaisia perennoja. Suurimmassa roolissa sisääntulopihoilla ovat kuitenkin isot männyt, pihlajat ja koivut. Sisääntulopihat ovat nurmella (nurmialueita on myös parkkialueella). Kaikkien viiden talon sisääntulopihat ovat muodoltaan identtiset ja kasvillisuudeltaan samankaltaiset. Parkkialueen kasvillisuutta on suurten puiden (männyt, pihlajat, koivut) lisäksi muun muassa syreenit, angervot, ruusut ja hernepensaat.

PIHAN KUNTO

Leikkialueen keinu on ruosteessa. Leikkialueella ei ole riittävää valaistusta. Leikkialueen ja koripallotelineen sijainti parkkialueella on riskialtista ja turvatonta. Osa korttelin porteista ja aidoista on uudelleen maalattu vihreällä värillä, osan alkuperäinen maalikerros hilseilee. Osa porttien ja aitojen rautaosista on ruosteessa. Parkkialueen asfaltti on paikoin rikkoutunut. Mäntyjen juuret ovat rikkoneet asfaltin parkkialueen itärajalta. Kivituhkaväylät ovat kuluneet pois talojen 2, 4 ja 6 pihoilta. Talon 8 kivituhkaväylä on osittain kulunut. Talon 10 väylää on paremmin hoidettu.

Korttelin puusto on osin vaurioitunutta ja alkanut lahoamaankin. Varsinkin vanhat pihlajat ovat alkaneet lahota. Nurmikko on osin kulunut ja sammaloitunut, ja juuria on paikoitellen näkyvissä. Kortteliin on jätetty paljon kantoja. Sisääntulopihoilla kasvaa puiden juurivesoja ja puiden taimia. Osa kasveista voi niiden epäloogisista sijainneista päätellen olla itsestään paikalle kasvanutta. Yksityispihojen kasvillisuus kasvaa aitojen yli ja ali sisääntulopihoille. Puita ja pensaita kasvaa liian lähellä rakenteita. Parkkialueella rikkaruohoja ja taimia kasvaa seinän ja asfaltin välistä. Yhden yksityispihan riippamuotoinen puu roikkuu

osittain parkkialueen puolella. Korttelin pohjoisrajalla muurien ulkopuolella kasvaa suurruohoa.

ARVIOINTI

Osa korttelin kalusteista ja varusteista on alkuperäistä. Kaikki rakenteet (muurit, aidat ja portit) ja suuri osa pinnoitteista ovat alkuperäisiä. Suurin osa parkkialueen ja sisääntulopihojen puista ja osa pensaista on alkuperäistä. Korttelin hoitotaso vaihtelee rivitalojen sisääntulopihoilla (osa kivituhkaväylistä kulunut pois, osa puustosta ja pensaista hoitamattomia, osalla pihosta kasvaa sinne kuulumatonta kasvillisuutta jne.). Yksityspihojen hoitotaso vaihtelee.

Korttelipihalla on modernin puutarhataiteen piirteitä ja niin sanottua kaukovainiomaisuutta: korttelissa on suuria mäntyjä, pihlajia ja koivuja sekä pensasistutuksia pienehköillä nurmikentillä. Korttelin voimakkaasti suljettu ympäristö eroaa paljon muusta Kaukovainiosta, ja tuo täten virkistävää vaihtelua lähioon.

Inventoija: Nina Turunen (OAMK, maisemasuun. op)

Inventointi suoritettu: 7.10.2014

KIOSKI 2.0 -sovellus www.kulttuuriymparisto.fi -sovellusvuokrauspalvelu

rakennusraportti

Pohjois-Pohjanmaan liitto

Kaukovainion piha-alueiden inventointi Oamkin KakeTsu-hankkessa

Modernin inventointi - Kaukovainion lähiö

Pohjois-Pohjanmaan rakennettu kulttuuriympäristö 2015

OULU

KAUKOVAINIO

AS OY HIIROSTORNI JA AS OY TORNIHAUKKA

KORTTELIN 50 (AS OY HIIROSTORNI JA AS OY TORNIHAUKKA) PIHA-ALUE

Korttelipihaan kasvillisuutta (Nina Turunen 12.8.2014)

Talon 6 julkisivupiha (Nina Turunen 12.8.2014)

id:	309833
kunta:	Oulu
kylä:	Kaukovainio
kohde:	As Oy Hiirostorni ja As Oy Tornihaukka
rakennustyyppi:	muut
alkup. käyttö:	ei täytetty
nyk. käyttö:	ei täytetty
ajoitus:	ei täytetty
suunnittelija:	ei täytetty
kerrosluku:	ei täytetty
perustus:	ei täytetty
runko:	ei täytetty
vuoraus:	ei täytetty
ulkoväri:	ei täytetty
kattomuoto:	ei täytetty
kate:	ei täytetty
ikkunat:	ei täytetty

kuvaus:

KORTTELIN PIHAN JA SEN YMPÄRISTÖN YLEISKUVAUS

Korttelin piha sijaitsee Kaukovainion itäosassa selänteen päällä luonnostaan hiekkaisessa ja mäntyvaltaisessa ympäristössä. Korttelin kaakkois- ja lounaispuolilla on kolme- ja seitsemänkerroksisia taloja. Korttelin pohjois- ja koillispuolella on mäntyvaltaista metsää, sekametsää ja avointa nurmialuetta. Luoteessa korttelia rajaa Tornihaukantie. Korttelin luonaispuolta ja osaa kaakkoispuolesta rajaa kevyenliikenteenväylä Piekananpolku. Korttelin piha laskee loivasti lounaasta koilliseen.

Kerrostalojen rajaama korttelipiha on luonnonläheinen, suuri ja puistomainen. Piha koostuu lähinnä laajoista nurmialueista ja kookkaista puista, eritoten männyistä. Piha liittyy luontevasti muuhun ympäristöön ja on rajaton lukuunottamatta korttelin kaakkoisrajalla olevaa aitaa. Korttelipihan kookkaat puut ja Kaukovainion selännealue ovat maisemallisesti arvokkaita elementtejä.

Korttelipiha on puoliavoin, koska puusto, joka on enimmäkseen mäntyä, ei estä näkyvyyttä. Korttelin neljä kerrostaloa rajaavat korttelipihaa kolmelta suunnalta. Näkymiä on kerrostalojen väleistä korttelin ulkopuolelle. Korttelipiha on niin iso, että näkymiä on myös pihan päästä päähän. Korttelissa on varjoisaa, koska korkeat kerrostalot varjostavat pihaa paljon.

KALUSTEET, VARUSTEET JA RAKENTEET

Korttelipihalla on puinen grillikota. Kodan vieressä on toinen grillauspaikka sekä puiset istuinryhmä ja pihakeinu (pihalla on myös toinen keinu). Korttelissa ei ole leikkipaikkaa lapsille. Pihalla on kaksi leuanvetotankoa. Kerrostalojen sisääntulojen läheisyydessä on muutamia vihreäksi maalattuja penkkejä.

Pyykinkuivaustelineet ovat jokaisen kerrostalon päädyssä. Korttelissa on vain kaksi tomutustelinettä. Pyörätelineet ovat katoksettomia, mutta osa niistä sijaitsee kerrostalojen katoksien alla. Korttelissa on kaksi roska/kierrätyspistettä parkkialueiden yhteydessä, kummallakin taloyhtiöllä omansa. Talojen 6 ja 10 koillispuolelle on jätetty Kaukovainiolle tyypillisiä maisemakiviä reunustamaan kävelytietä.

Korttelin pihalla on alkuperäiset pylväshalaisimet ja niitä on vähän. Kerrostalojen sisääntulojen valaistus valaisee pihaa jonkin verran. Korttelin kahdella taloyhtiöllä on omat pylväshalaisinmallinsa.

Korttelia rajaa miltei koko sen kaakkoisrajalta puinen, vihreäksi maalattu aita. Aita on asemakaavan vastainen (Asemakaava 541. Asemakaavoitus. Oulun kaupunki). Muuten kortteli on aidaton. Pihalla on rautaisia kaiteita talon 10 ja 8 edustalla. Kaiteet sijaitsevat loivissa rinnekohtissa.

PINNOITTEET

Korttelissa on asfalttiset kävelytiet, jotka ympäröivät kerrostaloja. Talon 6 lounaispuolella oleva asfalttinen kävelytie jatkuu korttelipihaa pitkin kaakkoon, mutta asfaltointi loppuu keskelle pihaa. Tien loppuessa kesken sen jatkeeksi on nurmeen muodostunut polku. Joidenkin kerrostalojen edustalla on isoja betonilaattoja. Talon 12 lounaiskulmalla on laatoitettu oikoreitti kevyenliikenteenväylälle. Myös kuivaustelineiden alustoja on laatoitettu.

KASVILLISUUS

Korttelissa mänty on valtalaji. Ne ovat suuria, ja niitä on runsaasti eritoten kerrostalojen rajaamalla korttelipihalla. Koivuja korttelipihalla on vähän ja ne ovat pihalle itsekseen kasvaneet (ei istutettu). Pihalla on muita lehtipuita, enimmäkseen pihlajaa. Koko korttelin piha-alueita peittää nurmi. Pensaita pihalla on vähemmän, eniten kuitenkin kurturuusua ja syreeniä. Kerrostalon 6 koillispuolella on isoja, näyttäviä koivuja. Parkkialueen luoteispäädyssä on ruusuistutuksia. Korttelin kasvillisuus on suurelta osin alkuperäistä. Talon 6 luoteispäädyssä on korttelin rakennusvaiheessa tai sen jälkeen istutettuja kuusia ja sembramänty.

PIHAN KUNTO

Kodan viereinen grillauspaikka on huonossa kunnossa. Ainakin yksi pyykinkuivausteline on puutteellinen (ei pyykkinarua). Pyörätelineet ovat osin vääntyneitä. Betonilaatat ja asfaltti ovat korttelissa osin huonossa kunnossa. Ruusupensaat ja osa muista pensaista ovat hoitamattomia. Puusto on suurelta osin hyvässä kunnossa. Jotkut männyt ovat liian lähellä toisiaan ja muutama kallellaan. Jotkut lehtipuut ovat huonossa kunnossa. Nurmi on suurelta osin hyvässä kunnossa, mutta paikoitellen puiden juuret ovat maan pinnassa ja nurmi on osin sammaloitunut.

ARVIOINTI

Korttelipiha on säilyttänyt alkuperäisyytensä. Kasvillisuus suurelta osin sekä kaikki kalusteet, varusteet, rakenteet ja pinnoitteet ovat korttelissa alkuperäisiä. Piha on merkittävä, koska sillä on paljon Kaukovainiolle tyypillisiä piirteitä (luonnonläheinen, väljä, puistomainen, mäntyvaltainen, laajoja nurmialueita, rajattomuus). Muutamissa kerrostaloissa meneillään oleva korjausrakentaminen vaikeutti hoidon tason arvioimista, koska rakennustyömaa oli levittäytynyt pihalle. Pihaa on kuitenkin hoidettu hyvin niillä alueilla, mihin työmaa ei ollut levittäytynyt.

Inventoija: Nina Turunen (OAMK, maisemasuun. op)

rakennusraportti

Pohjois-Pohjanmaan liitto

Kaukovainion piha-alueiden inventointi Oamkin KakeTsu-hankkessa

Modernin inventointi - Kaukovainion lähiö

Pohjois-Pohjanmaan rakennettu kulttuuriympäristö 2015

OULU

KAUKOVAINIO

AS OY KAUKOVAINION SATO JA AS OY SATO-VAINIO

KORTTELIN 36 (AS OY KAUKOVAINION SATO JA AS OY SATO-VAINIO) PIHA-ALUE

Korttelin avoin piha (Nina Turunen 18.9.2014)

Lehtikasvillisuus on vallitseva pihalla (Nina Turunen 18.9.2014)

id:	309855
kunta:	Oulu
kylä:	Kaukovainio
kohde:	As Oy Kaukovainion Sato ja As Oy Sato-Vainio
rakennustyyppi:	ei täytetty
alkup. käyttö:	ei täytetty
nyk. käyttö:	ei täytetty
ajoitus:	ei täytetty
suunnittelija:	ei täytetty
kerrosluku:	ei täytetty
perustus:	ei täytetty
runko:	ei täytetty
vuoraus:	ei täytetty
ulkoväri:	ei täytetty
kattomuoto:	ei täytetty
kate:	ei täytetty
ikkunat:	ei täytetty

kuvaus:

KORTTELIN PIHAN JA SEN YMPÄRISTÖN YLEISKUVAUS

Haukka puisto (osa Keskuspuistoa) rajaa korttelia pohjoisessa, idässä ja etelässä. Lännessä korttelia rajaa Jalohaukantie. Haukka puistossa korttelin lähellä on pohjoisessa ja idässä kevyenliikenteenväylä. Korttelin länsi- ja eteläpuolilla on punatiilisiä kolmikerroksisia asuintaloja. Korttelin kolme kerrostaloa ovat

seitsemänkerroksisia ja valkoisia. Korttelissa on neljä alkuperäistä autokatosta ja kaksi parkkialuetta. Korttelipihan maasto on tasainen.

Kaukovainiolle tyypillinen mäntyvaltaisuus näkyy korttelin reunoilla, kun taas talojen keskelle jäävällä korttelipihalla puusto on pihlajavaltaista. Mäntyjen puute korttelipihalla erottaa pihan muista Kaukovainion kerrostalokorttelipihoista, joissa mäntyjä on yleensä paljon. Lehtipuut ja –pensaat sekä laajat nurmialueet luovat kortteliin puistomaisen yleisilmeen. Korttelissa on paljon väljää tilaa, mikä on Kaukovainiolle tyypillistä. Korttelista on suurimmilta osin luonteva siirtyminen ympäröiville alueille.

Korttelin näkymät sisäpihalla ovat puoliavoimia. Kerrostalot, lehtipuut ja pensaat rajaavat näkymiä. Talon 8 länsipuolinen piha on avoin, koska puusto on vähäistä. Talon 8 länsipuolen ja kevyenliikenteenväylän välissä on kapea mäntyinen metsäkaistale, joka ei sulje näkymiä. Talon 6 länsipuolella on suuri avoin nurmialue, jossa on muutama lehtipuu rajaamassa näkymiä Jalohaukantielle. Talon 8 itäpuolella näkymiä rajaa kapea metsittyntä alue.

KALUSTEET, VARUSTEET JA RAKENTEET

Pihalla olevista varusteista suurin osa on alkuperäisiä. Korttelissa leikkialueita on kaksi, joissa molemmissa on alkuperäiset leikkivälineet. Oleskeluun tarkoitettuja huvimajoja tai grillikatoksia ei pihapiirissä ole. Korttelin penkit ovat alkuperäisiä, metallirunkoisia ja niissä on puiset istuin- ja selkäosat. Korttelia on uusittu valaisinten, istutusten, roskisten, tuhka-astioiden ja lämmitystolppien osalta. Talon 8 valaisimia on uusittu ja ne poikkeavat korttelin muusta valaistuksesta. Talon 8 pihalla on myös moderneja pollarivalaisimia, joita ei muualla korttelissa ole.

Korttelissa olevat pyykinkuivaus- ja tomutustelineet ovat alkuperäisiä. Roska/kierrätyspisteitä on korttelissa kaksi. Toinen on talon 8 itäpuolella ja toinen korttelin kaakkoiskulmassa. Pyörätelineet ovat sisääntulojen läheisyydessä ilman katoksia.

Ruskea lauta-aita rajaa osittain korttelin (talojen 6 tontin) itä- ja eteläraja kevyenliikenteenväylästä. Aitojen rakentaminen korttelin sisäisille tonttirajoille on asuinkerrostalo 8:n tontin alueella asemakaavassa kielletty (Asemakaava 573. Asemakaavoitus. Oulun kaupunki). Korttelissa ei siis ole asemakaavan vastaisia aitoja.

PINNOITTEET

Korttelissa on asfalttiset pelastustiet ja kulkuväylät. Piha-alueella on laatoituksia. Osa laatoitetuista käytävistä päättyy nurmialueille ilman selkeää tarkoitusta. Pyykkilaineiden alustat on laatoitettu harmailla betonilaatoilla. Parkkipaikoille johtavat käytävät on myös päällystetty betonilaatoilla.

KASVILLISUUS

Korttelin valtalajit ovat lehtipuita (muun muassa koivut ja pihlajat). Korttelissa on myös mäntyjä, mutta enimmäkseen ne kasvavat korttelin reuna-alueilla rajaten korttelia. Korttelipihalla on paljon pensaita: muun muassa syreenejä, ruusuja, tuhkapensaita, vuorimäntyjä ja norjanangervoja. Korttelissa on myös perennoja. Pihjalat muodostavat kujanteita korttelin sisäpihalla.

PIHAN KUNTO

Talon 6 länsiosassa on epämääräinen tyhjä viheralue, joka toimii ohikulkuväylänä. Tällä alueella nurmikossa on polkuja. Korttelin puusto on vanhaa ja puissa on vaurioita. Nurmialueet ovat sammaloituneet ja paikoin kuluneet.

Leikkivälineitä ei ole huollettu ja niissä on kulumia sekä rikkoutuneita osia. Leikkialueiden turva-alustat puuttuvat kokonaan tai ne ovat kuluneet. Pyykinkuivaus- ja tomutustelineissä näkyy kulumisen merkkejä, sammalta ja ruostetta. Puiset kalusteet ovat osittain erittäin huonossa kunnossa.

Korttelin asfaltti on osin huonossa kunnossa (halkeamia, rikkaruohoja). Korttelipihan laatoitukset ovat osittain epätasaisia tai nurmen/rikkakasvien peitossa. Kerrostalojen yhteisiin alakerran tiloihin johtavat kulkuväylät eivät ole esteettömiä jyrkkien betoniliuskojen takia.

ARVIOINTI

Korttelipiha on säilyttänyt suurilta osin alkuperäisyytensä rakenteiden, kalusteiden ja varusteiden osalta. Piha ei ole tyyliltään tyypillinen kaukovainiomainen mäntyvaltainen piha sen lehtipuuvallisuuden takia. Kasvillisuus koostuu lehtipuista ja pensaista, mikä luo pihalle vehreän, puistomaisen vaikutelman.

Kaukovainion tyypillisistä piirteistä pihalla kertovat rajaamattomuus ja väljyys. Piha on yleisesti hyvin hoidettu.

Inventoijat: Nina Turunen ja Jenna Ylikauppila (OAMK, maisemasuun. op:t)
Inventointi suoritettu: 18.9.2014

KIOSKI 2.0 -sovellus www.kulttuuriymparisto.fi -sovellusvuokrauspalvelu

rakennusraportti

Pohjois-Pohjanmaan liitto

Kaukovainion piha-alueiden inventointi Oamkin KakeTsu-hankkessa

Modernin inventointi - Kaukovainion lähiö

Pohjois-Pohjanmaan rakennettu kulttuuriympäristö 2015

OULU

KAUKOVAINIO

AS OY KOTKANPOIKA, AS OY HELATORNI JA AS OY VASKIKOTKA KORTTELIN 29 (AS OY KOTKANPOIKA, AS OY HELATORNI JA AS OY VASKIKOTKA) PIHA-ALUE

(Jenna Ylikauppila 18.9.2014)

Talon 8 uudistettu piha (Jenna Ylikauppila 18.9.2014)

id:	309846
kunta:	Oulu
kylä:	Kaukovainio
kohde:	As Oy Kotkanpoika, As Oy Helatorni ja As Oy Vaskikotka
rakennustyyppi:	ei täytetty
alkup. käyttö:	ei täytetty
nyk. käyttö:	ei täytetty
ajointus:	ei täytetty
suunnittelija:	ei täytetty
kerrosluku:	ei täytetty
perustus:	ei täytetty
runko:	ei täytetty
vuoraus:	ei täytetty
ulkoväri:	ei täytetty
kattomuoto:	ei täytetty
kate:	ei täytetty
ikkunat:	ei täytetty

kuvaus:

KORTTELIN PIHAN JA SEN YMPÄRISTÖN YLEISKUVAUS

Kortteli 29 sijaitsee Kaukovainion länsipuolella tasaisessa maastossa. Aitojen rakentaminen korttelin sisäisille tonttirajoille on asemakaavassa kielletty (Asemakaava 504. Asemakaavoitus. Oulun kaupunki). Korttelin pohjoispuolella on yksi punatiiliverhoiltu kahdeksankerroksinen talo. Lännessä, etelässä ja idässä on kaksi- ja kolmikerroksisia punatiiliverhoiltuja taloja. Koillisessa puiston takana sijaitsee Kaukovainion ostoskeskus. Korttelia ympäröi mäntyvaltainen Keskuspuisto. Vaskitie rajaa korttelia pohjoisessa ja kevyenliikenteenväyliä on korttelin itä- ja eteläpuolella.

Korttelin avoimuudessa on eroja riippuen siitä, minkä talon pihalla milloinkin ollaan. Kaikkein avoimin piha on talolla 8. Talon 6 lännenpuoleinen piha on osin todella metsäinen ja varjoisa. Pääosin kortteli on suojaisa ja puoliavoin. Kortteli on väljästi rakennettu ja piha-alue on suuri. Lehtipuut ja pensaat sekä rakennukset rajaavat näkymiä. Näkymälinjat päättyvät pääosin korttelia ympäröiviin reunuspuustoihin ja taloihin. Korttelin vallitseva kasvilaji on mänty, mutta pihalla on myös paljon lehtipuita ja pensaita.

PIHAN UUDISTUKSET

Talon 8 pihaa on uudistettu korttelissa eniten: uusi, talon tyyliin ja värimaailmaan sopiva pyöräkatos rakennuksen länsipuolella ja uudet lämpötolpat parkkipaikalla. Talon pihaan on istutettu uusia puita ja pensaita. Osaa istutuksista rajaa naruaita. Pihassa on uusia leikkivälineitä. Talon 6 parkkialueen puretun autokatoksen tilalle on asennettu uudet lämpötolpat. Talon 10 itäpuolella on uusia istutuksia (sijaitsevat sattumanvaraisesti). Talon 10 pihassa olevalle nousevalle kävelytielle autokatosten väliin on asennettu kaiteet.

KALUSTEET, VARUSTEET, RAKENTEET JA PINNOITTEET

Korttelissa on muutamia penkkejä, jotka ovat yhtenäisiä malliltaan. Talon 8 penkit on maalattu ruskeiksi. Korttelin muita penkkejä ei ole maalattu. Talon 6 penkit ovat parkkipaikalla, mikä ei ole paras paikka oleskeluun. Korttelissa ei ole huvimajoja tai grillikatoksia. Korttelissa on alkuperäiset tomutus- ja pyykinkuivaustelineet. Alueella on yksi roska/kierrätyspiste kätevästi keskellä korttelia lyhyen matkan päässä kaikilta parkkipaikoilta.

Korttelin valaistuksesta osa on uudempaa ja osa alkuperäistä. Tämä tekee korttelin valaistuksesta sekavan. Talon 10 pihalla on kahdenlaisia pylväsvalaisinmalleja, talon 6 pihalla on alkuperäiset pylväsvalaisimet ja talon 8 pylväsvalaisimet ovat uudemmat, mutta niitäkin on pihassa erimallisia. Lisää valoa on kortteliin saatu valonheittimillä.

Talon 6 pohjoispuolella on verkkoaidalla yhdeltä sivulta rajattu pieni pelikenttä (korttelissa on tämän aidan lisäksi vain talon 8 pihan naruaita), jolla on maalit ja koripallokori. Maisemakivet rajaavat kenttää korttelin länsirajalla. Pelikentällä on yksi kanto, mikä luo kenttää käyttäessä vaaratilanteita. Talon 6 pohjoispuolella on metsäinen, alkuperäinen leikkialue, jossa on kiipeilyteline, pieni maakumpu (jossa on asfalttikulkureitti kummun päälle), maalattuja maisemakiviä, keinulaudat ja keinut. Keinulaudat on osin tehty hevosrattaiden rattaista, ja ne ovat hieno maisemaelementti ja viihtyvyyden luoja leikkialueella. Talon 8 pihalla, aivan talon 6 leikkialueen vieressä, on toinen, pienempi leikkinurkkaus. Siellä on uudet hiekkalaatikko ja liukumäki sekä alkuperäinen keinu. Hiekkalaatikko näyttää siltä, kuin se olisi painunut maahan tai rakennettu maan tasoon.

Korttelissa on pelastustie. Kulkuväylinä alueella ovat asfalttiset jalankulkuväylät ja betonilaattakäytävät. Talon 6 länsi- ja eteläpuolella on sepelikulkuväylä. Osa korttelin talojen parvekkeiden alla olevista maanpohjista on peitetty kenttäkivellä. Korttelin numikossa on joitain polkuja.

KASVILLISUUS

Inventointikohteen puusto on mäntyvaltaista. Korttelin puita ovat kookkaat männyt, pihlajat, koivut (vaihtelee pihoitain) ja yksi kuusi talon 6 pohjoispuolella. Talon 10 länsipuoleisella pihalla on komeita, vanhoja koivuja. Pensaista korttelissa on muun muassa syreenejä, ruusuja, angervoja, heisiä, hernepensaita, orapihlajia, kuusamia (aidanteena talon 8 pihalla) ja tuhkapensaita. Korttelissa on myös perennoja. Talon 8 pihan uudempia istutuksia ovat angervot, pylväschaavat, pihlajat ja koristeomenapuu. Talon 10 uudehkoja istutuksia ovat puut (vaahtera), pensaat ja perennat. Nurmikkoa on korttelissa paljon.

PIHAN KUNTO

Huonossa kunnossa olevien pyykinkuivaustelineiden alustojen laatoitukset ovat osin kasvaneet umpeen. Korttelin leikkivälineet ovat osin ruosteessa. Kulkuväylät ovat osin huonossa kunnossa: asfaltti on halkeillut joistain kohden ja betonilaatat ovat osin rikki. Autokatosten asfalttiset alustat ovat osin todella halkeilleet ja kuoppaiset. Talon 6 kulkuväylät ovat huonossa kunnossa. Asfaltti talon 6 pohjoispuoleisen seinän vieressä on rikki ja kasvaa rikkaruohoa. Talon 6 sepelikulkuväylällä kasvaa sammalta ja ruohoa. Sepelikulkuväylän reunat ovat epämääräiset.

Nurmikko korttelissa on osin sammaloitunut ja kulunut, myös puun juuria on osin näkyvissä. Jotkut puut korttelissa kasvavat miltei kiinni toisissaan. Talon 6 pihan kasvillisuus on osin päässyt rehottamaan ja leviämään (pihassa kasvaa puiden taimia ja vesoja, puita ja pensaita ei ole leikattu). Talon 8 kuusamaidanne on aika harva, ja joissain kohdin aidannetta kasvaa isoja koivuja. Korttelin kasvillisuus on osittain vanhaa ja harvakasvuista.

ARVIOINTI

Korttelin kasvillisuus ja rakenteet ovat suurelta osin alkuperäisiä. Talojen 8 ja 10 pihat ovat näyttäviä ja niihin on tehty korttelissa eniten uudistuksia. Näiden talojen pihoihin hoitotaso on hyvä. Tosin pihojen uusi kasvillisuus ei osin sovi Kaukovainion muiden kerrostalokorttelipihojen ja viheralueiden tyyliin (paljon mäntyjä, pihlajia ja koivuja) kasvivalintojen takia. Suurelta osin kortteli on kuitenkin varsin kaukovainiomainen. Suuret männyt kasvavat laajahkoilla nurmikentillä ja korttelipiha on puistomainen, koska siellä on väljää tilaa ja paljon puita, esimerkiksi pihlajia. Maisemallisesti kortteli on jokseenkin merkittävä vanhojen ja korkeiden puiden sekä korkeiden kerrostalojen vuoksi.

Inventoijat: Nina Turunen ja Jenna Ylikauppila (OAMK, maisemasuun. op:t)
Inventointi suoritettu: 18.9.2014

rakennusraportti

Pohjois-Pohjanmaan liitto

Kaukovainion piha-alueiden inventointi Oamkin KakeTsu-hankkessa

Modernin inventointi - Kaukovainion lähiö

Pohjois-Pohjanmaan rakennettu kulttuuriympäristö 2015

OULU

KAUKOVAINIO

AS OY MALJATIEN RIVITALOT

MALJATIE 10:N (AS OY MALJATIE) PIHA-ALUE

Maljatieen lehtivaltaista kasvillisuutta (Jenna Ylikauppila 20.9.2014) Maljatieen leikkialue (Jenna Ylikauppila 20.9.2014)

id:	309854
kunta:	Oulu
kylä:	Kaukovainio
kohde:	As Oy Maljatie rivitalot
rakennustyyppi:	ei täytetty
alkup. käyttö:	ei täytetty
nyk. käyttö:	ei täytetty
ajoitus:	ei täytetty
suunnittelija:	ei täytetty
kerrosluku:	ei täytetty
perustus:	ei täytetty
runko:	ei täytetty
vuoraus:	ei täytetty
ulkoväri:	ei täytetty
kattomuoto:	ei täytetty
kate:	ei täytetty
ikkunat:	ei täytetty

kuvaus:

KORTTELIN PIHAN JA SEN YMPÄRISTÖN YLEISKUVAUS

As Oy Maljatie rivitalot sijaitsevat Kaukovainion omakotialueen pohjoispuolella. Rivitalojen länsipuolella on Maljatie ja eteläpuolella Hopeatie. Korttelin pohjois- ja itäpuolella on metsäinen Keskuspuisto. Korttelin sijainti on suojainen eikä sen läheisyydessä ole suuria ajoteitä. Maasto on korttelissa tasaista.

Rivitalojen ympäröimä kortteli on näkymiltään puoliavoin. Kortteli on kasvillisuudeltaan vihreä. Kortteli muodostuu yksityisistä rivitalopihoista, parkkialueesta, leikkialueesta sekä kapeista nurmialueista. Pihan kookkaat lehtipuut ovat maisemallisesti arvokkaita. Korttelin tunnelma on rauhallinen, koska pihan runsas ja monikerroksinen kasvillisuus antaa suojaa melulta ja katseilta. Kortteli erottuu muusta ympäristöstä runsaan kasvillisuuden ja korkeiden aitojen takia.

Rivitalojen yksityispihat ovat todella suljettuja niitä rajaavien pensaiden, puiden ja aitojen takia. Parkkialue sekä korttelissa olevat kävelypolut ovat näkymiltään avoimia, mutta niistäkään näkymät eivät ole pitkiä korttelin kasvillisuuden takia. Asuntojen väliin jäävät kapeat alueet ovat näkymiltään puoliavoimia/suljettuja ja toimivat oikopolkuina korttelin eri puolille. Korttelia ympäröivät lehtipuukujanteet sekä sekametsäalueet.

KALUSTEET, VARUSTEET, RAKENTEET JA PINNOITTEET

Leikkialue on korttelin kaakkoisosassa talon 10A takana. Se on vaatimaton ja sijaitsee syrjäisessä paikassa. Leikkivälineet ovat alkuperäisiä lukuun ottamatta yhtä keinua. Korttelin pyykinkuivaus- ja tomutustelineet ovat alkuperäisiä. Pyykinkuivausteline on leikkialueen vieressä. Tomutustelineitä on leikkialueen vieressä ja talon 10B takana. Pyykinkuivaus- ja tomutustelineitä on vähän asuntojen määrään nähden.

Korttelin pylväsvalaisimet ovat vanhat ja metallirunkoiset, joissa on valkeat pyöreäkupuiset varjostimet. Autotallit on valaistu pyöreillä valkoisilla kattovalaisimilla. Roska/kierrätyspisteet ovat autotallien eteläpäädyssä. Roska/kierrätyspisteille on rakennettu uudet katokset. Korttelin sisällä yksityispihoja rajaavat tummanruskeat puuaidat, joiden värisävyt ja korkeus vaihtelevat. Korttelin pelastustie ja kulkuväylät ovat asfaltoituja. Leikkialueen ja tomutus- sekä pyykinkuivaustelineiden alustat eivät ole päällystettyjä.

KASVILLISUUS

Korttelissa on paljon vanhoja, suuria puita, jotka ovat enimmäkseen lehtipuita. Korttelissa on myös muutama suuri vaahtera. Yksityispihojen ja korttelin julkisten alueiden kasvillisuuden raja on häilyvä. Yksityispihojen kasvillisuus on merkittävässä asemassa korttelipihan maisemassa. Korttelin kasvillisuutta ovat syreenit, koivut, pihlajat, hopeasalavat, männyt, sembramännyt, tuijat, orapihlajat, tattaret, erilaiset angervot, isotuomipihlajat, tuoksuvatukat ja aroniat. Tarkka inventointi on suoritettu ainoastaan korttelin julkisten alueiden osalta. Korttelin pohjois- ja itäpuolella oleva Keskuspuisto on mäntyvaltainen, mutta itse korttelissa mäntyjä on harvassa. Korttelin piha-alueetta peittää nurmi.

PIHAN KUNTO

Korttelin rakenteet, varusteet ja kalusteet ovat osaksi huonossa kunnossa. Aidat ovat paikoin rikkinäisiä. Leikkialueen välineet ovat huonossa kunnossa/rikki. Hiekkalaatikon reunat ovat rikkinäiset ja keinuissa on ruostetta ja likaa. Pyykki- ja tomutustelineissä on ruostetta ja likaa. Pensaat ja puut ovat osittain hoitamattomia. Korttelin nurmi on suurelta osin hyvässä kunnossa ja tasainen joitain polkuja lukuunottamatta. Nurmialueille on jätetty muutamia kantoja, mitkä haittaavat kunnossapitoa.

ARVIOINTI

Korttelipiha on suurelta osin alkuperäinen varusteiden, kalusteiden ja rakenteiden osalta. Piha poikkeaa Kaukovainion tyyppillisestä mäntyvaltaisesta pihaympäristöstä. Korttelissa on vain muutamia mäntyjä, muuten yleisilme on vihreä lehtikasvillisuuden vuoksi. Pihan hoidon taso on yleisesti ottaen hyvä. Korttelissa ei ole Kaukovainiolla tyyppillisiä laajoja nurmialueita, rajattomia tiloja tai mäntyvaltaisuutta. Oleskelualueen puuttuminen korttelista vähentää yleistä viihtyvyyttä.

Inventoijat: Jenna Ylikauppila ja Nina Turunen (OAMK, maisemasuun. op:t)
Inventointi suoritettu: 20.9.2014

rakennusraportti

Pohjois-Pohjanmaan liitto

Kaukovainion piha-alueiden inventointi Oamkin KakeTsu-hankkessa

Modernin inventointi - Kaukovainion lähiö

OULU

KAUKOVAINIO

JALOHAUKANTIE 3-5

KORTTELIN 33 (JALOHAUKANTIE 3 JA 5) PIHA-ALUE

Näkymä korttelin sisääntulolta korttelipihalle (Nina Turunen 9.9.2014)

Korttelipiha maamäeltä kuvattuna (Nina Turunen 9.9.2014)

id:	309856
kunta:	Oulu
kylä:	Kaukovainio
kohde:	Jalohaukantie 3-5
rakennustyyppi:	ei täytetty
alkup. käyttö:	ei täytetty
nyk. käyttö:	ei täytetty
ajoitus:	ei täytetty
suunnittelija:	ei täytetty
kerrosluku:	ei täytetty
perustus:	ei täytetty
runko:	ei täytetty
vuoraus:	ei täytetty
ulkoväri:	ei täytetty
kattomuoto:	ei täytetty
kate:	ei täytetty
ikkunat:	ei täytetty

kuvaus:

KORTTELIN PIHAN JA SEN YMPÄRISTÖN YLEISKUVAUS

Kortteli sijaitsee Kaukovainion ostoskeskuksen eteläpuolella. Korttelipihan pohjois- ja länsipuolella on mäntyvaltainen Keskuspuisto. Korttelia rajaa itäpuolelta kevyenliikenteenväylä ja Jalohaukantie. Korttelin itäpuolella on valkoisia seitsemänkerroksisia kerrostaloja. Kasvillisuus kapealla alueella korttelin rajan ulkopuolella on tiheää sekametsää. Korttelin maasto on tasaista lukuun ottamatta pihalle rakennettua mäenlaskupaikkaa.

Yleisvaikutelma korttelipihalla on viihtyisä, puistomainen ja vehreä monipuolisen kasvillisuuden takia. Pihalla on jonkin verran ilkeiden merkkejä. Piha koostuu kerrostalojen luomasta sisäpihasta: leikkialueesta, oleskelualueista, nurmialueista sekä kolmesta parkkialueesta.

Korttelin pihan näkymät ovat puoliavoimia, koska puusto ja rakennukset rajaavat näkymiä. Kulkuväyliltä sekä parkkipaikoilta on linjamaisia näkymiä pihan eri alueille. Korttelin itäpuolella olevan sisääntulon massiivinen portti, kookkaat koivut sekä korttelin itärajalla oleva lauta-aita tekevät korttelipihan itärajalle voimakkaan rajauksen.

KALUSTEET, VARUSTEET JA RAKENTEET

Huvimajaa tai grillikatosta ei pihalla ole. Grillausta varten on valettu punatiilistä nuotiopaikka korttelin luoteiskulmaan talojen 3 ja 5 väliin. Oleskelualueita on useita, esimerkiksi sisäpihalla niitä on neljä. Puiset penkit oleskelualueilla ovat vanhoja. Korttelissa on myös erilaisia metallirunkoisia puupenkkejä, eli penkkien tyyli pihalla vaihtelee paljon. Pihalla on yksi puinen pihakeinu. Korttelin sisäpihalla on leikkipaikka, jonka kalusteet on uusittu. Leikkipaikalla on suuria kivenlohkareita. Leikkipaikan vieressä on suurehko maamäki, josta voi esimerkiksi laskea mäkeä.

Korttelin itärajalla valkoinen puuaita. Muuten korttelia ei ole rajattu aidoin. Pyykinhuu- ja kuivausalueita rajaa korkea valkoinen aita ja kerrostalojen seinien vieressä olevia pensasryhmiä rajaavat matalat puuaidat.

Pyöräkatoksia ja –telineitä on korttelipihalla paljon ja ne ovat alkuperäisiä. Korttelissa on uusitut pylväsvalaisimet. Yksi pylväsvalaisin poikkeaa hieman tyyliltään muista valaisimista. Roskakatokset ovat pysäköintialueiden vieressä kortteliin johtavan portin yhteydessä. Pyykki- ja tomutustelineistä osa on alkuperäisiä.

PINNOITTEET

Korttelissa on asfalttiset kulkuväylät, pelastustiet sekä parkkialueet. Kiveysalueita on pyöräkatoksien läheisyydessä tomutus- ja pyykinkuivaustelineiden alustoissa sekä oleskelualueilla. Asfaltin ja nurmikon reunaa rajaavat betoniset reunakivet. Talojen 3 takaosissa seinänvierustoilla on suuret harmaat betoniset laatat.

KASVILLISUUS

Korttelipihan lehtipuita ovat pihlajat ja kookkaat koivut. Pihalla on myös mäntyjä. Pihalla on runsaasti pensaita. Puustoa on enemmän korttelipihan itäpuolella, länsipuolisella pihalla puita on muutamia. Useat eri pensaslajit rajaavat osittain sisäpihan oleskelualueita. Pensashanhikkia on pihalla paljon: sitä on jokaisen talon edustalla sekä rajaamassa muun muassa leikkialuetta. Pihassa kasvavia muita pensaita ovat mm. syreenit, isotuomipihlajat, kurturuusut ja viitapihlaja-angervot. Korttelin piha-alueita peittää nurmi.

PIHAN KUNTO

Korttelin metallirunkoiset penkit ovat osin huonossa kunnossa. Oleskelualueet ovat kalusteiden osalta hyvässä kunnossa. Kalusteet ovat ehjiä ja suhteellisen hyvässä kunnossa. Korttelin sadevesikourut laskevat suoraan asfaltille tai nurmikolle ja osa kouruista on rikki. Pyykinhuu- ja tomutustelineiden kunto vaihtelee, osa telineistä on ruosteessa ja pyykinkuivaustelineiden pyykkinarut ovat huonossa kunnossa. Talon 5 takana olevan tomutusalueen teline on heitetty metsään. Kiveykset ja asfaltti ovat osin huonossa kunnossa.

Kasvillisuus kaipaava hoitoleikkausta ja pensasalueet ovat pahasti rikkaruohottuneet. Osa pensaista on uusinnan tarpeessa. Nurmialueet ovat paikoin kuluneita (muun muassa talojen 3 takana ei ole kulkuväyliä alakerran oville ja siksi nurmikkoon on muodostunut polkuja).

ARVIOINTI

Korttelipiha ei ole alkuperäinen. Kalusteita, varusteita ja rakenteita on monin paikoin uusittu. Korttelin kaukovainiomaisia piirteitä ovat nurmialueet ja runsaat pensasistutukset. Korttelipiha erottuu useista muista Kaukovainion kerrostalokorttelipihoista vahvan, jäsenneilyn puistomaisen ilmeen, tiiviimmän rakentamisen ja vahvojen rajauksien (korttelin osittainen rajausta muusta ympäristöstä, rajaukset korttelin sisällä) vuoksi. Korttelista on kuitenkin osittain luonteva, rajaton siirtyminen ympäröiville alueille. Varsinaisella sisäpihalla/oleskelualueella ei ole paljon mäntyjä, joten piha ei tältä osalta ilmennä tyypillistä kaukovainiomaista korttelia. Korttelialuetta ympäröivät metsäkaistaleet ovat runsaammin

mäntyvaltaisia ja ne näkyvät eri suunnista sisäpihalle antaen mäntymetsäisen vaikutelman. Piha on selkeästi runsaampi ja monipuolisempi verrattuna tyyppilliseen, moderniin Kaukovainion mänty- ja nurmivaltaiseen korttelipihaan. Pihan kasvillisuudessa näkyy hoidon puute.

Inventoijat: Jenna Ylikauppila ja Nina Turunen (OAMK, maisemasuun. op:t)
Inventointi suoritettu: 9.9.2014

KIOSKI 2.0 -sovellus www.kulttuuriymparisto.fi -sovellusvuokrauspalvelu

rakennusraportti

Pohjois-Pohjanmaan liitto

Kaukovainion piha-alueiden inventointi Oamkin KakeTsu-hankkessa

Modernin inventointi - Kaukovainion lähiö

Pohjois-Pohjanmaan rakennettu kulttuuriympäristö 2015

OULU

KAUKOVAINIO

KIINT.OY SATO-MARTTA, KIINT. OY TENAAKKELI JA AS OY SÄÄSTÖLANTTI KORTTELIN 53 (KIINT. OY SATO-MARTTA JA KIINT. OY TENAAKKELI) PIHA- ALUE

Sisäpiha (Jenna Ylikauppila 5/2014)

(Jenna Ylikauppila 2.9.2014)

id:	309839
kunta:	Oulu
kylä:	Kaukovainio
kohde:	Kiint.Oy Sato-Martta, Kiint. Oy Tenaakkeli ja As Oy Säästölantti
rakennustyyppi:	ei täytetty
alkup. käyttö:	ei täytetty
nyk. käyttö:	ei täytetty
ajoitus:	ei täytetty
suunnittelija:	ei täytetty
kerrosluku:	ei täytetty
perustus:	ei täytetty
runko:	ei täytetty
vuoraus:	ei täytetty
ulkoväri:	ei täytetty
kattomuoto:	ei täytetty
kate:	ei täytetty
ikkunat:	ei täytetty

kuvaus:

KORTTELIN PIHAN JA SEN YMPÄRISTÖN YLEISKUVAUS

Kortteli 53 on korkeampien kerrostalojen ja mäntyjen ympäröimä. Aluetta rajaa kaakossa Tuulihaukantie ja lounaassa on vilkasliikenteinen Merikotkantie mäntypuuvyöhykkeen takana. Korttelia ympäröivä maasto on hieman muuta Kaukovainiota korkeammalla, koska kortteli sijaitsee selännealueella. Tonttien aitaaminen korttelissa on asemakaavassa kielletty (Asemakaava 541. Asemakaavoitus. Oulun kaupunki).

Korttelin piharatkaisu on useimpiin Kaukovainion kerrostalokorttelipihoihin verrattuna poikkeuksellinen. Korttelin kahden kerrostalon väliin jäävä piha on voimakkaasti suljettu tila, koska se on rajattu varastorakennuksilla molemmista päistä. Pihaan pääsee vain varastojen molemmilta puolilta.

Näkymiä korttelin ulkopuolelle ei juuri ole. Sisäpiha koostuu kulkuväylistä, nurmesta ja männyistä. Sisäpihalla on avointa, koska siellä ei ole tilanjakajia eikä juuri näköesteitäkään. Piha on yleisvaikutelmaltaan epäviihtyisä ja jopa häiritsevän avoin. Liikenteen melu kuuluu sisäpihalle.

KASVILLISUUS, KALUSTEET, VARUSTEET JA RAKENTEET

Korttelin sisäpihan vähäistä kasvillisuutta ovat männyt ja nurmikko. Kerrostalojen takana on syreenejä ja viinimarjapensaita. Kummallakin kiinteistöosakeyhtiöllä on tontillaan omat lipputangot sekä pyykinkuivaus- ja tomutustelineet. Toisella yhtiöllä pihan pyykinkuivaus- ja tomutustelineet sekä pylväsvalaisimet ovat punaiset rakennusten kontrastivärin mukaisesti, toisella taas siniset. Pihan kaikki pylväsvalaisimet ovat samaa valaisinmallia. Korttelissa on muutama rautakehikkoinen puinen penkki. Korttelissa on yksi jäte/kierrätyspiste. Se sijaitsee katoksessa korttelin parkkialueen lounaisreunalla.

Korttelin sisäpihalla on leikkialue. Se koostuu isojen ja pienten lasten keinusta, kiipeilytelineestä, liukumäestä, leikkimökistä ja vähähiekkaisesta hiekkalaatikosta. Pienten keinu, kiipeilyteline ja liukumäki ovat yhtä elementtiä ja ne ovat uudempia kuin muut, pihan alkuperäiset leikkivälineet.

Korttelin jokainen varaston ja kerrostalon väli on aidattu puuaidalla. Aidat ovat asemakaavan vastaisia. Aidoilla on pyritty rajaamaan kulkua korttelin sisäpihalle tai sen läpi, mutta tarkoitus ei toteudu, koska kaksi aidoista on rikki ja yksi puuttuu niin, että vain aidan seipäät ovat jäljellä. Vain yksi aita korttelissa on ehjä. Kiinteistöosakeyhtiöiden tontteja ei ole rajattu toisistaan.

Pihalla olevaa uudehkoa grillirakennusta ei ole valaistu, vaikka päivänvalossakin siellä on pimeää aukottomien seinien takia. Grillirakennus ei ole yhtenäinen pihan muiden rakennusten kanssa, koska grillirakennuksessa käytetyt värit (harmaa ja keltainen) sekä materiaali (puu) eroavat suuresti muissa rakennuksissa käytetyistä väreistä ja materiaaleista. Huvimajoja tai oleskelualueita (paitsi grillausalue) ei ole.

KULKUVÄYLÄT JA PINNOITTEET

Korttelissa on pelastustie. Sisäpihalla on kaksi asfalttista kulkuväylää kummallakin puolella pihaa, joista on kulku rappuihin. Sisäänkäyntejä sisäpihalle on kaksi: korttelin kaakkoispuolella parkkipaikalta varastojen välistä pihaan ja luoteesta kevyenliikenteenväylä Piekanapolulta samaten kulku varastojen välistä. Yhdelle varaston ovelle on jyrkän rinteen takia tehty asfalttista luiska. Sisääntuloreitin materiaali kevyenliikenteenväylältä pihan asfalttiteille on kivituhkaa. Kulkua kerrostalojen rapusta rappuun on ohjattu talojen vieressä olevilla betonilaatoituksilla.

PIHAN KUNTO

Sisäpihan nurmi on epätasainen, puiden juuret ovat paikoitellen pinnassa ja nurmi on osittain sammaloitunut. Nurmeen on muodostunut muutama polku. Pihalla on muutama pystyyn lahonnut mänty. Pyykinkuivaus- ja tomutustelineet ovat kuluneita, ja joidenkin pyykinkuivaustelineiden naruja on mennyt poikki. Leikkialueen leikkimökki ei ole viihtyisä ja sitä on töhritty. Leikkivälineille ei ole riittäviä turva-alueita. Useat pihan kalusteet ja varusteet ovat ruostuneet. Grillirakennus on huonossa kunnossa. Se on sotkettu ja sitä on osin poltettukin.

Korttelin asfaltti on osin halkeillut ja kuoppainen. Kulku kaikille varastoille ei ole esteetön epätasaisen ja osin rikkiäisten portaiden takia. Yhden varaston ovelle vievä luiska on jyrkkä, epätasainen ja kaiteeton. Kivituhkaväylät ovat epätasaisia ja niillä on isoja kiviä. Sadevesijohdatus on korttelissa puutteellinen (vesi johdetaan nurmelle tai kourua pitkin asfaltille). Sadevesikaivot puuttuvat korttelista.

ARVIOINTI

Korttelipiha on säilyttänyt alkuperäisyytensä. Korttelin kasvillisuus, varusteet, kalusteet, rakenteet ja pinnoitteet ovat kaikki alkuperäisiä grillirakennusta ja osaa leikkivälineistä lukuunottamatta. Pihaa ei ole peruskorjattu. Korttelin osittainen aitaus ei toteuta Kaukovainiolle tyypillistä luontaista siirtymistä alueelta toiselle. Korttelilla on joitain "kaukovainiomaisia" piirteitä: sisäpihan laajahko nurmikenttä, korkeat männyt ja rakennusten keskelle jäävän pihan avoimuus ja rajattomuus. Kohde ei kuitenkaan ole kovin merkittävä ainakaan nykyisessä tilassaan: osa pihan kalusteista ja varusteista ovat aikansa eläneet ja hoidon puute näkyy rakennetuissa elementeissä, kalusteissa, varusteissa, pinnoitteissa ja

kasvillisuudessa. Korttelista puuttuu viihtyisyyttä lisääviä elementtejä, kuten oleskelualue, ulkoliikuntavälineitä ja suojaa antava kasvillisuus.

Inventoijat: Nina Turunen ja Jenna Ylikauppila (OAMK, maisemasuun.op:t)
Inventointi suoritettu: 2.9.2014

KIOSKI 2.0 -sovellus www.kulttuuriymparisto.fi -sovellusvuokrauspalvelu

rakennusraportti

Pohjois-Pohjanmaan liitto

Kaukovainion piha-alueiden inventointi Oamkin KakeTsu-hankkessa

Modernin inventointi - Kaukovainion lähiö

OULU

KAUKOVAINIO

KORTTELI 56: AS OY HIEKKA-SALPA, AS OY HIIROSEN SALPA, AS OY SANTA-SALPA JA KAUKOVAINION SALPA

KORTTELIN 56 PIHA-ALUE

Korttelipiha (Nina Turunen 2.9.2014)

Talon 4 koillispuolinen piha (Nina Turunen 2.9.2014)

id:	309844
kunta:	Oulu
kylä:	Kaukovainio
kohde:	Kortteli 56: As Oy Hiekka-Salpa, As Oy Hiirosen Salpa, As Oy Santa-Salpa ja Kaukovainion Salpa
rakennustyyppi:	ei täytetty
alkup. käyttö:	ei täytetty
nyk. käyttö:	ei täytetty
ajoitus:	ei täytetty
suunnittelija:	ei täytetty
kerrosluku:	ei täytetty
perustus:	ei täytetty
runko:	ei täytetty
vuoraus:	ei täytetty
ulkoväri:	ei täytetty
kattomuoto:	ei täytetty
kate:	ei täytetty
ikkunat:	ei täytetty

kuvaus:

KORTTELIN PIHAN JA SEN YMPÄRISTÖN YLEISKUVAUS

Kortteli 56 sijaitsee Kaukovainion itäosassa selännealueen rinteessä, mikä viettää loivasti koilliseen. Kaakossa, Ampuhaukankien toisella puolella, on seitsemänkerroksisia taloja ja lounaassa on matalampia, kolmikerroksisia taloja. Korttelia ympäröivää maisemaa hallitsevat korkeat puut. Kortteli rajoittuu pohjoisessa ja koillisessa Kainuunpuistoon. Korttelia rajaa lounaassa kevyenliikenteenväylä

Piekanapolku ja luoteessa Nuolihaukantie. Korttelin neljä kerrostaloa rajaavat osittain korttelin luonaisuudella olevaa korttelipihaa. Tonttien aitaaminen on korttelissa kielletty (Asemakaava 541. Asemakaavoitus. Oulun kaupunki).

Korttelin yleisvaikutelma on miellyttävä. Kortteli on puistomainen ja piholla paljon eri kasvilajeja. Pihat, varsinkin talon 4 piha, ovat viihtyisiä niiden väljyyden ja vaihtelevan kasvillisuuden vuoksi. Rajaavan kasvillisuuden, suojaisan rinnekohtan ja kerrostalojen sijoittelun vuoksi korttelipiha on suojaisa ja puoliavoin. Korttelipihan kasvillisuus ja kerrostalot rajaavat pihaa pienemmiksi alueiksi. Kerrostalot ja männyt eivät tunnu liian korkeilta verrattuna ihmisen kokoon, koska korttelissa on myös paljon matalampaa kasvillisuutta.

PIHAN UUDISTUKSET

Eri asunto-osakeyhtiöiden pihojen uudistusten määrä vaihtelee ja ne poikkeavat toisistaan. Eniten on uudistettu talon 4 pihaa. Pihalla on runsaasti uudempia istutuksia ja rakenteita, esimerkiksi omenapuita, tuijia, istutusalueita (pensaat, perennat) ja köysiaitoja rajaamassa kulkureittejä. Kulkuväylien risteyskohtia on vahvistettu kululle kestävämmäksi loiventamalla tien käännoiksi kenttäkiveyksellä. Jotain uudistuksia on tehty myös muilla pihilla. Esimerkiksi joitain tomutustelineitä on hiottu/maalattu.

KALUSTEET, VARUSTEET JA RAKENTEET

Korttelissa ei ole huvimajoja. Yhteisellä leikki- ja oleskelualueella, mikä sijaitsee lähellä korttelin lounaisrajaa, on kaksi pihakeinua ja penkkejä. Talon 7 kaakkoispäädyssä on muutama penkki. Yksi penkki korttelissa on kokonaan puuta. Muilla penkeillä on valkoinen metallikehikko puuosien lisäksi. Kahdella asunto-osakeyhtiöllä on omat istuinryhmät. Talon 4 edustalla on uusi, puinen ja valkoiseksi maalattu istuinryhmä ja talon 7 korttelipihalla ruskea hirsistä tehty istuinryhmä.

Korttelipihan oleskelu- ja leikkialueella leikkimökki on uudehko/uudistettu maalamalla. Alueen kiipeilyteline on uudempi kuin muut leikkivälineet. Alkuperäisiä leikkivälineitä ovat liukumäki, suuri hiekkalaatikko, lasten kiikut ja punaiseksi maalatut metalliset keinut. Hiekkalaatikko on muotoiltu pystysuoraan asennetuista puupöleleistä. Leikkialueen vieressä korttelin rajan läheisyydessä on kivituhkalla oleva pelikenttä ja koripallokori. Korttelin suurempi, metalliaidalla rajattu pelikenttä sijaitsee talon 7 pohjoispuolella.

Korttelin lounais- ja luoteisrajat on aidattu puuaidalla. Myös talojen 6 ja 7 tonttirajalla puuaita. Korttelia osittain ympäröivä aita sekä korttelin sisäisellä tonttirajalla oleva aita ovat asemakaavan vastaiset. Jokaisella taloyhtiöllä on oma lipputanko ja jokaisen talon oman parkkialueen yhteydessä on jäte/kierrätyspiste. Yhteisellä oleskelualueella on roskakorit. Korttelin pyörätelineille ei ole katoksia. Valaisimet korttelissa ovat muuten yhtenäiset ja alkuperäiset, mutta talon 5 pihan pylväsvalaisimet ovat erimalliset ja uudemmat kuin muualla pihassa. Pihan oleskelu- ja leikkialueella valaistus on puutteellinen. Kortteliin on asennettu lisävalaistusta.

PINNOITTEET

Korttelissa on pelastustie. Kulkuväyliä on osittain rajattu puulaudoilla. Yhteiselle oleskelualueelle johtaa betonilaattakulkuväyliä kerrostaloilta. Talojen sisäänkäyntejä ja joitain varusteiden ja kalusteiden alustoja on laatoitettu betonilaatalla. Talojen 5 ja 6 pihilla on asfalttiset luiskat, mutta vain talon 5 luiskan yhteydessä on kaide. Talon 5 pihalla on asfalttikulkuväylät erotettu nurmesta laudoilla niin, että nurmi on kulkuväyliä noin 10 cm korkeammalla. Suuria kiviä on talon 6 kulkuväylien vierellä ja kiviä on jätetty myös yhteisen oleskelualueen läheisyyteen.

KASVILLISUUS

Kohteessa on mäntyjä, mutta ne eivät ole niin vallitsevassa asemassa kuin Kaukovainion selännealueella yleensä. Laajoja nurmialueita on korttelissa paljon. Talon 4 pihassa on eniten vaihtelevaa kasvillisuutta. Pihassa on mäntyjen lisäksi muun muassa pylväshaapoja, omenapuita, erilaisia angervoja, hanhikkejä, tuijia, jasmikkeita sekä perennaistutuksia. Muilla tonteilla on kasvivalikoimaa vähemmän, mutta niissäkin on mäntyjen lisäksi esimerkiksi syreenejä, pihlajia, ruusupensaita, angervoja, tuoksuvatukoita, vuorimäntyjä, taikinamarjoja ja perennaistutuksia. Oleskelu- ja leikkialuetta rajaa korttelin lounaisrajalla pihlajakujanne, pohjoispuolella ruusuaidanne kaakkoispuolella paikoitellen tuhkapensaat. Alueen rajaus ei ole yhtenäinen. Talon 7 luoteispuolella on metsäinen alue, jossa kasvaa kuusta, mäntyä ja lehtipuita. Mäntyjä kasvaa tiheämmin pienellä alueella yhteisen oleskelualueen eteläpuolella korttelin rajalla.

PIHAN KUNTO

Jotkut leikkivälineet leikkialueella ovat ruosteessa. Lasten kiihuista toinen on käyttökelvoton ja ja maali on hilseillyt kiihuista pois. Turva-alusta leikkialueella on puutteellinen. Talon 7 pihalla oleva pelikenttä on huonossa kunnossa (aita ruosteessa, maalit käyttökelvottomat). Korttelin alkuperäiset tomutus- ja pyykinkuivaustelineet ovat kuluneita ja ruosteisia, ja joidenkin kuivaustelineiden narut ovat poikki tai puuttuvat. Joidenkin telineiden alustat ovat todella huonossa kunnossa tai ne on poistettu.

Kulkuväylien asfaltti on osin halkeillut. Jotkut kulkuväylät ovat kasvaneet umpeen tai päällyste on poistettu ja tilalla on vain polku, mutta väylien lautarajaukset ovat vielä osin jäljellä. Talon 5 pihan asfalttikulkuväylien lautarajaukset ovat hyvässä kunnossa, mutta asfaltti kasvaa osin nurmea ja heinää. Laatoitukset osassa korttelia ovat epätasaisia ja hoitamattomia.

Kasvillisuus on hyvässä kunnossa joitain poikkeuksia lukuunottamatta. Nurmikko on paikoin sammaloitunut, epätasainen ja kulunut. Puun juuret ovat osin näkyvissä. Nurmelle on muodostunut joitain polkuja. Muutamit pensaat ja puut ovat hoitamattomia. Korttelissa on joitain puita liian lähekkäin. Korttelin metsäisillä alueilla kasvaa puiden vesoja ja taimia. Talon 4 mäntyjä on talonmiehen toimesta merkitty kaadettavaksi, mutta niiden kaatoon ei vielä inventointihetkellä (2.9.2014) ole annettu lupaa.

ARVIOINTI

Korttelissa noin kaksi kolmasosaa kaikesta kasvillisuudesta, pinnoitteista, rakenteista, kalusteista ja varusteista on alkuperäistä. Uudistuksiakin on kortteliin tehty. Korttelilla on maisemallista merkitystä. Kortteli selännealueella suurine mäntyineen ja korkeine kerrostaloineen on komea näky. Kortteli on Kaukovainiolle tyypillinen: korttelissa on suuria mäntyjä laajoilla nurmialueilla. Muu kasvillisuus pehmentää vaikutelmaa. "Kaukovainiomaisuutta" vähentää korttelin osittainen rajaus aidalla sekä korttelin sisällä oleva aita. Korttelin eri taloyhtiöiden tonttien hoitotaso on vaihteleva, mutta kaikki tontit ovat hoidetun oloisia joitain puutteita (esimerkiksi puiden leikkaus) lukuun ottamatta.

Inventoijat: Jenna Ylikauppila ja Nina Turunen (OAMK, maisemasuun. op:t)
Inventointi suoritettu: 2.9.2014

KIOSKI 2.0 -sovellus www.kulttuuriymparisto.fi -sovellusvuokrauspalvelu

kohderaportti

Pohjois-Pohjanmaan liitto

Kaukovainion piha-alueiden inventointi Oamkin KakeTsu-hankkessa

Modernin inventointi - Kaukovainion lähiö

OULU

KAUKOVAINIO

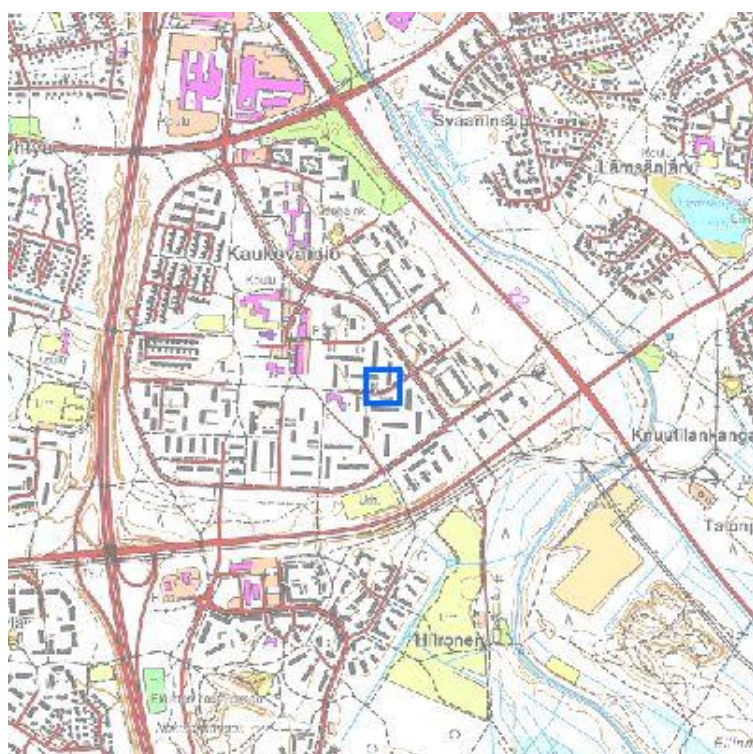
KORTTELIN 39 PIHA-ALUE

As Oy Kananlaulun takapiha (Jenna Ylikauppila 7.10.2014)

As Oy Kotivarpusen uusittu piha (Jenna Ylikauppila 7.10.2014)

pohjakartta © Maanmittauslaitos
lupanro 001/HTA/08

id: 208445
kunta: Oulu
kylä: Kaukovainio
tyyppi: ei määritelty
ajoitus: ei määritelty
luokitus: ei määritelty
arvottaminen: ei määritelty

kohteen sisältämät rakennukset:

kuvaus:

KORTTELIN PIHAN JA SEN YMPÄRISTÖN YLEISKUVAUS

Kortteli sijaitsee osittain selänteiden lakialueella suhteellisen tasaisessa maastossa, joka viettää hieman idästä länteen. Korttelin pohjoispuolella Kanahaukankantien toisella puolella on seitsemänkerroksisia asuintaloja. Lännessä Keskuspuiston takana on Kaukovainion ostoskeskus. Etelässä Varpushaukankantien toisella puolella on palvelukoti Kairos ja kolmikerroksisia asuintaloja. Ympäröivää maisemaa hallitsevat kerrostalojen lisäksi korkeat männyt. Korttelin itäpuolella on Merikotkantie. Pohjoisessa ja etelässä korttelia rajaavat nurmikaistaleet, joilla kasvaa kookkaita puita, lähinnä koivuja.

Korttelissa on viisi asunto-osakeyhtiötä: Varpushaukka, Kotkansiipi, Kananlaulu, Kotivarpuunen ja Haukanpesä. Kerrostalojen sisäpihat (ns. takapihat) ovat suojaisia. Talojen keskellä oleva korttelipiha on puistomainen (paljon lehtipuita, pensaita, perennaistutuksia ja laajoja nurmialueita). Korttelissa on myös paljon mäntyjä. Korttelipiha on suurimmaksi osaksi puoliavointa tilaa. Korttelin sisällä näkyviä rajaavat rakennukset ja lehtipuut. Kerrostalojen, varsinkin talojen 3 ja 4, julkisivupuolen pihat ovat avoimempia kuin sisäpihat, koska korkeaa kasvillisuutta on vähemmän.

AS OY VARPUSHAUKAN JA AS OY KOTIVARPUSEN UUDISTETUT PIHAT

Talon 2, As Oy Varpushaukan, piha on uusittu miltei kokonaan. Pihassa on uudet pyykki- ja tomustelineet sekä pyörätelineet pyöräkatoksineen. Pihan asfaltti on miltei kokonaan uusittu ja pihalla on uusia, vaaleita betonikiveysaluetta. Uusia, talon edustalla olevia istutuksia ovat angervot ja kurjenpolvet. Uusia puita pihalla ovat pilvikirsikat. Suuri osa nurmesta on tehty uudestaan. Pihan länsipuolella on uusi leikkialue ja sitä rajaavat ruusupensaat. Pihan koilliskulmassa on oleskelualue, jossa on parikeinu, puisia istuinryhmiä ja grillikota. Kota ei sovi tyyliltään muihin rakennuksiin, koska se edustaa romanttista ja koristeellista tyyliä, ei korttelin rakennusten modernia tyyliä. Pihan yhdistetty roskakatos ja autotalli eivät sovi muihin rakennuksiin väriyksensä takia. Pihassa on uudet, harmaat pollarivalaisimet ja rakennukseen kiinnitetyt valaisimet.

As Oy Kotivarpuunen (talo 6) piha on miltei kokonaan uusittu. Alkuperäisiä elementtejä ovat pyykinkuivausteline ja sille johtava betonilaatoitus, tomustelineet ja tontin reunoille jätetyt puut. Talon julkisivun puoleiselle pihalle on jätetty muutama mänty. Uusilla pyörätelineillä ei ole katoksia. Pihan asfaltti on osin uusittu. Kulku sisäänkäynneille ja julkisivupihalle rakennettu pieni oleskelualue on laatoitettu punaisella betonikivellä. Oleskelualueella on kaksi puista penkkiä ja punaisesta betonikivestä tehty korotettu istutusalue, jossa kasvaa riippahemepuu ja erilaisia pensaita. Nurmi on rajattu väylistä punaisella betonikivellä. Julkisivupihalle on istutettu angervoja sekä muutama pilvikirsikka ja vuorimänty. Tontin pylväsvalaisimet ovat uusia ja samaa valaisinmallia kuin talon 3 pihan valaisimet. Talojen 6 ja 4 välillä on matala, valkoinen puuaita. Talon länsipuolinen piha on metsäinen ja liittyy suoraan Keskuspuistoon.

AS OY KOTKANSIIVEN, AS OY KANANLAULUN JA AS OY HAUKANPESÄN PIHAT

Talon 1, As Oy Kotkansiiven, pihalla on uudet pyörätelineet ja sinne on istettu puita. Muu kasvillisuus ja rakenteet ovat alkuperäisiä. Talon julkisivun edustalla on angervoistutukset. Pihan tomustelineet ovat keskenään erilaisia. Pihan kaakkoisosassa on parikeinu ja hiekkalaatikko. Talon länsipuolella sijaitsee leikkialue (keinu, hiekkalaatikko, kiipeyteline) ja nurmella oleva lentopallokenttä sekä pyykinkuivausteline. Pihan pylväsvalaisimet ovat vanhat ja erilaiset verrattuna muiden taloyhtiöiden valaisimiin.

As Oy Kananlaulun, talon 3, piha on suurelta osin alkuperäisessä kunnossa. Pihassa on uudet tomustelineet (alkuperäiset ovat autotallien takana). Pihan asfaltti on uusittu. Pihassa on uudet pylväsvalaisimet. Pihalla käytettyä pylväsvalaisinmallia on käytetty paljon muiden Kaukovainion pihojen valaisussa. Pihan luoteiskulmassa on sepelikäytävä. Pihan parkkipaikkojen välissä oleva aukealla nurmialueella on pihakeinu ja lipputanko. Sisäpihalla on laaja, suorakulmainen nurmella oleva kasvillisuudesta vapaa alue.

Talon 4, As Oy Haukanpesän, pihaan ei ole juuri tehty uudistuksia. Asfaltti on paikoin uusittu. Pihassa on uudet pyörätelineet. Pihalla on rakennusten seinävalaisimien lisäksi vanhat pylväsvalaisimet. Julkisivupihan pylväsvalaisimet ovat eri mallia kuin sisäpihalla. Julkisivupihan lounaiskulmassa on nurmialue, jolla kasvaa mäntyjä. Mäntjen lomassa sijaitsevat pyykinkuivaustelineet ja oleskelualue, mikä koostuu puisista istuinryhmästä ja parkeinusta. Puita on alueelta harvennettu runsaasti, mutta kannot on jätetty maahan. Muuten julkisivupuolen kasvillisuus koostuu pensaista ja perennoista. Pihalla on muutamia penkkejä.

VARUSTEET, RAKENTEET JA KASVILLISUUS

Pihojen pyykinkuivaustelineet ovat keskenään erinmallisia ja -värisiä. Tomustelineiden väri ja malli vaihtelevat siirryttäessä pihasta toiseen. Taloilla on kierrätys/jätepisteet ja osaa rajaa puinen aita (talon 6 aita on vanha ja likainen). Korttelissa on pelastustiet.

Korttelin kasvillisuus on hyvin vaihtelevaa. Jokaisella pihalla on suuria mäntyjä ja pihlajia. Suuri osa korttelista on nurmea. Pensaita korttelissa on jonkin verran, eniten angervoa. Perennoja on jokaisessa pihassa. Miltei alkuperäisissä pihossa (talot 1, 3 ja 4) pensaat ja perennat sijaitsevat osin sekavasti. Korttelin puut ja pensaat rajaavat osittain talojen pihvoja toisistaan. Korttelissa on pihlajakujanteita. Talon

3 ja 6 väliseen kujanteeseen on tehty täydennystä muilla kasvilajeilla.

KORTTELIN PIHAN KUNTO

Talon 4 pihan uusimaton asfaltti on osin huonossa kunnossa. Mäntyjen juuret ovat rikkoneet talon 4 pihan lounaiskulmassa olevan asfalttisen kulkureitin, joten kulku reitillä ei ole esteetöntä. Talon 3 pihan sepelikäytävä on hoitamaton. Talojen 1 ja 3 pihojen pyykinkuivaustelineiden alla oleva laatoitus on hoitamaton ja nurmettunut ja talojen 4 ja 6 pihojen pyykinkuivaustelineiden alla ei ole laatoituksia tai ne ovat peittyneet nurmen alle. Talon 1 pihan leikkialueella ei ole turva-alustoja.

Korttelissa on keskenään liian lähellä ja liian lähellä pinnoitteita kasvavia puita. Puiden juurilla kasvaa juurivesoja ja puiden taimia. Korttelin alkuperäinen pensas- ja perennakasvillisuus on osin levinnyt. Kuivatus on osalla pihosta puutteellinen. Korttelin nurmikko on osin sammaloitunut, siinä on paljaita kohtia ja puiden juuret ovat osittain näkyvissä. Nurmikossa on joitain polkuja. Talon 1 pihan angervoistutuksissa on aukkoja, joista kasveja puuttuu.

ARVIOINTI

Kahden asunto-osakeyhtiön pihat on uusittu ja kolme muuta pihaa ovat miltei alkuperäisessä kunnossa. Kortteli on hieman sekava, koska uudistamattomissa taloyhtiöiden pihossa kasvillisuus on aikoinaan sijoitettu sekavasti, ja koska uusittujen pihojen uudistukset ovat erilaisia verrattuna korttelin olemassa olevaan kasvillisuuteen, rakenteisiin ja varusteisiin. Korttelilla on kaukovainiomaisia, moderneja piirteitä: paljon vanhoja mäntyjä ja laajoja nurmialueita. Korttelista on rajaton siirtyminen Keskuspuistoon, ja tontit ovat rajattomia lukuun ottamatta yhtä aitaa. Korttelin piha-alueen hoidon taso vaihtelee asunto-osakeyhtiöittäin.

Inventoijat: Nina Turunen ja Jenna Ylikauppila (OAMK, maisemasuun.op:t)
Inventointi suoritettu: 7.10.2014

KIOSKI 2.0 -sovellus www.kulttuuriymparisto.fi -sovellusvuokrauspalvelu

kohderaportti

Pohjois-Pohjanmaan liitto

Kaukovainion piha-alueiden inventointi Oamkin KakeTsu-hankkessa

Modernin inventointi - Kaukovainion lähiö

OULU

KAUKOVAINIO

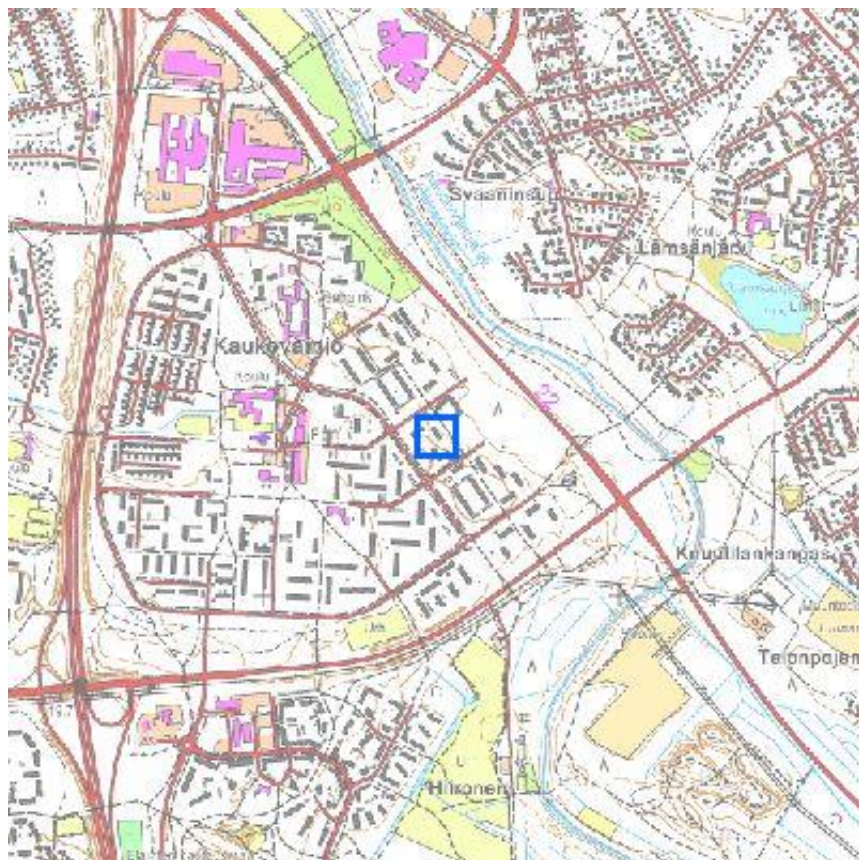
KORTTELIN 55 (AS OY HIIROSHARJU, AS OY NUOLIHARJU JA AS OY KOTKANPOLKU) PIHA-ALUE

Talon 2 luoteispuoli (Nina Turunen 7.10.2014)

Korttelin sisäpihaa (Nina Turunen 7.10.2014)

pohjakartta © Maanmittauslaitos
lupapro 001/HTA/08

id: 208446

kunta: Oulu

kylä:	Kaukovainio
tyyppi:	ei määritelty
ajoitus:	ei määritelty
luokitus:	ei määritelty
arvottaminen:	ei määritelty

kohteen sisältämät rakennukset:

Kohteeseen ei ole liitetty rakennuksia.

kuvaus:

KORTTELIPIHAN JA SEN YMPÄRISTÖN YLEISKUVAUS

Korttelin kerrostalot sijaitsevat Kaukovainion mäntyvaltaisella selännealueella. Selännealueen korkein kohta kulkee luode – kaakkosuuntaisesti korttelin sisäpihalta aina Ampuhaukantielle asti. Selänteen vuoksi korttelissa maa viettää loivasti pohjoiseen ja koilliseen päin.

Korttelia ympäröivät valkoiset kolmikerroksiset kerrostalot sekä seitsemänkerroksinen, värikäs kerrostalo. Korttelia rajaa koillispuolella Piekananpolku ja Kainuunpuisto. Korttelin luonaispuolella on kapea suojametsävyöhyke Merikotkanpuisto, jonka takana on Merikotkantie. Korttelin kaakkoispuolta rajaa Nuolihaukantie ja luoteispuolta Tuulihaukantie.

Korttelipihan kaukovainiomaisuudesta kertovat mäntyvaltaisuus, aidattomuus, pensasryhmät ja laajat nurmialueet. Korttelin nurmialueet ovat rakentamattomia ja osin avointa tilaa (ei kasvillisuutta). Näkymät korttelissa ovat puoliavoimia. Korkeat asuinrakennukset rajaavat korttelipihan näkymiä kolmelta eri suunnalta. Lehtipuut ja pensaat rajaavat näkymiä jonkin verran. Käytäväalueet ja parkkipaikat ovat avoimia alueita, joissa muodostuu pitkiä, linjamaisia näkymiä.

PIHAN UUDISTUKSET

Talon 3 koillispuolista pihaa on uudistettu valaisinten, laatoitusten, asfaltin ja istutusten osalta. Pihan valaisinmallia on yleisesti käytetty muualla Kaukovainiolla. Laatoitukset ovat harmaata betonilaattaa, joka on yhtenäinen muun korttelin kiveysalueiden kanssa. Asfalttia on uusittu osittain. Uudet reunakivet rajaavat osittain asfalttia ja nurmikkoa. Reunakiveä ei ole muualla korttelissa. Uusi roskakatos on yhtenäinen talon rakennustyyliin kanssa (samat värit, osin samat materiaalit). Talon 3 koillispuolella on uudet istutusalueet ja joitain uusia istutuksia.

Muualle kortteliin ei ole juuri tehty uudistuksia. Talon 1 pihalle rakennettu uusi pyöräkatos poikkeaa rakennustyylistään ja väriältään korttelin muista rakennuksista. Pyöräkatos on väriältään siniharmaa ja muotokieli on erilainen verrattuna muihin rakennuksiin. Korttelipihan yhteiselle leikkialueelle on uusittu liukumäki.

KALUSTEET, VARUSTEET JA RAKENTEET

Huvimajoja tai grillauspaikkaa ei korttelipihalla ole. Korttelin leikkialue on suojaisessa paikassa rakennusten muodostamalla sisäpihalla. Osa leikkivälineistä on siirretty korttelissa inventointihetkellä olleen työmaan vuoksi. Leikkialueen välineet ovat alkuperäisiä. Yhdestä keinusta puuttuu kokonaan istuimet. Muita välineitä ovat kaksi keinua, liukumäki ja hiekkalaatikko. Kolme keinua ovat kaikki erivärisiä (punainen, sininen ja keltainen), koska ne sijaitsevat eri tonteilla ja ovat siis tonttien rakennusten kontrastivärien mukaisia. Pihalla on myös pihakeinu. Penkkejä on vain talon 1 pihalla. Ne ovat keltaisia (talon kontrastivärien mukaisesti), metallirunkoisia ja niiden istuin- sekä selkäosat ovat puisia. Niiden malli kuitenkin vaihtelee.

Korttelin pyykinkuivaus- ja tomutustelineet ovat alkuperäisiä ja niissä toistuu rakennusten kontrastivärit. Pyörätelineet ovat osittain alkuperäisiä. Jokaisen taloyhtiön pihassa on oma lipputanko. Talojen 1 ja 2 tontteilla on todella vähän valaistusta ja valaisimet ovat vanhoja. Talon 3 pihan uusi valaistus on riittävä. Korttelissa tonttien aitaaminen on kielletty (Asemakaava 541. Asemakaavoitus. Oulun kaupunki). Korttelissa ei ole asemakaavan vastaisia aitoja.

PINNOITTEET

Korttelin kulkuväylät ja parkkialueet ovat asfalttia. Asfalttia on osittain uusittu. Kuivaustelineiden alustat on laatoitettu harmailta betonilaatoilla. Betonilaattaa on myös sisäänkäyntien yhteydessä ja sillä on

rajattu asfaltin reunaa esimerkiksi talon 2 etuovilla. Kerrostalojen ympärillä lähellä seiniä on joitain betonilaattakäytäviä. Käytävät ovat osin paikoissa, joissa kulku on osittain estynyt kasvillisuuden takia.

KASVILLISUUS

Korttelissa valtalajeja puiden osalta ovat mänty ja pihlaja. Männyt ovat vanhoja ja kookkaita. Pensaita korttelissa on runsaasti ja useimmat niistä on istutettu aidanteiksi. Korttelin pensaita ovat tuoksuvatukat, taikinamarjat, ruusut, pensashanhikit, aroniat, angervot, vuorimännyt ja syreenit. Korttelissa on puilla ja pensailla rajattu muun muassa leikkipaikan ja kulkuväylien välisiä rajoja. Korttelissa on myös perennoja. Korttelipihan päällystämättömät alueet ovat nurmella.

PIHAN KUNTO

Asfaltti on halkeillut kulkuväylien lähellä kasvavien puiden takia. Laatoituksissa näkyy hoidon puute. Se ilmenee sammaloitumisena ja rikkakasvien kasvuna laattojen päällä ja saumakohtissa. Leikkivälineet ovat huonossa kunnossa ja turva-alustat ovat osin puutteelliset. Pyykin kuivaus- ja tomutustelineissä on ruostetta, kulumisen jälkiä tai maali on halkeillut. Telineiden väri on haalistunut, eikä ole enää samaa sävyä rakennusten kontrastivärien kanssa. Kaikissa lipputangoissa on hieman ruostetta ja likaa.

Nurmikko on osittain sammaloitunut, epätasainen ja siinä on polkuja. Nurmialueille on jätetty puiden kantoja, mikä haittaa kunnossapitoa. Korttelin puusto ja pensaat kaipaavat hoitoleikkausta ja osin uusimista.

ARVIOINTI

Korttelipiha on säilyttänyt suurelta osin alkuperäisyytensä (talon 3 piha on vähiten alkuperäinen). Varusteet, kalusteet ja pinnoitteet ovat suurelta osin alkuperäisiä. Selännealueen mäntyvaltainen puusto on tyypillinen ja maisemallisesti merkittävä elementti pihalla. Korttelipiha on säilyttänyt alueelle tyypillisen mäntyvaltaisen yleisilmeen siitä huolimatta, että alueella kasvaa myös paljon pihlajaa ja lehtipensaita. Korttelin moderneja piirteitä ovat kasvillisuus (laajat nurmialueet, männyt ja pensasryhmät) ja metsäalueiden luonteva yhdistyminen korttelipihaan (ei aitoja). Nurmialueet korttelissa ovat avoimia ja luovat puistomaista vaikutelmaa kortteliin.

Inventoijat: Nina Turunen ja Jenna Ylikauppila (OAMK, maisemasuun. op:t)
Inventointi suoritettu: 7.10.2014

kohderaportti

Pohjois-Pohjanmaan liitto

Kaukovainion piha-alueiden inventointi Oamkin KakeTsu-hankkessa

Modernin inventointi - Kaukovainion lähiö

OULU

KAUKOVAINIO

KORTTELIN 60 (AS OY METSÄLINNA, AS OY VIHHERKANGAS JA AMPUHAUKANTIE 10) PIHA-ALUE

Korttelin metsäinen sisäpiha (Jenna Ylikauppila 4.9.2014)

Talon 8 tien puoleista pihaa (Jenna Ylikauppila 4.9.2014)

0 500 m

pohjakartta © Maanmittauslaitos
lupapro 001/HTA/08

id: 208447

kunta: Oulu

kylä:	Kaukovainio
tyyppi:	ei määritelty
ajoitus:	ei määritelty
luokitus:	ei määritelty
arvottaminen:	ei määritelty

kohteen sisältämät rakennukset:

Kohteeseen ei ole liitetty rakennuksia.

kuvaus:

KORTTELIPIHAN JA SEN YMPÄRISTÖN YLEISKUVAUS

Korttelia rajaa lounaassa Ampuhaukantie ja lännessä kevyenliikenteenväylä Piekananpolku. Ampuhaukantien toisella puolella ja korttelin lounaispuolella on korkeita kerrostaloja. Muuten korttelia ympäröi mäntyvaltainen Kainuunpuisto. Korttelipiha sijaitsee selännealueella ja viettää loivasti itään.

Kortteli sijaitsee selännealueella. Sitä ympäröivän metsän, korkeiden talojen ja todella metsäisen ympäristön takia sisäpiha on varjoisa. Korttelin sisäpihalla kasvaa kookkaita, vanhoja mäntyjä, jotka ovat maisemallisesti arvokkaita. Korttelin useat pensasistutukset ja lehtipuut luovat puistomaista yleisilmettä kortteliin.

Korttelipihan näkymät ovat puolisuuljettuja, mikä johtuu rakennusten sijoittelusta (rajaavat pihaa kolmelta eri suunnalta) ja ympäröivistä metsäalueista. Sisäpihalla ei ole merkittäviä näkymiä ja näkymämatkat ovat lyhyitä metsittyneen pihan takia. Vaikka pihan valtalajina on mänty, kortteli erottuu tyyppillisestä mäntyisestä pihasta erilaisten istutettujen puiden ja pensaiden takia.

KALUSTEET, VARUSTEET JA RAKENTEET

Korttelipihalla on kaksi leikkialuetta, toinen on talon 6 koillispuolella ja toinen keskellä korttelipihaa. Korttelin leikkivälineet ovat alkuperäisiä. Liukumäki ei ole alkuperäinen. Puiset leikkivälineet ovat lahonneita ja niiden metallisissa osissa on ruostetta.

Penkit korttelialueella ovat erilaisia, pihalla on sekä puisia että puisia metallirunkoisia penkkejä. Talon 6 koillispuolella oleva parikeinu on uudehko. Talon 10 kaakkoispuolella on grillauspaikka, mikä on suhteellisen hyvässä kunnossa. Sen kahdella reunalla on puinen ritiläseinä ja siinä kasvava köynnös, jotka antavat näkösuojaa grillausalueelle. Alueella on puinen, massiivinen pöytäryhmä, luonnonkivistä muurattu grilli ja muutamia pensasistutuksia. Grillausalueelta puuttuu pinnoite ja kalusteet ovat nurmikolla.

Pyykinkuivaus-, pyörä- ja tomutustelineet ovat korttelissa alkuperäisiä. Pyörätelineet ovat sisäänkäyntien läheisyydessä ja niillä ei ole katoksia. Korttelipihalla on uudet roskakatokset. Korttelissa on vanhat yhtenäiset pylväsvalaisimet, joita on vähän. Parkkialueiden valaistus poikkeaa korttelipihan valaistuksesta.

Korttelissa tonttien aitaaminen on kielletty (Asemakaava 673. Asemakaavoitus. Oulun kaupunki). Asemakaavan vastaisia aitoja on talojen 6 ja 8 tonttien rajalla (ruskea puuaita sekä keltainen metalliaita). Myös korttelia osittain rajaava ruskea puuaita on asemakaavan vastainen. Korttelin muita aitoja ovat korttelipihan metsittyneessä osassa olevat puiset aidan pätkät ja talon 10 tontin istutuksia rajaavat aidat.

PINNOITTEET

Korttelissa on asfalttiset kulkuväylät ja pelastustiet. Kulkuväylät ympäröivät osittain asuinrakennuksia. Korttelipihan läpi ei kulje asfalttisia kulkuväyliä. Korttelipihalla on betonilaattakiveyksiä. Kiveyksiä on esimerkiksi tomutus- ja pyykinkuivaustelineiden alla. Korttelin sisäpihalla on puulautoilla rajattu polkuja, jotka ovat metsittyneellä pihalla huomaamattomat.

KASVILLISUUS

Korttelissa on runsaasti mäntyjä, mutta myös koivuja ja pihlajia. Isotuomipihlaja- sekä orapihlaja-aidanteet ympäröivät talojen 6 ja 8 parkkialueita. Talon 6 lounaispuolella oleva isotuomipihlaja-aita rajaa korttelia ja antaa suojaa kevyenliikenteenväylältä. Muita pihapiirissä olevia kasveja ovat erilaiset angervot, marjapensaat, ruusut, hernepensaat, tuhkapensaat, syreenit, terijoensalavat, tuoksuvatukat ja

kuusamat. Pihassa on myös perennoja. Korttelin alkuperäistä kasvillisuutta on suuri osa puista ja pensaista. Korttelin piha-aluetta peittää nurmi.

PIHAN KUNTO

Korttelipiha on osin metsittynyt. Korttelin puut ja pensaat ovat osittain huonossa kunnossa, levinneitä ja kasvavat liian lähekkäin. Pihalla on myös kuollutta kasvillisuutta. Nurmikko on paikoin sammaloitunut. Pihalla on paljon puiden ja pensaiden tuottamaa roskaa, kuten kariketta ja lehtiä. Laatoitukset ovat hoitamattomia ja osittain umpeenkasvaneita. Taloa 10 ympäröi hämän vaivaama hernepensasaidanne. Nurmikossa on joitain polkuja.

Pyykinkuivaus-, tomutus- ja pyörätelineet ovat osin kuluneita ja ruosteessa. Talon 10 pihan tomutustelineet ja istutuksia rajaavat aidat ovat osin todella huonossa kunnossa. Korttelipihan lipputangot ovat likaisia ja ruosteessa. Sadevesienohjauksessa on ongelmia erityisesti talon 10 tontilla: vesi valuu suoraan vesikouruista seinälle ja asfaltille.

Korttelin asfalttipinnat ovat osin huonossa kunnossa ja halkeilleet puiden juurien vuoksi. Kiveykset ovat koko korttelipihassa huonossa kunnossa. Ne ovat likaiset, sammaloituneet ja painuneet sekä rikkakasvien peitossa. Korttelipihan polkuja rajaavat laudat ovat painuneet niin, ettei niitä juuri huomaa. Itse polutkin ovat kasvaneet umpeen.

ARVIOINTI

Korttelipiha on säilyttänyt alkuperäisen ilmeensä. Kaukovainiolle tyypillisiä piirteitä pihalla ovat kookkaat männyt ja luonnonläheisyys. Korttelin luonnonläheinen yleisilme yhdistää pihan läheisiin metsäalueisiin. Metsittynyt pihan osa voitaisiin raivata. Kasvillisuus tarvitsee hoitoleikkausta puiden ja pensaiden osalta. Pihan tonttirajoilla olevat aidat eivät noudata Kaukovainiolla toteutuvaa ideaa pihojen rajaamattomuudesta. Pihalta on kuitenkin osin luonteva kulku ympäröiville alueille. Kulkuväylien sijoittelu korttelissa on hyvä, mikä tekee pihalla liikkumisen helpoksi.

Inventoijat: Jenna Ylikauppila ja Nina Turunen (OAMK, maisemasuun. op:t)
Inventointi suoritettu: 4.9.2014

kohderaportti
Pohjois-Pohjanmaan liitto
Kaukovainion piha-alueiden inventointi Oamkin KakeTsu-hankkessa
Modernin inventointi - Kaukovainion lähiö

OULU
KAUKOVAINIO
KORTTELIN 62 PIHA-ALUE

Asemakaavan vastainen aita (Jenna Ylikauppila
15.9.2014)

Korttelin 62 sisäpiha (Jenna Ylikauppila 15.9.2014)

pohjakartta © Maanmittauslaitos
lupanro 001/HTA/08

id: 208448
kunta: Oulu
kylä: Kaukovainio

tyyppi:	ei määritelty
ajoitus:	ei määritelty
luokitus:	ei määritelty
arvottaminen:	ei määritelty

kohteen sisältämät rakennukset:

Kohteeseen ei ole liitetty rakennuksia.

kuvaus:

KORTTELIN PIHAN JA SEN YMPÄRISTÖN YLEISKUVAUS

Kiint.Oy Mustikkakangas, As Oy Mäntypirtti, Haukansulka 1 ja 2 (Sivakan vuokratalot) ja As Oy Haukanpolku

Korttelin koillispuolella on kapea kaistale Merikotkanpuistoa ja kaakkoispuolella Ylimaanpuisto. Koillisessa ja lounaassa korttelia rajaa kevyenliikenteenväylät ja luoteessa Maakotkantie. Kaakossa metsävyöhykkeen (Ylimaanpuisto) takana on Poikkimaantie. Korttelipihan lounais- ja koillisosassa on laajat parkkialueet. Korttelin luoteispuolella on kolmikerroksisia punatiiliverhoiltuja taloja ja koillispuolella metsävyöhykkeen takana seitsenkerroksisia taloja.

Maasto on korttelipihalla miltei tasaista, vaikka kortteli sijaitseekin osittain selänteen lakialueella. Kerrostalot muodostavat kortteliin useita sisäpiha-alueita. Yleisvaikutelma korttelipihassa on vihreä ja useat erilaiset perennat, pensaat ja puut tekevät pihasta lajirikkaan. Korttelipihan viihtyisyyteen on panostettu uudistamalla korttelia osittain.

Asuinkerrostalojen ja Maakotkantien väliin jää vain kapea kaistale nurmea, jolla kasvaa puita harvakseltaan. Kun taas korttelipihan kaakkoisosassa oleva metsäinen alue estää hyvin näkymät takana olevalle vilkasliikenteiselle Poikkimaantielle ja toimii myös melusuojana. Korttelin piha-alueiden kasvillisuus on suurimmilta osin matalaa verrattuna muihin inventoituihin Kaukovainion mäntyvaltaisiin kerrostalokortteleihin. Kerrostalot rajaavat korttelin puoliavoimia sisäpihoja, joissa näkymämatkat ovat lyhyitä. Sisäpihoja rajaavat myös aidat, puut ja pensasryhmät.

PIHAN UUDISTUKSET

Talojen 20 (As Oy Mäntypirtti) tontti on suurelta osin uudistettu. Talojen 20 pihalla on uusittu laatoituksia, pyörä- ja tomutustelineet sekä roskakatos. Pihalla on uusia istutuksia. Talojen välinen leikkialue (sijaitsee osittain talon 18, Kiint. Oy Mustikkakangas, tontilla) on osin uusittu leikkivälineiden osalta. Talojen 20 välinen oleskelualue on uusittu laatoitusten, istutusten ja puutarhakalusteiden osalta (oleskelualue voi olla myös täysin uusi, ei uusittu). Talojen 20 väliselle sisäpihalle on pihan rakennusaikaa myöhemmin tehty kivituhkapolku, joka on rajattu nurmesta betonikivillä.

Haukansulka 2:ssa sijaitsevan päiväkodin piha on uusittu muun muassa kalusteiden ja rakenteiden osalta. Haukansulan (talot 14) tontille on uusittu muun muassa pyörätelineet ja pyykki- ja tomutustelineet. Tontilla on uudemmat pyöräkatokset.

Korttelin parkkialueiden lämmitystolpat on osittain uusittu. Pylväsvalaisimet on uusittu ja ne ovat yhtenäiset. Valaisinmalli on Kaukovainiolla yleisesti käytetty. Asfalttia on paikoitellen uusittu koko korttelissa.

KALUSTEET, VARUSTEET JA RAKENTEET

Korttelipihan alkuperäisiä elementtejä ovat talon 18 pihalla oleva varasto ja osa korttelin kasvillisuudesta (esimerkiksi männyt), pinnoitteista sekä tomutus- ja pyykinkuivaustelineistä. Pyörätelineet ovat suurelta osin alkuperäisiä. Korttelissa on useita penkkejä, joiden ulkonäkö vaihtelee. Penkit ovat vanhoja, osittain alkuperäisiä, puisia tai puu- ja metallirunkoisia. Korttelipihalla on useita pihakeinuja.

Oleskelualueita on talojen 20 välissä, talojen 20 ja 14 tonttien raja-alueella sekä korttelin lounaiskulmassa. Talojen 20 ja 14 välinen oleskelualue sijaitsee suojaisella ja syrjäisellä paikalla (koostuu sattumanvaraisesti sijoitelluista penkistä ja pihakeinusta). Korttelin lounaiskulman oleskelualueella, Haukansulan tontilla, on avoseinäinen, puinen huvimaja, puiset pihakeinu ja istuinryhmä. Korttelin raja on sen lounaiskulmassa huomaamaton, ja oleskelualue onkin levittäytynyt korttelin ulkopuolelle metsään (metsään on viety penkkejä, tomutusteline ja muuta sekalaista tavaraa). Talojen 20 välisellä sisäpihalla on leikkialue. Toinen leikkialue on korttelin lounaisosassa oleskelualueen yhteydessä.

Korttelin sisäisille tonttirajoille on aitaaminen kielletty (Asemakaava 673. Asemakaavoitus. Oulun kaupunki). Korttelissa on tonttien rajoilla ruskeaa, matalaa aitaa, joka on asemakaavan vastainen. Korttelia osittain rajaava ruskea puuaita ei ole asemakaavan vastainen. Päiväkodin pihaa ympäröivä korkea, valkoinen aita ei ole asemakaavan vastainen. Haukansulan pihan pyykinkuivaustelineitä rajaavat korkeat aidat. Joitain korttelin istutuksia rajaa matala, puinen aita.

PINNOITTEET

Pelastustiet ja kävelytiet korttelissa ovat suurimmaksi osaksi asfalttia. Kiveyksiä korttelissa on muun muassa talojen 20 välisellä oleskelualueella sekä muualla korttelissa tomutus- ja pyykkilinjoiden alla. Kivituhkapinnoitteita on talojen 20 välisellä sisäpihalla.

KASVILLISUUS

Korttelin pääpuulajeja ovat pihlajat ja männyt. Piha on kuitenkin lehtipuu- ja lehtipensasvaltainen ja männyt eivät ole pihalla niin huomattavassa asemassa. Talon 16 (As Oy Haukanpolku) luoteispuoleisella pihalla on pieni ja tiheä männikkö. Korttelissa on myös esimerkiksi sembramäntyjä, vaahteraa, kuusia ja kirsikkapuita. Pihalla on runsaasti pensaita. Pihan kaakkoispuolella on vähän pensaita ja puita (talo 16 As Oy Haukanpolku). Korttelin pensaita ovat muun muassa pensashanhikit, kurturuusut, syreenit, tattaret, tuoksuvatukat, erilaiset angervot ja orapihlajat. Talon 16 lounaispuolella on muutamia marjapensaita. Korttelissa on myös perennapenkkejä. Korttelin pihaa peittää nurmi.

PIHAN KUNTO

Korttelin tontteja rajaava aita on huonossa kunnossa. Aidassa on irronneita lautoja ja maali on paikoin haalistunut. Sadevesien ohjailu on korttelissa puutteellinen. Leikkialueiden turva-alustat ovat kuluneita. Pyykinkuivaus-, tomutus- ja pyörätelineet ovat osittain huonossa kunnossa. Pihan lipputangot ovat osin ruosteessa. Joitain pylväsvalaisimia on rikki ja kallellaan. Asfaltin kunto korttelissa on suurelta osin hyvä. Korttelin kiveysalueet ovat osittain huonossa kunnossa, sammaloituneita ja likaisia. Nurmi on levinnyt kivituhkapoluille.

Korttelin kaksi vanhaa oleskelualueita ovat kuluneita, syrjään sijoitettuja ja aikansa eläneitä. Nämä oleskelualueet ovat hoitamattomia ja osin sattumanvaraisesti syntyneet. Kasvillisuus on osin levinnyt näille oleskelualueille.

Puut ovat osin huonossa kunnossa ja pensaat ovat osin levinneet. Haukansulka 1:n koillispuolella kasvavat puut ovat liian lähellä talon seinää. Nurmi on pääosin hyvässä kunnossa. Korttelissa on kuollutta kasvillisuutta ja osin paljon rikkakasvillisuutta. Haukansulan parkkialueen (sij. korttelin lounaisosassa) viereinen viherkaista on rikkakasvien valtaama. Kasvillisuus on levinnyt Haukansulan pyykinkuivausalueille.

ARVIOINTI

Korttelipiha on säilyttänyt osittain alkuperäisyytensä. Metsälähiön moderneja piirteitä ovat korttelin männyt sekä pensasistutukset. Korttelipiha poikkeaa Kaukovainiolle tyypillisistä mäntyvaltaisista ja metsäisistä kerrostalokorttelipihoista, koska suuria mäntyjä on korttelissa vähemmän kuin useissa muissa Kaukovainion kerrostalokorttelipihoissa.

Kaukovainiolla tavoiteltu idea luontevasta siirtymisestä pihalta toiselle ei toteudu tonttien välisten, asemakaavan vastaisten, aitojen takia. Korttelipihan ulkonäkö vaihtelee siirryttäessä tontilta toiselle, eli piha-alue ei ole yhtenäinen (muun muassa kalusteiden, varusteiden, kasvillisuuden ja rakenteiden osalta pihalla on paljon vaihtelua). Osa korttelin kerrostalojen sisäänkäynneistä on hyvin pelkistettyjä, kun taas osalle on tuotu viihtyvyyttä lisääviä elementtejä, esimerkiksi kesäkukkaistutuksia.

Inventoijat: Jenna Ylikauppila ja Nina Turunen (OAMK, maisemasuun. op:t)
Inventointi suoritettu: 15.9.2014

kohderaportti

Pohjois-Pohjanmaan liitto

Kaukovainion piha-alueiden inventointi Oamkin KakeTsu-hankkessa

Modernin inventointi - Kaukovainion lähiö

OULU

KAUKOVAINIO

OMAKOTITALOALUEEN VIHERYMPÄRISTÖ

(Jenna Ylikauppila 18.9.2014)

Hopeatie (Jenna Ylikauppila 18.9.2014)

pohjakartta © Maanmittauslaitos
lupanro 001/HTA/08

id: 208438
kunta: Oulu
kylä: Kaukovainio

tyyppi:	ei määritelty
ajointus:	ei määritelty
luokitus:	ei määritelty
arvottaminen:	ei määritelty

kohteen sisältämät rakennukset:

Kohteeseen ei ole liitetty rakennuksia.

kuvaus:

OMAKOTITALOALUEEN JA SEN YMPÄRISTÖN YLEISKUVAUS

Kaukovainion omakotitalot sijaitsevat kaupunginosan luoteisosassa tasaisella maalla entisellä peltoalueella. Omakotitaloalueeseen kuuluvat korttelit 12-23. Alueen pohjoispuolella on matalia rivitaloja, idässä Keskuspuisto ja sen takana Kaukovainion koulu sekä ostoskeskus. Etelässä Keskuspuiston takana on kaksikerroksisia ja muutamia korkeampia asuintaloja. Alueen keskellä länsi-itä -suuntaisesti ja alueen itäpuolella on kevyenliikenteenväylät ja lännessä suojapuustokaistaleiden takana Maakotkantie. Alueen ympärillä on vaihtelevasti lehti- ja havupuita. Keskuspuisto on mäntyvaltaista varsinkin pientaloalueen itäpuolella. Pientaloalueen leikkaavalla vihervyöhykkeellä (jolla on kevyenliikenteenväylä) kasvaa nurmialueilla suuria koivuja.

Pientaloalue on matalasti toteutettu, viihtyisä ja yksityinen. Melkein kaikki alueen omakotitalojen pihat on rajattu. Alueella on vain muutamia suuria ja korkeita puita, muuten kasvillisuus on matalaa. Näkymälinjat alueella ovatkin tämän vuoksi pitkiä. Hallitsevia näkymiä ovat suorat katunäkymät.

KASVILLISUUS, RAKENTEET JA PINNOITTEET

Kasvillisuus omakotitaloalueella on runsaslajinen. Pihoilla on kaikenkokoisia puita, pensaita sekä monipuolisia perennaistutuksia. Pensasaidoissa on käytetty eniten orapihlajaa. Muita kasveja pensasaitana ovat tuomipihlaja, pihlaja, hernepensas, syreeni ja kuusi. Pihojen puita ovat muun muassa pihlajat, sembra-männyt, koivut, syreenit, omenapuut, tuijat, erilaiset kuuset sekä pylväshaavat. Pihoilla on myös paljon erilaisia pensaita ja perennoja. Omakotialueella on paljon alkuperäistä kasvillisuutta, mutta yksityispihoille on istutettu paljon uutta kasvillisuutta vuosikymmenten varrella. Yksityispihoja tarkasteltiin yleisesti kauempaa (kauas näkyvät puut ja pensaat, aidat ja niiden materiaali, joiltakin pihoilta tielle näkyvät perennat), tarkempaa inventointia ei tehty. Katualueilla kasvaa enimmäkseen suuria koivuja ja uusina istutuksina Hopeatien varressa pilvikirsikkaa, jotka on osittain istutettu liian lähelle toisiaan. Hopeatien varrella ei ole muita puita. Katualueen viherkaistat ovat nurmikkoa, joka on hyväkuntoinen. Pientaloalueen puusto on osin vanhaa.

Omakotitaloalueella ei ole yhteisiä oleskelu- ja leikkialueita. Alueen ajotiet sekä kevyenliikenteenväylät ovat hyvässä kunnossa ja katuvalaistus on yhtenäinen. Niillä pihoilla, joissa asuintilat aukeavat myös sisääntulopihoille, on ollut aina kasvillisuusaidat, ja joillain pihoilla puuaidat (Oulun rakennussuojelutyöryhmä, Kaukovainio – Metsälähiön moderni rakennusperintö, Rakennuskannan ja viheralueiden inventointi 2010-2011, sivu 38). Aidoista pensasaitaa on pihojen rajoilla eniten. Joitain pihoja rajaa valkoiseksi maalatut, korkeahkot puuaidat sekä harmaaksi maalatut puuaidat.

ARVIOINTI

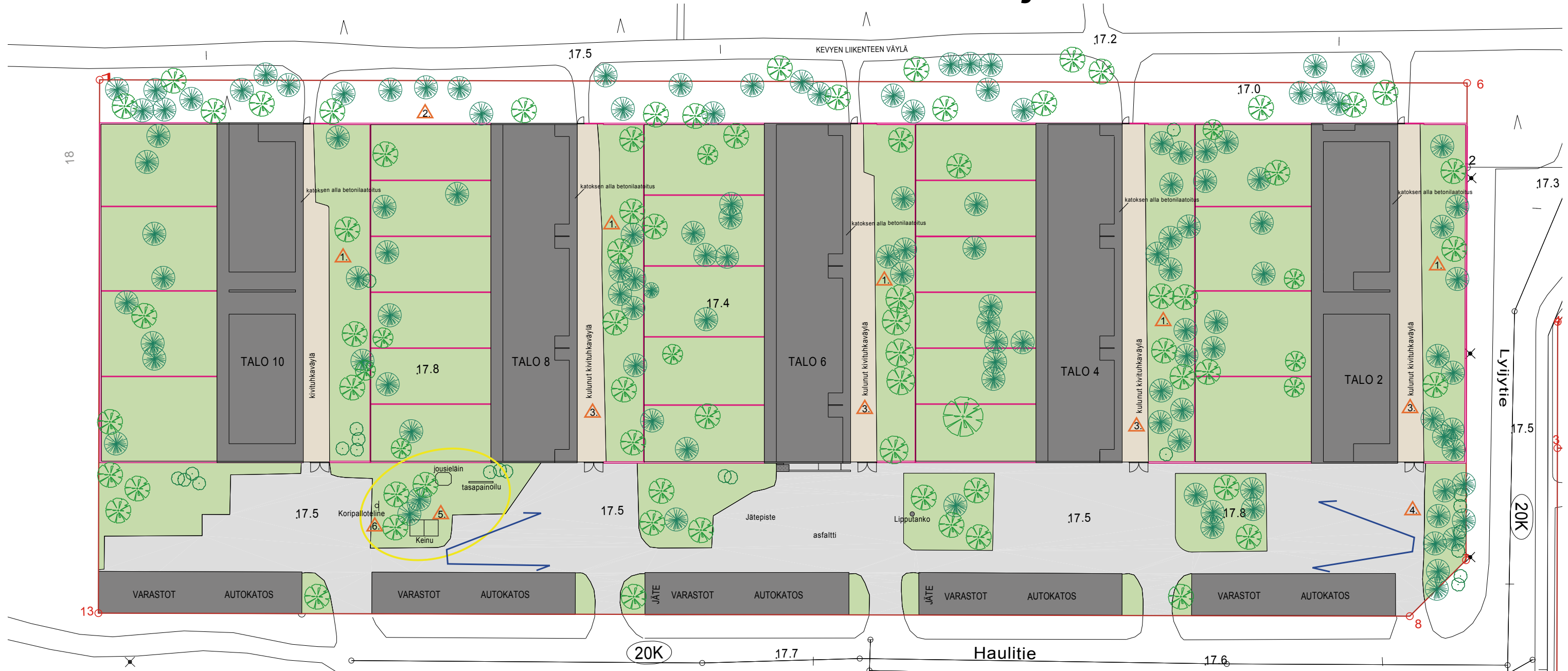
Omakotitalojen pihoissa on tapahtunut paljon muutoksia vuosikymmenten saatossa. Omakotitaloalueen maisemakuva ja katunäkymät ovat kuitenkin säilyneet. Katualueiden hoitotaso on hyvä ja omakotitalopihat ovat suurelta osin hyvin hoidettuja. Alueen muutamat suuret puut ovat merkittäviä maisemallisia elementtejä. Puutarhataiteellisesti Kaukovainion pientaloaluealue on merkittävä. Pihat ovat todella monimuotoisia kasvillisuudeltaan ja kasveja on käytetty kekseliäästi. Yksittäiset, puuaidalla aidatut pihat pensasaidoilla rajattujen pihojen joukossa hieman vähentävät alueen muuten yhtenäisiä katunäkymiä. Alueella on myös maisemallista merkitystä. Matalien rakennusten ja harvojen korkeiden puiden ansiosta alueen sisällä ja sen yli on pitkiä näkymälinjoja. Muualla Kaukovainiolla taas on runsaasti korkeaa kasvillisuutta ja korkeita rakennuksia. Omakotitaloalue tuo vaihtelua Kaukovainion muuhun maisemakuvaan.

Inventoijat: Jenna Ylikauppila ja Nina Turunen (OAMK, maisemasuun. op:t)

Inventointi suoritettu: 18.9.2014

NYKYTILAKARTTA

Haulitie 2, 4, 6, 8 ja 10 - rivitalokortteli

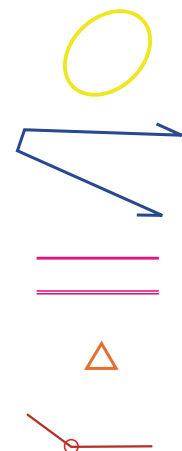

Kartan tehnyt: Nina Turunen, OAMK

MERKKIEN SELITTEET

Nurmikko
Asfaltti
Havupuu
Lehtipuu
Lehtipensaat

Leikkialue
Positiivinen näkymä
Aidat ja muurit
Kehitettävä kohde
Tonttiraja

△ KEHITETTÄVÄT KOHTEET:

1. Kasvillisuus osin huonossa kunnossa, puolijulkisille pihoille jätetty kantoja
2. Korttelin pohjoispuolinen metsäalue rehevöitynyt
3. Suurin osa kivituhkapinnoitteista kunnostuksen tarpeessa
4. Asfalttipinnat osin huonossa kunnossa
5. Kehitettävä leikkialue
6. Koripallotelineen sijainti epäsovelias pelaamiseen

NYKYTILAKARTTA Jalohaukantie 3 ja 5, kerrostalokortteli

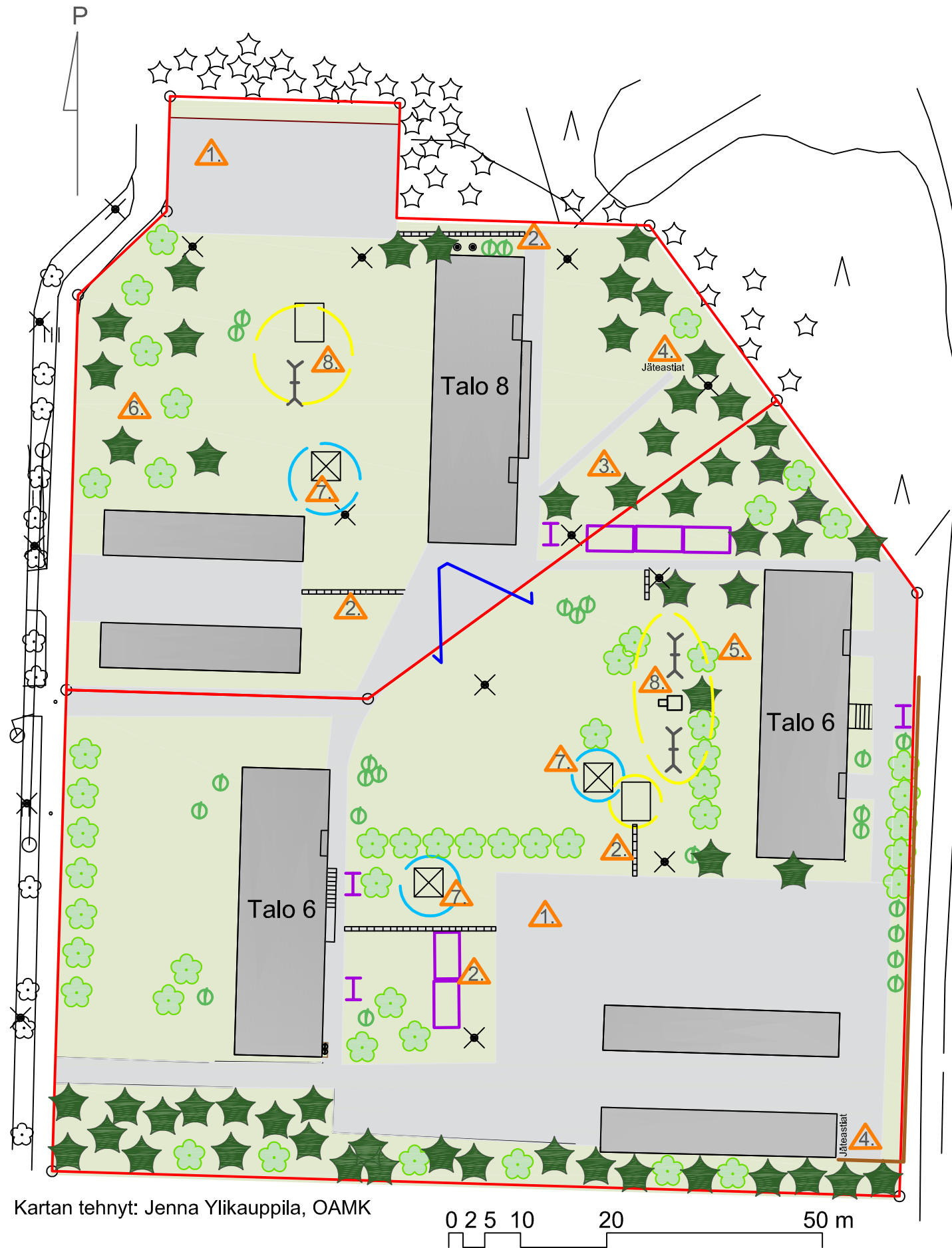
MERKKIEN SELITTEET

- Leikkialue
- Oleskelualue
- Positiivinen näkymä
- Puuaita
- Tonttiraja
- Havupuu
- Lehtipuu/lehtipensas

△ KEHITETTÄVÄT KOHTEET:

1. Ulkoliikuntavälineet ovat huonossa kunnossa. Kasvillisuus on levinnyt osittain liikunta-alueelle.
2. Kiveysalueet ovat huonossa kunnossa.
3. Kalusteet ovat huonossa kunnossa. Oleskelualue ei sijaitse keskeisellä paikalla.
4. Kehitettävä oleskelu-/leikkialue.
5. Korttelissa asfaltin kunto on osittain huono. Parkkialueen valaistus ei ole yhtenäinen.
6. Piha-alueella kasvillisuuden hoito on puutteellinen.
7. Pyykinkuivausteline kaadettu.
8. Nurmikko on paikoitellen kulunut korttelin piha-alueella.
9. Korttelissa sadevesien ohjaus on puutteellinen.

NYKYTILAKARTTA Jalohaukantie 6 ja 8, kerrostalokortteli

MERKKIEN SELITTEET

	Havupuu		Hiekkalaatikko
	Lehtipuu		Liukumäki
	Lehtipensas		Keinu
	Valaisin		Pihakeinu
	Pollarivalaisin		Pyykkiteline
	Aita		Tomutusteline
	Kiveysalue		Nurmikko
	Oleskelualue		Asfaltti
	Leikkialue		Tonttiraja
	Positiivinen näkymä		

KEHITETTÄVÄT KOHTEET:

1. Korttelipihan asfaltti on paikoin huonossa kunnossa.
2. Korttelin kiveysalueet ovat epätasaisia/kasvillisuuden peitossa.
3. Korttelipihan nurmikko on osittain kulunut tai sammaloitunut.
4. Roska- ja kierrätys säiliöiden sijainti on epäkäytännöllinen.
5. Puusto kasvaa liian lähellä seinää.
6. Korttelin kasvillisuus on hoitoleikkauksen tarpeessa.
7. Kehitettävä oleskelualue.
8. Kehitettävä leikkialue.

Kartan tehnyt: Jenna Ylikauppila, OAMK

0 2.5 10 20 50 m

NYKYTILAKARTTA

Kanahaukantie 1 ja 3, Varpushaukantie 2, 4 ja 6 kerrostalokortteli

MERKKIEN SELITTEET

	Rakennus
	Nurmikko
	Asfaltti
	Lehtipuu
	Havupuu
	Puustoinen alue
	Istutusalue
	Leikkialue
	Oleskelualue
	Vanha kiveys
	Uusi kiveys
	Tomutusteline
	Pyykinhuupesteline
	Positiivinen näkymä
	Puuaita
	Kehitettävä kohde
	Tonttijako

△ KEHITETTÄVÄT KOHTEET:

- Sepelikulkureitti huonossa kunnossa
- Talon edustalta puuttuu pihlaja
- Kehitettävä oleskelualue
- Kehitettävä leikkialue
- Talon edustan istutuksista puuttuu pensaita
- Kehitettävä oleskelualue (erit tonttien oleskelualueet voisi yhdistää)
- Grillikodan voisi yhtenäistää muihin rakennuksiin sopivaksi
- Uuteen nurmeen on kehittynyt polku
- Ruusustutukset leikkialueen vieressä voisi korvata turvallisemmalla pensaalla
- Kehitettävä pih-alue (vanhat perennat voisi poistaa ja alueelle istuttaa esim. puia ja pensaita)
- Kulkuväylän asfaltti todella huonossa kunnossa
- Kehitettävä oleskelualue
- Maahan on jätetty kantoja, ne voisi poistaa.
- Kulkureitin asfaltti todella huonossa kunnossa
- Puisen aidan voisi poistaa (toteuttaisi rajattoman siirtymän alueelta toiselle)

NYKYTILAKARTTA

Nuolihaukantie 4 ja 6, Ampuhaukantie 5 ja 7, kerrostalokortteli

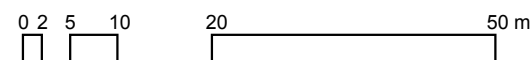

MERKKIEN SELITTEET

	Tonttiraja		Havupuu
	Leikkialue		Lehtipuu
	Oleskelualue		Lehtipensaat
	Positiivinen näkymä		Havupensaat
	Kehitettävä kohte		Metsänpohja
	Puuaita		Nurmikko
	Pyykinkuivausteline		Asfaltti
	Tomutusteline		Laatoitettu alue/käytävä
	Pylväsvalaisin		

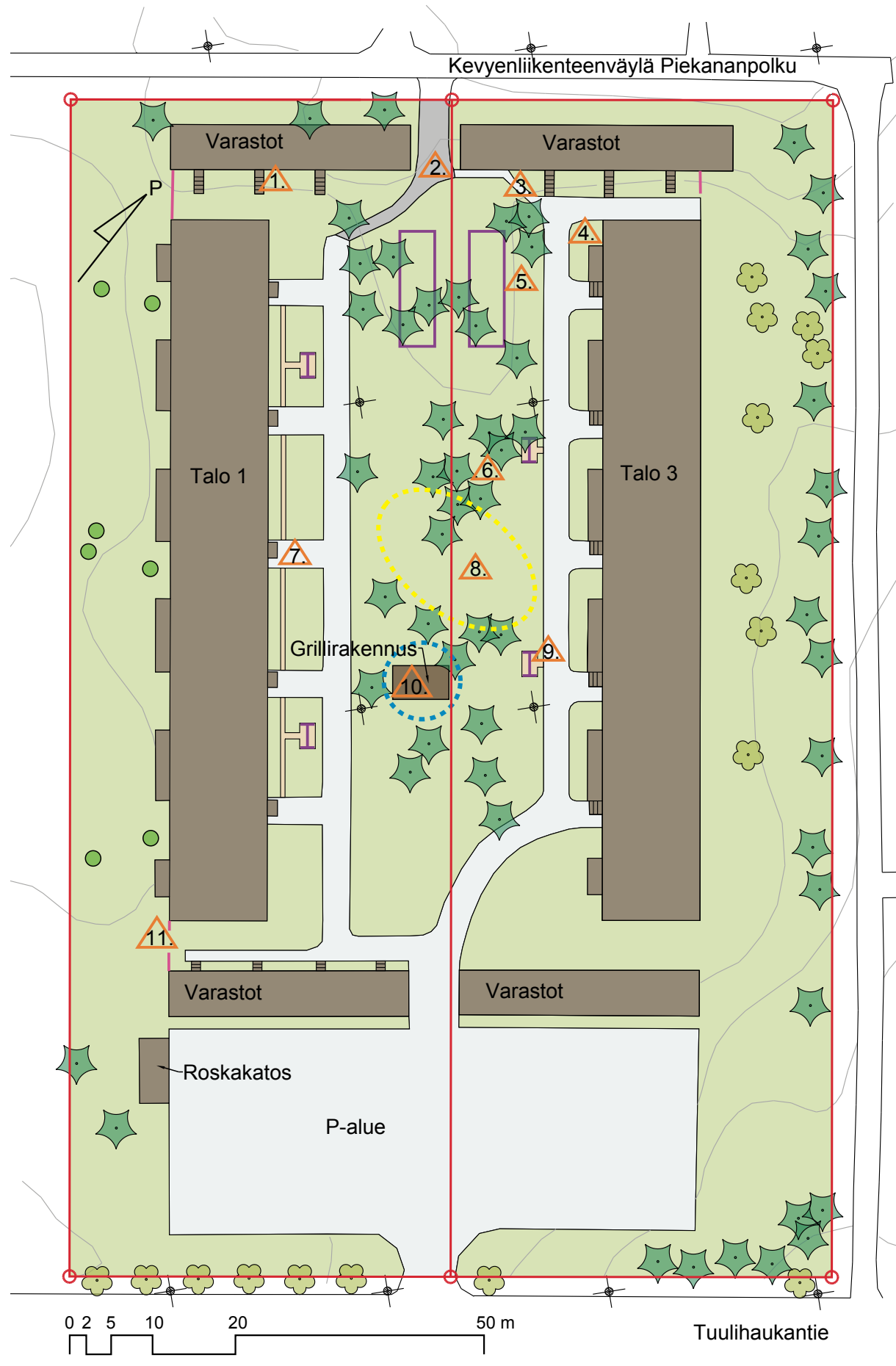
△ KEHITETTÄVÄT KOHTEET:

1. Osa pyykinkuivaus- ja tomutustelineiden alustoista todella kuluneita, joissain jäljellä vain pieni osa alustoista
2. Maasta kulunut pois/poistettu kulkuväyliä, vain väyliä rajaavat laudat ovat jäljellä. Väylien tilalla maassa on polkuja.
3. Metsäinen alue kaipaa raivausta ja harvennusta.
4. Pelikenttä on todella huonossa kunnossa. Valaistus puuttuu
5. Tonttirajalla olevan aidan voisi poistaa (toteuttaisi rajaamattomuuden periaatetta Kaukovainiolla).
6. Kehittämistarve suurella osalla oleskelualueista
7. Kehitettävä leikkialue (rikkinäisiä välineitä). Alueen turvallisuus kannattaa tarkistaa. Valaistus puutteellinen
8. Leikkialuetta rajaavan ruusupensasaidanteen voisi vaihtaa turvallisempaan pensaaseen.

NYKYTILAKARTTA

Tuulihaukantie 1 ja 3, kerrostalokortteli

MERKKIEN SELITTEET

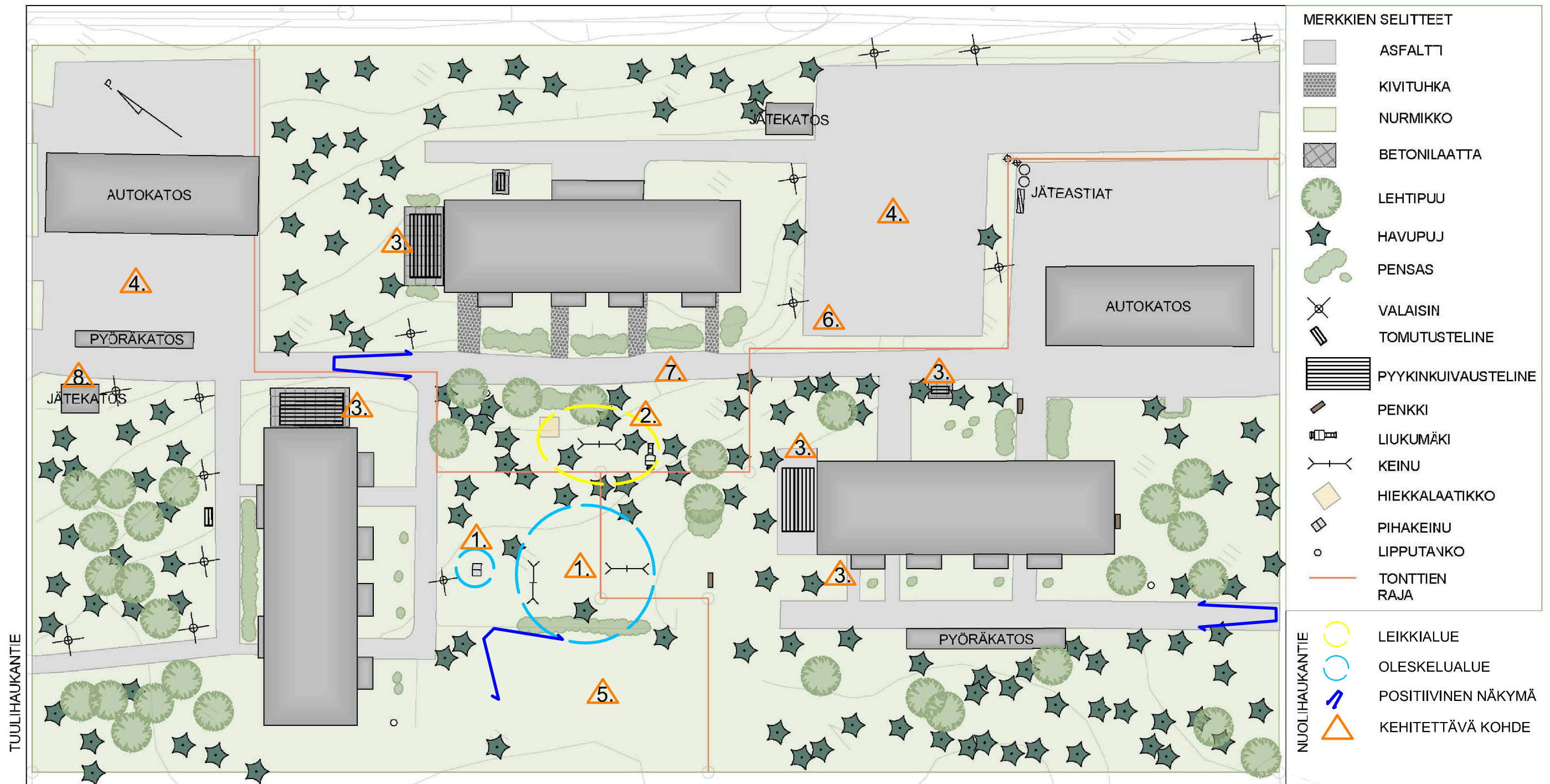
	Tonttiraja		Havupuu
	Leikkialue		Lehtipuu
	Oleskelualue		Lehtipensas
	Kehitettävä kohde		Nurmikko
	Puuaita		Asfaltti
	Pyykinkuivausteline		Kivituhka
	Tomutusteline		Betonilaatoitus
	Pylväsvalaisin		

△ KEHITETTÄVÄT KOHTEET:

1. Portaat varastojen oville ovat osin huonossa kunnossa. Kulku ei ole esteetön varastoihin.
2. Kivituhkaväylä on huonossa kunnossa. Kulku väylällä ei ole esteetön.
3. Asfalttinen luiska on jyrkkä. Kaidetta ei ole.
4. Korttelipihan sadevesien ohjaus on puutteellinen.
5. Korttelin nurmikko on osin todella kulunut. Nurmikkoon on kehittynyt polkuja.
6. Korttelipihan mäntyjen kunnan voisi tarkistaa (jotkut männyt ovat alkaneet lahoamaan).
7. Asuintalojen sisäänkäyntien viihtyisyyttä voisi kehittää.
8. Kehitettävä leikkialue
9. Tomutustelineiden alustojen laatoitus on kasvanut osin umpeen.
10. Kehitettävä oleskelualue. Grillirakennus ei sovi muiden rakennusten moderniin tyyliin ja se on huonossa kunnossa.
11. Varastojen ja asuinrakennuksien välillä olevat asemakaavan vastaiset aidat voisi poistaa. (toteuttaisi rajaamattomuuden periaatetta Kaukovainiolla). Aitoja myös osin puuttuu, eivätkä ne siis aja asiaansa.

NYKYTILAKARTTA

Tuulihaukantie 2, Nuolihaukantie 1 ja 3, kerrostalokortteli

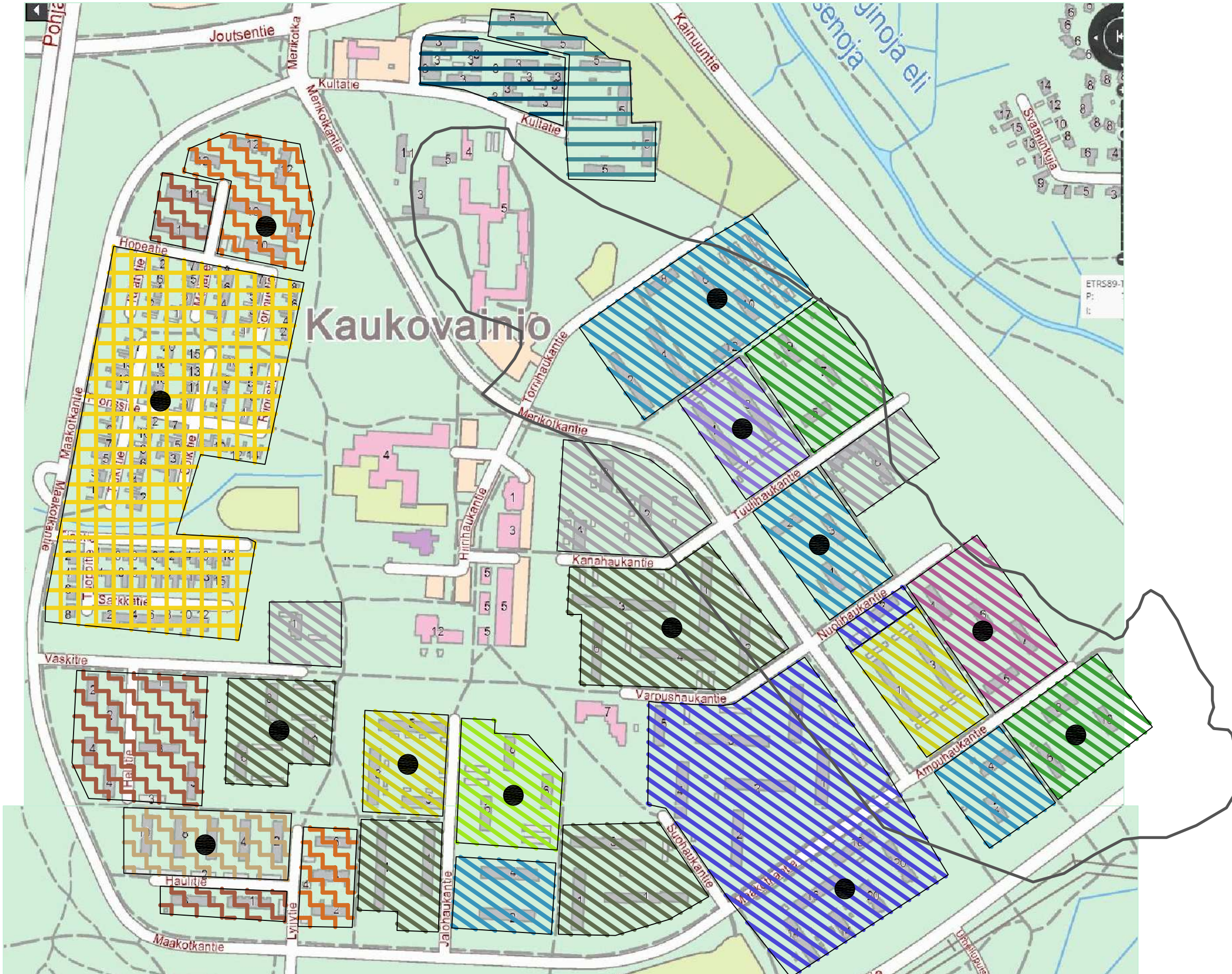

Kartan tehnyt: Piia Mällinen, OAMK
Karttaa muokannut: Jenna Ylikauppila, OAMK

△ KEHITETTÄVÄT KOHTEET:

1. Kehitettävä oleskelualue.
2. Leikkialueen turva-alustat ovat puutteelliset. Leikkivälineiden kunto tarkistettava.
3. Kiveysalueet ja telineiden alustat ovat huonossakunnossa.
4. Asfaltti halkeilee paikoitellen koko korttelissa.
5. Nurmikko on osittain kulunut ja maahan jätetyt kannot haittaavat kunnossapitoa.
6. Korttelin valaistus on niukka ja ei-yhtenäinen.
7. Korttelissa sadevesien ohjaus on puutteellinen.
8. Kulku ei ole esteetön.

KAUKOVAINION KORTTELIPIHOJEN JA OMAKOTITALOALUEEN TYYPITTELY

MERKKIEN SELITTEET

Kerrostalokorttelit:

- Alue 1: Mäntyvaltainen, metsittynyt, ei puistomainen, avoimuus: suljettu, suurelta osin rajaton
- Alue 2: Puistomainen (=lehti- ja havupuut, pensaat, avoimet nurmialueet), puoliavoin, ei näkymiä korttelipihan ulkopuolelle, rajattu rakennuksilla ja aidoilla
- Alue 3: Puistomainen, mäntyvaltainen, puoliavoin, suurelta osin rajaton
- Alue 4: Mäntyvaltainen, puoliavoin, ei näkymiä korttelipihan ulkopuolelle, rajattu aidoilla ja rakennuksilla
- Alue 5: Puistomainen, mäntyvaltainen, runsaslajinen, puoliavoin, osittain rajattu aidoilla
- Alue 6: Puistomainen, runsaslajinen, korkea puustoa vähemmän kuin selännealueella, avoin/puoliavoin, tontteja aidattu paljon
- Alue 7: Puistomainen, mäntyvaltainen, runsaslajinen, avoimuus vaihtelee (puoliavoin/suljettu), joitain aitoja
- Alue 8: Puistomainen, avoin/puoliavoin, rajaton
- Alue 9: Kasvillisuus niukkaa, ei puistomainen, mäntyvaltainen, puoliavoin, joitain aitoja

Rivitalokorttelit:

- Alue 10: Runsaslajinen, vehreä, avoimuus: suljettu, voimakkaasti aidatut pihat
- Alue 11: Runsaslajinen, ei puistomainen, joitain rajauksia (yksityispihat rajattu), puoliavoin
- Alue 12: Paljon kookkaita puita (mäntyjä, pihlajia, koivuja), ei puistomainen, suljettu/puoliavoin, voimakkaasti rajattu muurein, aidoin ja rakennuksin

Omakotitaloalue:

- Omakotitaloalue: Ei puistomainen, korkeita puita harvassa, katualueen kasvillisuus: puut (vähän), nurmialueita, suuri osa pihosta aidattu (enimmäkseen pensasaidoilla), katualueet avoimia

Luhtitalot:

- Alue 14: Ei puistomainen, osittain mäntyvaltainen, paljon pensaita, vehreä, avoimuus vaihtelee (puoliavoin/suljettu), voimakkaita rajauksia
- Alue 15: Lehtipuita ja -pensaita, ei puistomainen, selkeät sisäpihat (rajattu rakennuksilla), avoimuus: suljettu

● Inventoitu korttelipiha / alue

— Selänteen lakialue

INVENTOINTILOMAKE

PERUSTIEDOT

1. Kohteen nimi, sijainti (kunta, kaupunginosa, osoite), pinta-ala, rakennustyylialue
2. Kohteen kaavatilanne

HISTORIA

3. Kohteen rakennusajankohta
4. Kohteen alkuperäinen kaava
5. Kohteen suunnittelijat, toteuttajat (Onko alkuperäistä suunnitelmaa?)

KOHTEEN KUVAUS

6. Kohteen sijainti ympäristössä (maisema, ympäristö, rakennetun ympäristön tärkeimmät piirteet)

7. Rakennetut elementit

-Huvimajat, grillikatokset ja muut oleskelualueet:

-Kulkuväylät, pelastustie:

-Aidat:

-Pyykki-, pyörä- ja tomutustelineet:

-Valaistus:

-Leikkialueet:

-Roska-astiat, kierrätys:

-Muita rakennettuja elementtejä:

8. Avoimuus, näkymät

9. Kasvillisuus (tärkeimmät lajit: puut, pensaat, perennat, puukujat, aidanteet yms.)

10. Kohteen yleisvaikutelma, kasvillisuuden ja rakenteiden kunto, mahd. häiriötekijät

11. Kohteen modernit piirteet, alkuperäinen kasvillisuus ja rakenteet

12. Onko kohdetta uudistettu, peruskorjattu, uusia istutuksia? Miten, mitä?

13. Kohteen merkittävyys (puutarhataiteellinen, moderni, ”Kaukovainiomainen”, hoidollinen ja maisemallinen arvo, yms.)

14. Muuta huomioitavaa (puutteet, kehitysideat yms.)

Liitteeksi: Kartta, jossa merkintöjä ja alueen rajaus, valokuvat, mahd. aiemmat oleelliset suunnitelmat ja piirrokset, mahd. muut liitteet

Käytetty lähde: Hautamäki, R. Portti puutarhaan. Historiallisten puutarhojen inventointiopas. 2000.

Inventoinnin suorittaja ja yhteystiedot

Ajankohta